

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

**Charakter (hustoty) zástavby obce a její vliv na místní
ekonomiku (investiční i provozní náklady)**

Bc. Alena Bendová

**Diplomová práce
2009**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Alena BENDOVÁ**

Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Regionální rozvoj**

Název tématu: **Charakter (hustoty) zástavby obce a její vliv na místní ekonomiku (investiční i provozní náklady)**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Charakteristika vybraných měst
3. Teorie uspořádání a členění města
4. Charakter zástavby jednotlivých měst a analýza provozních a investičních nákladů
5. Vliv zástavby na místní ekonomiku a vzájemné porovnání jednotlivých měst
6. Hodnocení stávající situace a návrh možných zlepšení
7. Závěr
8. Použitá literatura
9. Přílohy

Rozsah grafických prací: —
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- AUSTIN, D. A.: City and suburban competition. Prague: CERGE-EI, 2005. ISBN 80-7343-044-4.
FRANTIŠÁK, L.: Městská bloková zástavba a její vybrané aspekty. Brno: Vysoké učení technické, 2005. ISBN 80-214-2894-5.
SÝKORA, L.: Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Praha: Ústav pro ekopolitiku, 2002. ISBN 80-901914-9-5.
ŠILHÁNKOVÁ, V.: Suburbanizace ? hrozba fungování (malých) měst. Hradec Králové: Civitas per populi, 2007. ISBN 978-80-903813-3-9.
TOTH, P.: Ekonomika měst a obcí. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. ISBN 80-7079-693-6.
Timur ? Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj [online]. [cit. 12-6-2008]. Dostupné z: <www.timur.cz>.
Český statistický úřad [online]. [cit. 12-6-2008]. Dostupné z: <www.czso.cz>.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
Ústav veřejné správy a práva
Konzultant diplomové práce: Ing. Martin Maštálka
Ústav veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 17. června 2008
Termín odevzdání diplomové práce: 1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. července 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 1. 8. 2009

Alena Bendová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala konzultantovi mé diplomové práce Ing. Martinu Maštálkovi, za cenné připomínky, rady a čas, který věnoval mojí diplomové práci. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině za poskytnutou podporu a zázemí během celého studia.

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá charakterem zástavby obce a jejího vlivu na provozní a investiční náklady. Působení zástavby na místní ekonomiku je popsáno na příkladu třech vybraných měst - Hradce Králové, Olomouce a Pardubic, která jsou navzájem porovnávána.

V úvodní části se práce věnuje teoretickým pojmům a definicím souvisejících s uspořádáním a členěním města. V druhé části jsou představena jednotlivá města a provedeny analýzy zástavby, provozních a investičních nákladů a ekonomické náročnosti. V poslední části je proveden rozbor a následné hodnocení působení hustoty zastavěného území na místní ekonomiku a vzájemné srovnání vybraných měst.

Klíčová slova

hospodaření obce, město, místní ekonomika, regionální ekonomika, rozvoj měst, urbanismus, územní rozvoj, zastavěné území

Title

The character of density of a municipality and its influence on local economics (capital and operational costs)

Abstract

My diploma thesis treats of the city urban character and its influence to the city budget - especially operating and investment costs. The influence to the local economy is described on a sample of three Czech mid-sized cities - regional economical and urban centres: Hradec Králové, Olomouc and Pardubice. These cities are compared in many indicators, from many points of view.

The first part of the diploma thesis is based on the theoretical definitions related to the urban character of settlements. In the second part there are introduced all compared cities. And detailed analyses of the city urban concept, operating and investment costs are done. Also the economical consequences of above mentioned matters are described.

The last part of the thesis is evaluated link between the housing density and local economics expenditures. This analyses is worked out for all cities used as an examle. Cities are also compared to each other.

Keywords

economy of municipality, municipality, local economics, regional economics, urban developement, urbanism, area development, built-up area

Obsah

1. ÚVOD.....	9
2. TEORIE USPOŘÁDÁNÍ A ČLENĚNÍ MĚSTA	11
2.1. DEFINICE MĚSTA	11
2.2. PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ MĚST	12
2.3. VNITŘNÍ STRUKTURA MĚSTA.....	12
2.3.1. <i>Fyzická prostorová struktura</i>	12
2.3.2. <i>Funkční prostorová struktura</i>	13
2.3.3. <i>Sociální prostorová struktura</i>	14
2.4. ZÁKLADNÍ PROSTOROVÉ ČLENĚNÍ MĚSTA	14
2.5. VÝVOJOVÉ ETAPY MĚSTSKÝCH REGIONŮ	16
2.5.1. <i>Urbanizace</i>	16
2.5.2. <i>Suburbanizace</i>	17
2.5.3. <i>Dezurbanizace</i>	18
2.5.4. <i>Reurbanizace</i>	18
3. ROZPOČTY MĚST A OBCÍ.....	18
3.1. ROZPOČTOVÉ VÝDAJE MĚSTA.....	20
4. ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ OBCE	22
4.1. DEFINICE ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ.....	23
4.2. OSTATNÍ PLOCHY	24
4.3. ZPŮSOB ZÍSKÁVÁNÍ DAT O ÚZEMÍ.....	24
5. ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	26
6. CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH MĚST.....	27
6.1. HRADEC KRÁLOVÉ.....	27
6.2. PARDUBICE	28
6.3. OLOMOUC	29
7. CHARAKTER ZÁSTAVBY JEDNOTLIVÝCH MĚST.....	30
7.1. HRADEC KRÁLOVÉ.....	30
7.2. PARDUBICE	32
7.3. OLOMOUC	34
8. ANALÝZA PROVOZNÍCH NÁKLADŮ V LETECH 2003 - 2007.....	36
8.1. HRADEC KRÁLOVÉ.....	37
8.2. PARDUBICE	43
8.3. OLOMOUC	47
9. ANALÝZA INVESTIČNÍCH NÁKLADŮ V LETECH 2003 – 2007.....	51
9.1. HRADEC KRÁLOVÉ.....	52
9.2. PARDUBICE	55
9.3. OLOMOUC	58
10. EKONOMICKÁ NÁROČNOST V JEDNOTLIVÝCH MĚSTECH.....	61
10.1. VÝVOJ EKONOMICKÉ NÁROČNOSTI	61
10.2. EKONOMICKÁ NÁROČNOST NA 1 OBYVATELE	65
11. VLIV CHARAKTERU ZÁSTAVBY NA MÍSTNÍ EKONOMIKU	66
11.1. EKONOMICKÁ NÁROČNOST NA ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ	67
11.2. VZTAH HUSTOTY OBYVATELSTVA A NÁKLADŮ NA OBYVATELE.....	69
11.2.1. <i>Vliv zástavby na provozní náklady</i>	70
11.2.2. <i>Vliv zástavby na investiční náklady</i>	72
12. ZÁVĚR.....	74
13. POUŽITÉ ZDROJE.....	76
14. SEZNAM TABULEK	78
15. SEZNAM GRAFŮ	78

16.	SEZNAM OBRÁZKŮ	79
17.	SEZNAM PŘÍLOH.....	79

1. Úvod

Sídla mění svou strukturu, jak plošně, tak prostorově a získávají novou tvář přibýváním zástavby na dosud volných nebo pouze částečně zastavěných plochách. Růst měst v současné době už není vyvolán přílivem nových obyvatel, ale spíše rostoucími plošnými a prostorovými potřebami, stejně jako kvalitativními požadavky. Mění se fyzická prostorová struktura sídel, která zahrnuje zejména morfologickou strukturu a fyzický stav budov. Tato práce se věnuje, první zmíněné, morfologické struktuře, která vypovídá o charakteru zástavby jednotlivých vnitřních částí města tvořící městské čtvrti.

Při rozrůstající zástavbě v posledních letech především vlivem suburbanizace se snižuje hustota zastavěného území měst, a to má negativní dopad na provozní a investiční náklady. Jedná se například o vyšší nároky na technickou a dopravní infrastrukturu, péči o zeleň a odpadové hospodářství. Hustota osídlení totiž vyjadřuje mimo jiné i to, na kolik obyvatel se tyto náklady rozdělí.

Cílem této práce je zjistit, zda charakter zastavěného území obce z pohledu hustoty zástavby ovlivňuje výši ekonomických nákladů na provoz a investice města. Diplomová práce vychází z předpokladu, že čím vyšší je hustota obyvatel v zastavěné části města, tím nižší budou náklady na jednoho obyvatele. Po provedení jednotlivých analýz a rozborů vyplyne potvrzení nebo vyvrácení počátečního předpokladu.

První část práce je zaměřena na teoretické poznatky uspořádání města, prostorového členění města a místních rozpočtů obce, především na jejich výdajovou stránku. V tomto úseku je také popsána vnitřní struktura města, pomocí jejího vývoje v čase lze sledovat četné množství charakteristik jako jsou plošné změny využití půdy, charakteristiky obyvatelstva aj., které budou následně využívány v praktické části. Je zde také definováno zastavěné území obce, které je důležitým zdrojem informací pro celou diplomovou práci.

Na tuto úvodní část navazuje část praktická, jejíž hlavním cílem je provést rozbor a analýzy zástavby města, provozních a investičních nákladů. Následuje zjištění vlivu změny charakteru zastavěného území obce na místní ekonomiku, vyhodnocení stávající situace a jejího vývoje v daném období. Práce se věnuje třem zvoleným městům, na jejichž příkladě je zhodnoceno působení zástavby na výdaje. Jednotlivá města jsou v celém průběhu práce vzájemně porovnávána.

Při zpracování analýz jsem využívala data získaná z rozpočtů jednotlivých měst a z veřejné databáze Českého statistického úřadu (ČSÚ), která jsou volně přístupná na webových stránkách ČSÚ.

2. Teorie uspořádání a členění města

2.1. Definice města

Podmínky pro vznik stálých lidských sídel poprvé v lidské historii vznikly s domestikací obilí a zvířat v době asi 10000 – 15000 let před našim letopočtem [25].

Města se zakládala a rozvíjela, protože od vyšší koncentrace obyvatel a jejich činností lidé očekávali uspokojení nových potřeb. Jednalo se např. o potřeby ekonomické, sociální, kulturní a politické, jenž nebyly zajistitelné v rozptýleném osídlení. Potřeby se v průběhu vývoje společnosti rozvíjely a měnily. Město se tedy formovalo podle složitého urbanistického a sociálně ekonomického systému, který se vytvářel postupně a dlouhodobě podle jistých pravidel [24, 25].

Existuje mnoho definic města v závislosti na tom, který vědní obor se městem zabývá. Odlišnost, která odděluje městská sídla od ostatních sídel spočívá ve funkcích, které města poskytují. V současném městě rozlišujeme následující základní druhy funkcí [22]:

- bydlení,
- občanská vybavenost,
- pracovní příležitosti,
- rekreace,
- doprava a
- technická infrastruktura.

V podmínkách České republiky jsou města sídla nad 5 tisíc obyvatel a převažují zde nezemědělské funkce. Mezi základní charakteristiky města obvykle patří faktory, které se mění s časem [25]:

- počet obyvatel,
- plošná velikost,
- hustota obyvatel,
- převládající druhy výrobních a nevýrobních aktivit,
- hustota a kompaktnost výstavby,
- sociální a profesní struktura obyvatel atd.

2.2. Prostorové uspořádání měst

Základní formy prostorového uspořádání měst zohledňují jak potřeby prostorového členění, tak optimálního rozvržení jednotlivých funkčních subsystémů (zeleně, dopravy, veřejné a technické infrastruktury atd.). Uplatnění příslušné formy je podmíněno přírodními podmínkami, nejvíce však konfigurací terénu. V řadě našich měst lze nalézt také kombinaci i několika forem. Nejznámějšími příklady jednotlivých forem prostorového uspořádání v čisté podobě jsou [22, 26]:

- radiálně okružní – nejčastější typ v podmínkách střední Evropy, v ČR: Brno, Hradec Králové,
- šachovnicová – druhý nejrozšířenější typ ve světě, téměř všechna severoamerická města (např. New York),
- vějířová – Litoměřice, Bern, Skopje, Moskva,
- lineární (pásová) – u nás typickým městem Zlín, Otrokovice, Malenovice,
- rastrová – Pardubice,
- další typy se uplatnily spíše výjimečně: pásmová města - Madrid, rastrová forma - Amsterdam, Milton Keynes (Velká Británie), hexagonální formy - Toulouse - čtvrť le Mirail (západní Francie).

2.3. Vnitřní struktura města

Studium vnitřní struktury města se zabývá především vývojem prostorových struktur v čase (plošné změny, diferenciací). Pod pojmem prostorové struktury rozumíme především jednotlivé městské části – centrum, předměstí, čtvrti, funkční zóny apod. Vývoj prostorových struktur je studován především pomocí sledování nejrůznějších charakteristik, jako např. využití půdy, bytového fondu, charakteristik obyvatelstva atd. [29].

Rozeznáváme tři základní složky vnitřní prostorové struktury města, které jsou vzájemně provázané: fyzická, funkční a sociální prostorová struktura [29].

2.3.1. Fyzická prostorová struktura

Jedná se o morfologickou prostorovou stavbu města, ale zahrnuje také i fyzický stav jednotlivých objektů a agregátní charakteristiky. Základními prvky morfologie jsou komunikace, pozemek a budova. Z těchto základních prvků jsou utvářeny složitější

struktury jako uliční síť, bloky zástavby, urbanizační celky apod. Morfologie zástavby má svoji horizontální (plošné rozmístění objektů) i vertikální (výšková členitost objektů) dimenzi. V morfologii měst se výrazně prosazují nejrůznější ekonomicko-společensko-kulturní vlivy (politika, náboženství, kultura, ekonomika...). Tyto faktory se nejvíce projevují ve stavbě uliční sítě ve městech [29].

Morfologické procesy můžeme dále dělit na [29]:

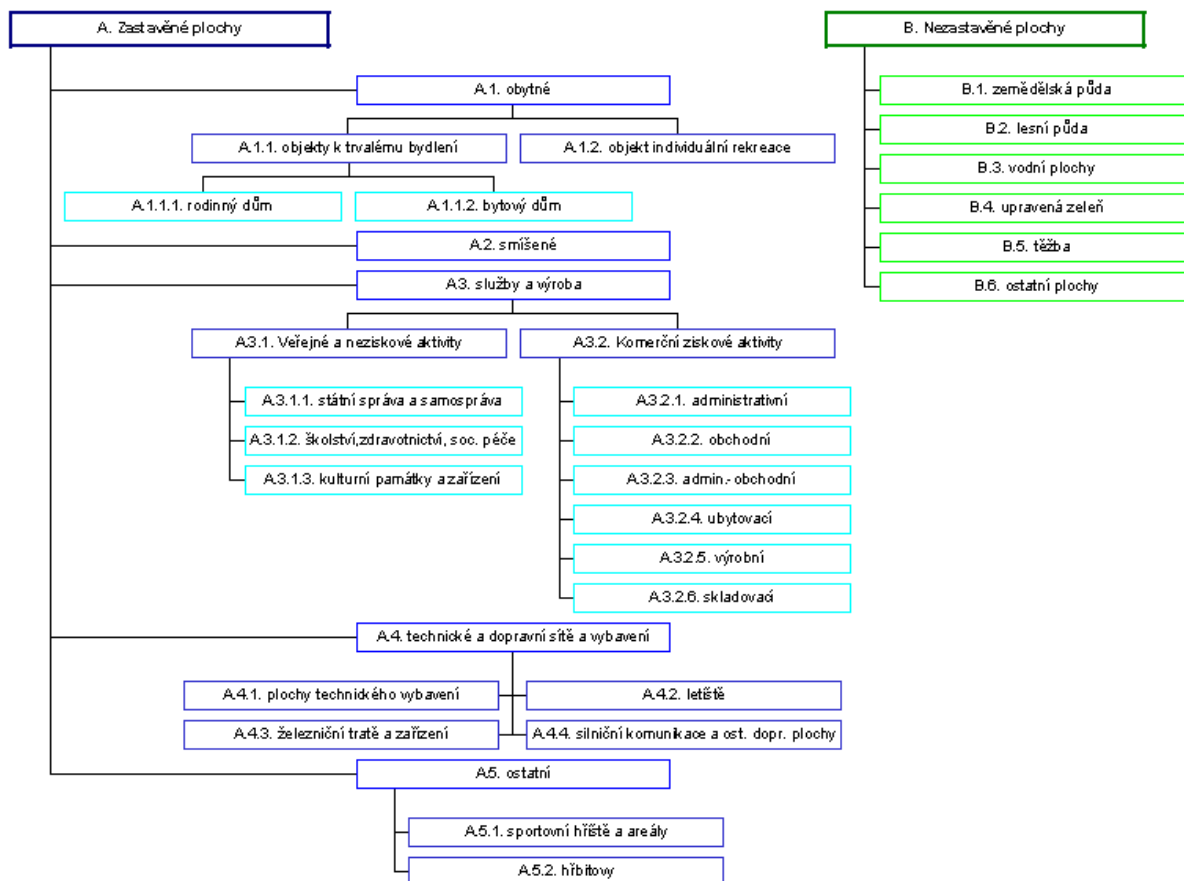
- intenzifikační, kdy zůstává zachována uliční síť a většinou i půdorys budov,
- asanační se zachováním uličních čar a vymezením bloků a
- asanační, která vede ke změně uliční sítě, vymezení parcel a bloků.

Při intenzifikaci dochází ke slučování parcel, nárůstu výšky budov nebo k zástavbě vnitrobloků. Příkladem asanace, která je uvedena ve třetím bodě může být zástavba centra menších měst panelovými domy v dobách socialismu nebo asanace židovského města v Praze na přelomu 19. a 20. století. V současnosti jsou stěžejními tématy morfologie městské zástavby transformace okrajového venkovského osídlení a také revitalizace městských center [29].

2.3.2. Funkční prostorová struktura

Funkční uspořádání je složkou skladby území, která ovlivňuje fungování a provoz města. Dnešní pojetí funkcí města vychází z členění Athénské charty a členíme je na už výše vyjmenované bydlení, občanskou vybavenost, pracovní příležitosti, rekreaci, dopravu a technickou infrastrukturu [21, 29].

Město v dnešní době už nechápeme jako striktně oddělené funkční zóny, ale snažíme se o větší prolnutí funkcí mezi sebou. Při situování funkčních složek bychom měli dosáhnout pestrého rázu městského prostředí a přesto zachovat potřebné diferenciaci. Schéma funkčního využití ploch je znázorněno na obrázku 1 [29].

Obrázek 1: Funkční využití plochy ve městě [29]

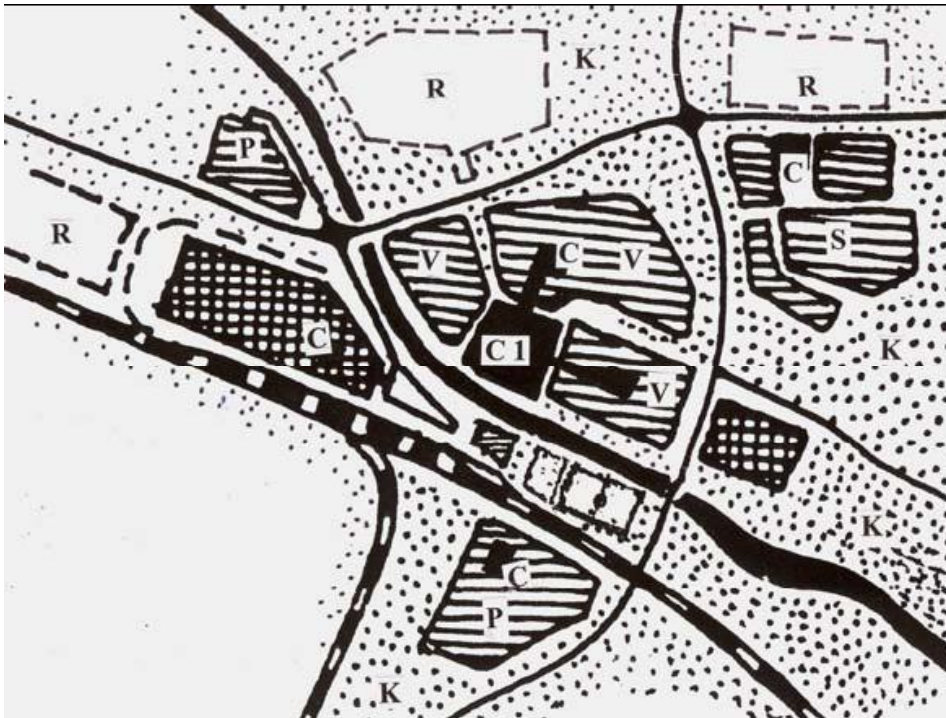
2.3.3. Sociální prostorová struktura

Při hodnocení sociální prostorové struktury se zabýváme především průzkumem základních demografických charakteristik trvale bydlícího obyvatelstva. Používáme demografický, sociálně-ekonomický a etnický status [29].

2.4. Základní prostorové členění města

Prostorové členění města je výchozí pro celkově úspěšné uspořádání městského organismu a následně i pro charakter a vnitřní uspořádání jednotlivých částí. Uvedené členění je prakticky platné pro většinu našich i zahraničních měst. Je dáno postupným vývojem města, požadavky na charakteristické druhy prostředí, jeho funkce, provozní vztahy a sociální potřeby [26].

Prostorové členění města je graficky zobrazeno na obrázku 2 s následným vysvětlením a popsáním jednotlivých ploch [26].

Obrázek 2: Základní prostorové členění města [26]

C 1 – Centrum města (centrální zóna) je kumulací všech funkcí, převažují zde plochy a prostory vyššího veřejného vybavení. Bydlení by zde mělo zaujímat alespoň 30 % podlažních ploch. Funkční skladba je zde doprovázena pestrou strukturou veřejných prostorů tvořených stejně pestrou zástavbou s řadou architektonických hodnot a výškových dominant. V převážné většině našich měst je rozhodující částí centra jeho historické jádro.

C – Lokální centra vznikají u měst, jejichž velikost překročila cca 10 000 obyvatel, nebo u měst s menším počtem obyvatel a lineární formou prostorového uspořádání. V lokálním centru se sdružují plochy a zařízení základního veřejného vybavení sloužícího obyvatelům příslušné části města (čtvrti, předměstí, satelitu).

V – Vnitřní části měst jsou charakterizovány především funkčně smíšenou vícepodlažní zástavbou s vyšším podílem zastavěných ploch. Obvykle v těchto částech měst převažuje jedna ze základních funkcí, nejčastěji je to bydlení. V okrajových partiích těchto částí bývá též čisté bydlení v nízkopodlažní zástavbě městského urbanistického uspořádání. Z veřejného vybavení mají zde své místo především zařízení školská, zdravotnická a sociální.

P – Předměstí je nezbytnou součástí městského organismu. Především se jedná o území v pravém slova smyslu smíšené. Směsice funkčních ploch a objektů je podporována

rozvolněnou formou zástavby povětšinou individuálního architektonického zpracování a bez ambicí tvorby veřejného prostoru či architektonického souboru. Známá jsou ale také předměstí urbanisticky komponovaná ať jako obytné čtvrti, výrobní zóny, nebo sportovně rekreační areály, doprovázené nezbytným vybavením i bydlením. Takto pojatá předměstí obstojí také jako vstupní brány do našich měst.

S – Satelit je samostatná část města prostorově oddělená od jádrového území. Může se jednat o komplexně vybavené malé sídlo venkovského charakteru, nebo dokonce malé město, samostatný obytný soubor či areál jiného funkčního zaměření. Satelit svým měřítkem, lokalitou, charakteristickou formou zástavby i funkční skladbou obohacuje nabídku prostředí, ale vždy zůstává závislý na jádrovém městě.

K – Příměstská krajina je část krajiny bezprostředně navazující na zastavěné území města. Jedná se však o nesmírně důležité plochy a prostory, které zprostředkovávají optimální přechod urbanizovaného prostředí a volně hospodářsky využívané krajiny. Jedná se o území, které je využíváno obyvateli města především pro krátkodobou rekreaci.

R – Rozvojová rezerva. Urbanistická koncepce každého města musí počítat s možností rozvoje všech funkčních složek i prostorového uspořádání. Funkční skladba města i způsob zástavby musí být proto řešeny tak, aby nekomplikovaly případný plošný rozvoj na územích s nezvratným sídelním potenciálem.

2.5. Vývojové etapy městských regionů

Klade hlavní důraz na vazby uvnitř měst. Základní prostorová struktura člení město na vnitřní a vnější část, které jsou většinou označeny jako jádro a vnější okruh. Za jádro obvykle pokládáme hustě osídlenou část města problematicky oddělitelná od vnějšího okruhu. Nejasnost prostorové koncepce stěžuje identifikaci vývojových fází města [10].

Existují čtyři vývojové etapy města – urbanizace, suburbanizace, desurbanizace a reurbanizace. Každá z těchto etap se vyznačuje typickou prostorovou strukturou, rozmístěním obyvatelstva a zaměstnanosti, problémy, cíly a politickými nástroji atd [10].

2.5.1. Urbanizace

Za začátek se považuje přechod od zemědělství k průmyslu. Obyvatelstvo migruje z venkovských oblastí do městských. Zvyšuje se hustota využití území. Nedostatek

prostorů na bydlení se řeší výstavbou špatně vybavených, nájemných, malých ubytovacích jednotek. Zvýšený počet obyvatel vyvolal nutnost vybudovat celou infrastrukturu (byty, doprava, školy, zdravotnické služby atd.). Důraz se klade na kvantitu nikoli na kvalitu, kterou si obyvatelé stejně nemohou dovolit [10].

2.5.2. Suburbanizace

Suburbanizace je charakteristickým rysem současného stadia urbanizačního procesu. Zlepšování dopravních systémů, rostoucí mobilita a snaha lidí zvyšovat svůj prostorový komfort vyvolávají suburbanizaci. Umožnil to růst bohatství obyvatelstva, technický pokrok v dopravě a rozvoj dopravní sítě a zavedení hypoték. Obyvatelstvo se stěhuje z městských částí s vysokou hustotou osídlení do částí s nižší hustotou, a tím roste zastavěné území kolem městských jader. Výstavba dopravních tahů umožňuje obyvatelstvu dosáhnout centra města za přijatelný čas, a proto se mohou usídlit ve větší vzdálenosti od centra města, kde mají k dispozici větší obytné plochy za nižší cenu. Výroba, sklady, maloobchod, služby a komerční zařízení pro využití volného času se též lokalizují do vnějších částí města. Zvyšuje se dopravní zatížení a poptávka po dopravních plochách a růst individuální dopravy, což vyvolává negativní externality a následně způsobuje pokles kvality bydlení v centrálních částech města, a proto se stále více lidí stěhuje do vnějšího okruhu města [10, 12, 19, 21].

Příměstskou zónu ovlivněnou suburbanizací charakterizují samostatně stojící nebo řadové, jedno až dvoupodlažní rodinné domky s vlastní zahradou. Často tak vytvářejí sociálně homogenní rezidenční zóny. Charakteristická je také pásová komerční zástavba a průmyslové parky lokalizované podél dálnice a jiných významných komunikačních os nebo v blízkosti jejich křižovatek [19].

Důsledky suburbanizace

Suburbanizační proces je spojen s nezanedbatelným růstem nároků na veřejné zdroje a zatížení rozpočtu města. Jsou zapotřebí obrovské investice do dopravních sítí a dalšího technického a občanského vybavení, které obsluhuje rozsáhlá území. To znamená velké břemeno pro veřejné rozpočty, a to z hlediska samotných investic a následně také v podobě provozních nákladů a údržby [10,12].

Obyvatelstvo je silně závislé na dojížděcí osobním automobilem, protože oblasti s nízkou hustotou osídlení není možné efektivně obsloužit veřejnou hromadnou dopravou. Vysoká prostorová koncentrace některých funkcí a jejich značná prostorová segregace vyvolává neustálé přepravní toky (do zaměstnání, školy, za službami, kulturou). Prudce narůstá i podíl cest mezi jednotlivými suburbánními lokalitami. Prudké zvýšení automobilové dopravy negativně ovlivňuje kvalitu životního prostředí [19].

2.5.3. Dezurbanizace

V této etapě sílí negativní tendence urbanizovaného města. Přílivem obyvatelstva na okraj města se zvýšila hustota osídlení a cena půdy. Hlavními konkurenty města v boji o obyvatelstvo se tak stávají středně velká města v širokém okolí. V dezurbanizační etapě nedochází k přeskupování obyvatelstva v rámci města, ale v rámci městských systémů [10].

2.5.4. Reurbanizace

Přirozený růst obyvatelstva je zejména v ekonomicky vyspělých evropských zemích velmi nízký. Reurbanizační proces probíhá v podobě přeskupování obyvatelstva mezi městy. Stěhování do jádra města je velmi výběrové a týká se pouze obyvatelstva, které mimořádně upřednostňuje bydlení v centru města. Především to jsou mladí, bezdětní, kteří si budují kariéru. Ostatní obyvatelstvo se bude nadále vystěhovávat z jádra města, resp. bude vytlačováno nově se přistěhovanými skupinami. Reurbanizace vede k další sociální segregaci [10].

3. Rozpočty měst a obcí

V průběhu práce budu využívat rozpočty vybraných měst, a to především jejich výdajovou kapitolu. Pro mé analýzy, které se týkají období 2003 – 2007, zpracuji jednotlivě provozní a investiční náklady, z kterých následně získám ekonomickou náročnost sledovaných oblastí na zastavěné území a jednoho obyvatele.

Místní rozpočty tvoří nedílnou součást soustavy veřejných rozpočtů. Organizačně jsou tyto místní rozpočty začleněny do oblasti veřejných rozpočtů, protože součástí státního rozpočtu jsou dotace poskytované do rozpočtu obcí a okresních úřadů [18].

V místních rozpočtech obcí ČR se soustřeďují prostředky na financování rozvoje měst a obcí. Konkrétně se místní rozpočty skládají z rozpočtů krajských a obecních úřadů. Na veřejném rozpočtu se podílí přibližně 20% a jejich význam od roku 1992, kdy byla započata reforma místní samosprávy, postupně roste [18].

Municipální rozpočet je [18,30]:

- decentralizovaný peněžní fond, který je důležitým nástrojem k:
 - o prosazování lokálních zájmů a preferencí místního obyvatelstva (dané lokality),
 - o profinancování potřeb veřejné ekonomiky na municipální úrovni,
 - o realizace koncepce místní územní samosprávy,
- finanční plán, který by měl zajistit solventnost obce, a to tak, že připouští pouze ty výdaje obce, které jsou kryty:
 - o příjmy, které lze reálně očekávat,
 - o existujícími rezervami,
 - o eventuelně půjčkami, které lze získat a splatit,
- bilance, která bilancuje příjmy a výdaje za rozpočtové období shodné s rozpočtovým obdobím celé soustavy veřejných rozpočtů v dané zemi,
- poskytuje úplné informace o finanční situaci a o plánech obce, které slouží jako základ pro měření efektivnosti operací obce,
- stanoví priority v rámci lokálních veřejných statků a služeb, které obec poskytuje,
- alokuje zdroje mezi různé činnosti obce, stanoví úroveň a zaměření činností obce během rozpočtového období.

Rozpočet se dělí na provozní a investiční, resp. běžný a kapitálový. Podrobnější rozdělení rozpočtu je uvedeno níže v tabulce 1. Hlavním důvodem, který odlišuje prostředky na provoz a investice obce je, že některé druhy příjmů je lépe využívat pro konkrétní druhy výdajů. Obecně lze říci, že pravidelné, stálé a relativně jisté příjmy (např. daňové příjmy) je nutné využívat především pro financování provozu města. Nepravidelné příjmy (např. z prodeje majetku, dotace na investiční činnosti) pak použít na financování dalšího rozvoje obce (investic) [24].

Tabulka 1: Schéma rozpočtu obce [18]

provozní část			
příjmy		výdaje	
daňové	místní daně		všeobecné veřejné služby
	podíly na daních		veřejný pořádek (policie, hasiči)
	svěřené daně		vzdělání
nedaňové	poplatky za služby		zdravotnictví
	místní správní poplatky		sociální péče
	z pronájmu majetku		bydlení a komunální služby
	z cenných papírů		výdaje na municipální podniky
transfery	dotace	všeobecné	ostatní
		specifické	
		doplňkové přiděly	
zisk municipálních podniků			
ostatní	dary		
	sbírky		
investiční část			
příjmy		výdaje	
z prodeje majetku	movitého		na hmotný a nehmotný majetek
	nemovitého		na kapitálové transfery pro jiné vládní úrovně
kapitálové přijaté transfery		poskytované půjčky	
	specifické (účelové) dotace		splátky dluhů
	všeobecné dotace		ostatní (nákup akcií a CP)
z půjček	emise komun. obligací		deficit běžného rozpočtu
	úvěr od pen. institucí		
přebytek			

3.1. Rozpočtové výdaje města

Výdaje obecních rozpočtů jsou určeny na financování potřeb lokálního veřejného sektoru. Objem výdajů územních rozpočtů neustále roste, což je odrazem zvýšené autonomie a odpovědnosti územní samosprávy za zabezpečování a financování veřejného sektoru na svém území, ale i růstu veřejného sektoru jako celku. Obecně se lze setkat s několika hledisky členění výdajů územních samospráv. Nejužívanějšími jsou podle [18]:

- ekonomického hlediska: běžné a kapitálové,
- rozpočtové skladby, které je závazné: druhové a funkční,
- infrastruktury: ekonomické a sociální,
- funkcí veřejných financí: alokační, nedistribuční a stabilizační,
- rozpočtového plánování: plánované (resp. plánovatelé) a neplánované.

Dále se budu zabývat pouze ekonomickým hlediskem, tj. členěním výdajů na běžné a kapitálové neboli provozní a investiční, které je důležité pro mou diplomovou práci.

Provozní výdaje jsou opakující se výdaje, ze kterých se financují běžné potřeby v příslušném rozpočtovém roce. Jsou určeny na platy zaměstnanců, nákup materiálu, vody, paliv a energie, nákup služeb, sociální dávky, daně a poplatky (bez DPH) a odpisy. Provozní náklady spadají do kategorie variabilních nákladů externích [18, 30].

Investiční výdaje slouží zejména na financování dlouhodobých, zejména investičních potřeb, přesahující období jednoho rozpočtového roku. Vycházejí z rozložení a postupu realizace jednotlivých projektů až do doby jejich dokončení, souvisí tedy i se splácením půjček na financování investic. Investiční výdaje by měly u všech projektů zahrnovat [18]:

- celkové náklady projektu,
- celkové náklady až do konce předchozího roku,
- celkové náklady až do konce daného roku,
- očekávané výdaje v průběhu následujícího roku,
- odhadované náklady na dokončení projektu, které vzniknou na konci roku, pro který sestavujeme rozpočet,
- identifikaci zdrojů, ze kterých se bude daný projekt financovat (zpravidla se jedná o transfery z běžného rozpočtu (BR) – přebytek BR, výnosy z prodeje majetku, půjčky a emise obligací, vnitřní půjčky – fond rezerv a rozvoje, investiční dotace, pořizování budov a zařízení leasingem, fond odpisů).

Projekt by měl obsahovat kapitálové náklady, včetně nákladů na nákup pozemku, projektové náklady, náklady na výstavbu a dále odhadované provozní náklady, odhad nákladů dluhové služby (úroky + jistina), navrhované načasování projektu a očekávanou úroveň poptávky po službě, objem a standard dané služby, případné poplatky za užívání služby. Dále analýzu ekologického dopadu a ekonomického dopadu – např. vliv na zaměstnanost a hospodářský rozvoj v obci. Odhad celkových kapitálových výdajů obce na jednotlivé investiční projekty a odhad zdrojů lze sestavit podle tabulek 2 a 3 [18,30].

Tabulka 2: Odhady výdajů kapitálového rozpočtu [18]

Projekt	Celkové odhadované náklady	Výdaje k 31.12. 2007	Upravený odhad výdajů 2008	Odhady výdajů			Zdroje financování
				2009	2010	2011	
...							
Celkem							

Tabulka 3: Odhady jednotlivých zdrojů financování [18]

Zdroj	Upravené odhady příjmů 2008	Odhady příjmů		
		2009	2010	2011
půjčky				
kap. dotace				
...				
Celkem				

4. Zastavěné území obce

Zastavěná plocha obce představuje spolu s rozpočtovými údaji základní soubor dat, ze kterých vychází zkoumání vlivu hustoty zástavby na místní ekonomiku. Podle vývoje ve sledovaném období a změny charakteru zastavěného území v jednotlivých městech potvrdím nebo vyvrátím spojitost mezi náklady města a hustotou zástavby. V případě kladného výsledku určím na základě jakých pravidel se tento vztah řídí [16].

Základním zeměměřičským podkladem evidence pozemků je celková výměra území. Každá obec má zpravidla vymezeno katastrální území, může však ležet i na více katastrálních územích. Celková výměra je součtem katastrálních území obcí v daném okrese. Celková výměra daného území v sobě zahrnuje půdu zemědělskou a nezemědělskou. Zemědělská půda je součtem orné půdy, zahrad, sadů, vinic, chmelnic a luk. Zastavěné území patří do kategorie nezemědělské půdy spolu s vodními, lesními a ostatními plochami. V této práci se zabývám zástavbou obcí, která zahrnuje součet zastavěného území a ostatních ploch. Schéma rozdělení celkového území obce je vyjádřeno v následující tabulce 4 [16].

Tabulka 4: Rozdělení půdy [16]

celková rozloha	
zemědělská půda	
	orná půda
	zahrady
	sady
	vinice
	chmelnice
	trvale travnaté porosty
	louky
	pastviny
	pastevní výběhy
nezemědělská	
	vodní plochy
	lesní půda
	zástavba obce
	zastavěné území
	ostatní plochy

4.1. Definice zastavěného území

Od 1. 1. 2007 je v platnosti nový zákon – zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) [32]. Nový stavební zákon jako jednu z novinek předkládá pojem zastavěného území.

Zákon rozumí zastavěným územím území vymezené územním plánem nebo postupem podle tohoto zákona; nemá-li obec takto vymezené zastavěné území, je zastavěným územím zastavěná část obce vymezená k 1. září 1966 a vyznačená v mapách evidence nemovitostí (dále jen „intravilán“). Zastavěné území je definováno v § 58 stavebního zákona.

Na území obce se vymezuje jedno případně více zastavěných území. Hranici jednoho zastavěného území tvoří čára vedená po hranici parcel, ve výjimečných případech ji tvoří spojnice lomových bodů stávajících hranic nebo bodů na těchto hranicích. Do zastavěného území se zahrnují pozemky v intravilánu, s výjimkou vinic, chmelnic, pozemků zemědělské půdy určených pro zajišťování speciální zemědělské výroby (zahradnictví) nebo pozemků přiléhajících k hranici intravilánu navrácených do orné půdy nebo do lesních pozemků, a dále pozemky vně intravilánu, a to:

- zastavěné stavební pozemky,
- stavební proluky,

- pozemní komunikace nebo jejich části, ze kterých jsou vjezdy na ostatní pozemky zastavěného území,
- ostatní veřejná prostranství,
- další pozemky, které jsou obklopeny ostatními pozemky zastavěného území, s výjimkou pozemků vinic, chmelnic a zahradnictví.

Zastavěné území se vymezuje v územním plánu a aktualizuje se jeho změnou.

4.2. Ostatní plochy

Mezi ostatní plochy patří všechny ostatní pozemky, určené jako skladištní a dílenské prostory, stavební místa, pozemky určené k dopravě nebo k telekomunikaci, určené pro zdravotnictví, tělesnou výchovu a rekreaci pracujících, rekreační plochy u chat (nikoli soukromých) a hotelů, pozemky určené jako státní přírodní rezervace nebo jiná chráněná území, areály kulturních památek, parky, veřejné nebo soukromé okrasné zahrady, pozemky určené k dobývání nerostů a jiných surovin a k ukládání vedlejších produktů při těžbě nerostů a jiných surovin a jako stálé manipulační prostory apod. Dále jsou to hřbitovy a pozemky, které nejde zemědělsky obdělávat (rokle, výmoly, ochranné hráze atd.) a pozemky, které neposkytují trvalý užitek z jiných důvodů, zejména plochy zarostlé křovinami nebo zanesené štěrkem a kamením nebo slatiny, tj.půdy zamokřené [16].

4.3. Způsob získávání dat o území

Data o zastavěném území měst lze získat více způsoby. Ve své diplomové práci budu pracovat s daty, které uvádí Veřejná databáze ČSÚ. V kapitole „Informace o regionech, městech a obcích“, která je součástí kapitoly „Souborné informace“ jsou zveřejněné údaje o výměře pozemků jednotlivých obcí. V databázi je celková rozloha obce rozdělena podle charakteru pozemků na ornou půdu, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty, zemědělskou půdu, lesní půdu, vodní plochy, zastavěné a ostatní plochy (viz. Tabulka 4).

Pro mou práci potřebuji údaje, které rozdělí území na městskou zástavbu a nezastavěnou plochu. Podle zákona č. 183/2006 Sb. uvedeného výše do zástavby budu započítávat zastavěné a ostatní plochy. Zbytek z celkové výměry města zařadím do nezastavěné plochy.

Dalším způsobem, jak je možné získat data o zastavěném území města, je využít indikátorů udržitelného rozvoje na místní úrovni. Konkrétně se jedná o doplňkový indikátor B9 - Udržitelné využívání půdy, který je součástí sady Společných evropských indikátorů ECI. v České republice byla tato sada modifikována na její podmínky a nazývá se ECI/TIMUR. Tyto indikátory se v ČR využívají od roku 2002, a to v rámci projektu Indikátory pro udržitelný rozvoj měst a obcí [23].

Indikátory představují ukazatele vývoje určitého vybraného jevu získané průběžným sledováním, zaznamenáváním a vyhodnocováním souboru přesně stanovených údajů. Vzhledem k tomu, že je řeč o udržitelném rozvoji, jde o sledování jevů, které s tímto tématem úzce souvisí [23].

Podle již zmíněného indikátoru B9 – Udržitelné využívání půdy se celkové území obce hodnotí podle následujících ukazatelů [23]:

- urbanizované území,
- opuštěná a (ladem ležící) a kontaminovaná území – brownfields,
- intenzita využívání,
- nový rozvoj,
- obnova městského území,
- chráněná území.

Urbanizované území je definováno jako území zastavěné budovami kontinuálně či přerušovaně, odpovídající kategorii využívání půdy definované jako „uměle vytvořené plochy“ [23].

Pro sledování indikátoru je nezbytné využít digitálních dat územního plánu města. Za počáteční stav, rok „0“, je považován rok schválení územního plánu. Dále jsou v předem stanovených dvou nebo čtyřletých intervalech sledovány na základě vydaných územních (resp. kolaudačních) rozhodnutí a přijatých změn územního plánu změny v poměru jednotlivých typů území [23].

Sběr dat je administrativně náročný, je nutná existence GIS verze územního plánu. Z těchto všech uvedených důvodů jsem k čerpání dat využila možnost uvedenou jako první, a to získání údajů z Veřejné databáze ČSÚ.

5. Závěr teoretické části

Hustota obyvatel v zastavěném území obce se vlivem suburbanizace a celkového úbytku obyvatel v České republice snižuje. Teoretické dopady suburbanizace mluví o negativním působení na území. S rozprostírající se zástavbou na úkor zemědělské půdy se mimo jiného zhoršuje kvalita životního prostředí, dopravní zatížení města a rostou náklady na inženýrské sítě. Suburbanizace způsobuje odliv obyvatel z center měst na jejich periferie, což s sebou nese i sociální problémy a společenské vyloučení lidí žijících na předměstí. Čím je plocha města větší, tím rostou jeho stavební a provozní náklady dopravních cest, veřejných prostranství, zeleně a veškeré technické infrastruktury.

Celkové výdaje města, které jsou použity jak na běžný provoz města, tak i na investice, neustále rostou. Růst je zapříčiněn zvýšením autonomie územního celku, odpovědnost za zabezpečení služeb veřejného sektoru (VS), ale i s rozrůstáním VS jako takového a s tím spojené i jeho financování.

Cílem praktické části bude zjistit a ověřit předpoklad, zda je výše a růst vybraných výdajů města závislý či ovlivněný hustotou zastavěné části města a hustotou jeho obydlí.

6. Charakteristika vybraných měst

Pro tuto práci jsem si zvolila tři města, která jsou si podobná a svými charakteristikami velmi blízká, a proto bude následně možné na ně dobře aplikovat metodu komparace. Všechny tři patří mezi statutární města, celorepublikově významná a jsou krajskými sídly. Rozkládají se na území 83 až 106 km² a rozloha je rozčleněna na 20 až 26 katastrálních území. Počet obyvatel se v těchto městech pohybuje v rozmezí 89 tis. až 101 tis. (údaje k 31. 12. 2007).

6.1. Hradec Králové

Hradec Králové je statutární město a svou velikostí i významem patří mezi nejdůležitější centra osídlení v České republice. Je sídlem Královéhradeckého kraje, který je součástí NUTS 2 Severovýchod.

Správní území města má rozlohu 105,6 km² a je rozdělené na 21 katastrálních území. Hradec Králové je významným regionálním dopravním uzlem a přirozeným spádovým střediskem severovýchodních Čech.

Geografická poloha města je 50° 11' severní zeměpisné šířky a 15° 52' východní zeměpisné délky. Město Hradec Králové leží v nejvýznamnějším prostoru České kotliny, na soutoku řek Labe a Orlice.

Město Hradec Králové se rozkládá v tzv. Královédvorské kotlině, která je geomorfologicky součástí Východolabské tabule. Na severozápadě obklopuje město nízká zalesněná pahorkatina a na jihovýchodě je město lemováno výrazným masívem s nejvyšším bodem Kopec Sv. Jána a rozsáhlým komplexem Novohradeckých lesů. Podle nadmořské výšky je nejvyšším bodem města střed makovice Bílé věže – 317 m n. m. a naopak nejnižším bodem vyústění vodoteče do Labe – 225 m n. m.

Z hlediska dopravy je nejvýznamnější silniční doprava. Hradec Králové je napojen na rychlostní komunikaci R35, která spojuje Liberec, přes Olomouc, s Lipníkem nad Bečvou. Směrem od hlavního města se dobudovává dálnice D11, která bude pokračovat přes Hradec Králové až do Polska. Územím města dále procházejí nebo se na něm nacházejí významné silnice první třídy. Mezi ně patří také II. městský silniční okruh, který je vybudovaný jako radiálně okružní systém města. Železniční doprava není

celorepublikově nijak významná. Sbíhá se zde 5 vesměs jednokolejných tratí, z nichž nejvýznamnější je přímé spojení do Prahy a Pardubic.

Hradec Králové je výrazné regionální centrum správy, školství a kultury. Společně se zdravotnictvím a vědou zaměstnávají tyto obory více než čtvrtinu všech zaměstnaných obyvatel. Skladba místního průmyslu se vyznačuje velmi pestrou oborovou a odvětvovou strukturou.

Hradec Králové je také univerzitní město. Má zde sídlo nejen Univerzita Hradec Králové s 3 fakultami, ale i Lékařská a Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy a Univerzita obrany.

Historické jádro města Hradce Králové bylo v roce 1962 prohlášeno městskou památkovou rezervací. Jako přirozené ochranné pásmo městské památkové rezervace byla v roce 1991 vyhlášena městská památková zóna.

K 31. 12. 2007 zde trvale žilo 94 252 obyvatel, což představuje asi 6,96 % obyvatel v produktivním věku. [3, 5, 6, 14, 21, 28]

6.2. Pardubice

Statutární město Pardubice se rozkládají na obou březích řeky Labe u soutoku s řekou Chrudimkou na 15° 46' východní zeměpisné délky a 50° 2' severní šířky. Město se rozkládá v Polabské nížině v nadmořské výšce 215 až 237 metrů. Rozloha města činí téměř 83 km², která je rozdělená na 20 katastrálních území.

Poloha Pardubic na celorepublikové úrovni je příznivá z dopravního hlediska. Celorepublikový význam Pardubic je zdůrazněn mezinárodním železničním koridorem, mezinárodním letišťem s vojenským i civilním provozem, splavností řeky Labe v katastru města a výstavbou silničního napojení Pardubic na dálniční síť. Dálnice D11 i rychlostní komunikace R35 budou procházet po jejich dokončení kolem Pardubic v severním a severovýchodním sektoru územního celku. Základní komunikační síť doplňuje silnice první třídy, která spojuje Pardubice s Hradcem Králové. Z hlediska železniční dopravy jsou Pardubice významnou stanicí celostátního významu. Leží na dvou koridorech, které mají přímé spojení do Německa, Rakouska, Polska a Slovenska. Od roku 2007 je na letišti zavedena pravidelná linka do Moskvy a Petrohradu.

Pardubice jsou označovány jako průmyslové centrum východních Čech. Hlavními zdejšími odvětvími jsou průmysl chemický, strojírenský a elektrotechnický.

Pardubice jsou rovněž univerzitním městem. Sídlí zde Univerzita Pardubice, která má 7 fakult. Historická část Pardubic tvoří Městskou památkovou rezervaci.

Město Pardubice leží v západní části Pardubického kraje, který je spolu s Královéhradeckým a Libereckým krajem součástí regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod. Města Pardubice a Hradec Králové tvoří pardubickohradeckou aglomeraci.

Ke dni 31. 12. 2007 mají Pardubice 89 245 obyvatel a s cca 7 % obyvatelstva v produktivním věku. Město je rozděleno na 8 městských obvodů. [2, 8, 28, 13, 15, 31]

6.3. Olomouc

Statutární město Olomouc se rozprostírá na území 103, 33 km² a člení se na 26 katastrálních území. Se svými 100 373 obyvateli (údaj k 31.12. 2007) je pátým největším městem v České republice. Střed města leží v nadmořské výšce 219 m n. m. a na 49°45' severní zeměpisné šířky a 17°15' východní zeměpisné délky. Rozkládá v Hornomoravském úvalu v nivě řeky Moravě při soutoku s Bystřicí a je obklopené úrodnou krajinou Hané.

Z hlediska dopravy je v současné době pro Olomouc klíčová doprava silniční a železniční. Vnější dopravní spojení Olomouce je s ohledem na její vnitrozemskou polohu vynikající. V listopadu 2007 bylo dokončeno dalších 5 km obchvatu Olomouce, který spolu s dřívějším 15 km úsekem výrazně urychluje dopravu ve směru na Brno, Hradec Králové, Přerov a Hranice na Moravě. Obchvat je součástí budoucí 173 km dlouhé rychlostní komunikace R35 Hradec Králové – Lipník nad Bečvou. Na R35 navazuje rychlostní komunikace R46 ve směru na Brno, přičemž ve Vyškově R46 navazuje na dálnici D1. Mezinárodní silnice E462 zajišťuje severojižní spojení Polska s Moravou a Rakouskem. Železniční doprava ve městě je součástí pěti tratí Českých drah, včetně přímé trasy na Prahu. Železniční trať je modernizována výstavbou spojovacího ramene I. a II. koridoru Česká Třebová – Olomouc – Přerov. Nedaleko od středu města (3,8 km) leží také veřejné mezinárodní letiště Olomouc pro letouny, kluzáky, vrtulníky, ultralehká letadla, volné balony a vzducholodě.

V Olomouci je vzhledem k její administrativní funkci i geografické poloze v centrální části Moravy silně zastoupen sektor veřejných služeb. Služby jako vzdělávání, zdravotnictví a sociální zařízení přesahují hranice okresu. Město se také stalo regionálním nákupním centrem. V současné době vstupují do města zejména logistické firmy ze sektoru strategických služeb, kterých je ve městě omezený počet. V Olomouci je dlouhá tradice průmyslové výroby. Dominantními obory jsou potravinářství a strojírenský průmysl.

K 31. 12. 2007 žilo v Olomouci 100 373 obyvatel, což představuje asi 71,4 % ekonomicky aktivních.

V Olomouci mají sídlo významné instituce jako je například Krajský úřad, Univerzita Palackého, Hospodářská komora, Agrární komora a Katastrální úřad. Univerzita Palackého má 8 fakult. Z hlediska oborového zaměření má Olomouc vysoký potenciál zejména pro rozvoj přírodovědných a lékařských oborů, včetně špičkových aktivit v oblasti biotechnologií či nanotechnologií a optoelektroniky. Byl také vybudován vědeckotechnický park a podnikatelský inkubátor.

Olomouc je po Praze druhou největší městskou památkovou rezervací, která je nejlépe dochovaným urbanistickým celkem na Moravě. Má vzácně zachovaný půdorys středověkého města, který je chráněn. Její Sloup Nejsvětější Trojice byl v roce 2000 zapsán jako desátá památka z ČR do seznamu UNESCO.

Díky geografické poloze a „socioekonomickému“ významu je důležitým centrem střední Moravy a silnou spádovou oblastí nejenom pro okres Olomouc, ale v podstatě pro celý kraj. Je krajským městem Olomouckého kraje, který spolu se Zlínským krajem tvoří region soudržnosti NUTS II, Střední Morava. [2, 3, 4, 7, 31]

7. Charakter zástavby jednotlivých měst

7.1. Hradec Králové

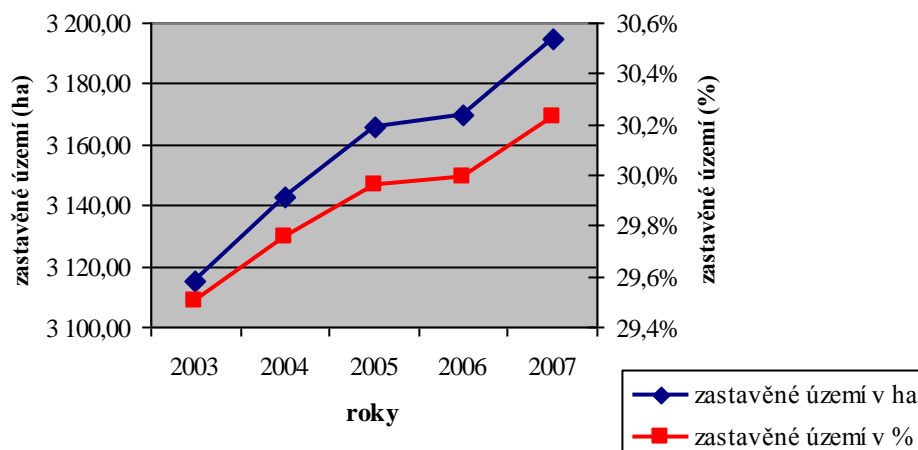
Město Hradec Králové se rozkládá na území 105,68 km² a je rozděleno na 21 místních částí a 21 katastrálních území.

Obrázek 3: Mapa místních částí Hradce Králové [6, vlastní úprava]

Celková rozloha Hradce Králové se za období v letech 2003 – 2007 mírně zvětšovala. Výraznější nárůst nastal v roce 2005, a to nárůstem celkové rozlohy města asi 6,6 ha oproti minulému roku.

Zastavěné území se každým rokem plošně rozrůstá. Zvyšuje se také procento podílu zastavěného území na celkové rozloze města. Během zkoumaného období se zástavba města Hradce Králové zvýšila z 3 115 ha na 3 195 ha, tj. o 80 ha za 5 let. Zástavba města představuje asi 30 % celkové rozlohy města a od roku 2003 do 2007 stoupla o 0,73 %. Vývoj růstu území zástavby ve městě můžeme vidět na grafu 1. Poměr zastavěné plochy a ostatních ploch je v tomto případě 3,4:1 také ve prospěch ostatních ploch.

Graf 1: Zástavba města Hradec Králové [zdroj – vlastní]

Jak už bylo řečeno výše, celková rozloha Hradce Králové vzrostla, a to celkem o něco málo přes 7 ha za sledovaných pět let. To můžeme vysledovat v tabulce 3, a s tím zároveň i vývoj rozlohy jednotlivých pozemků.

Tabulka 5: Zastavěná plocha v Hradci Králové [28]

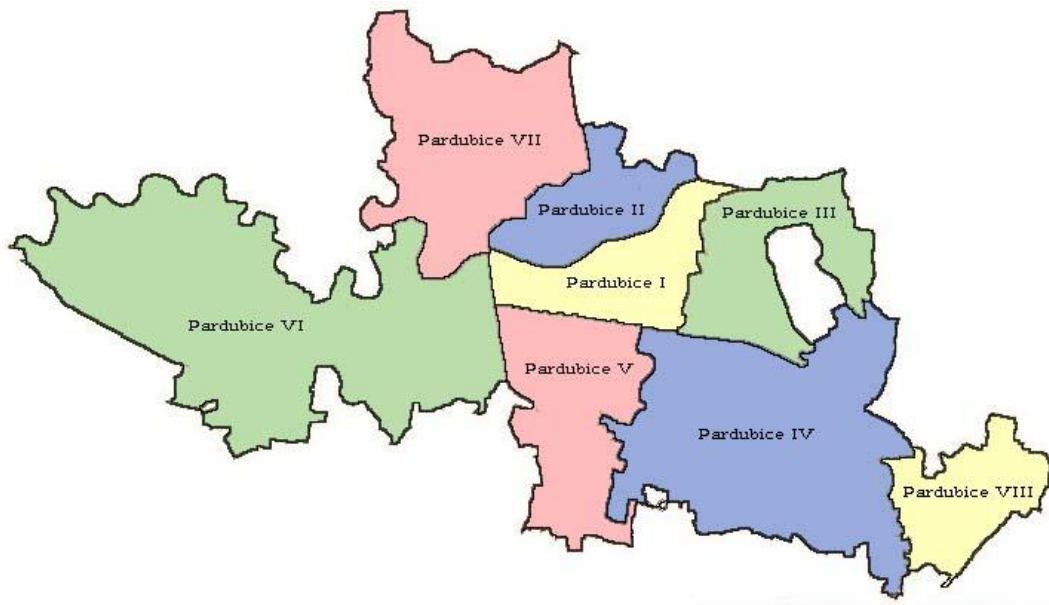
údaje k 31.12. (v ha)	2003	2004	2005	2006	2007
celková výměra	10 560,97	10 561,34	10 567,98	10 568,62	10 568
celková zástavba	3 115,45	3 142,91	3 165,96	3 169,61	3 195
nezastavěné plochy	7 445,53	7 418,42	7 402,03	7 399,02	7 374
počet obyvatel	95 195	94 694	94 431	94 255	94 252

Co se týče ploch zahrnujících zemědělskou a lesní půdu a vodní plochy, tak ty zaznamenaly úbytek cca 70 ha. Tento úbytek je způsoben pouze zmenšením zemědělské půdy, protože lesní a vodní plochy zaznamenaly ve sledovaném období mírný nárůst.

Pokud se krátce zaměřím na obyvatelstvo, tak jak je vidět v tabulce 5 uvedené výše, každým rokem počet obyvatel klesá. Úbytek lidí se každý následující rok snižuje.

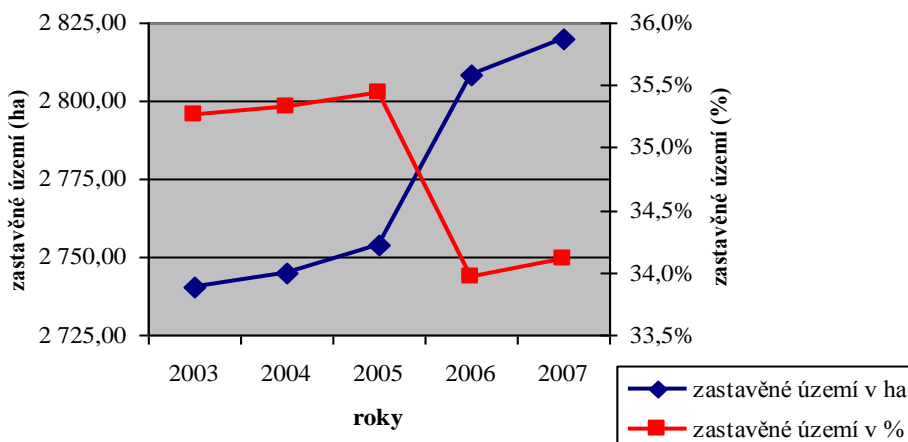
7.2. Pardubice

Město Pardubice zaujímá se svou rozlohou správního území 82,66 km² poslední místo v plošné velikosti ze všech 3 zkoumaných měst. Pardubice jsou rozděleny na 8 městských obvodů, které zahrnují 32 místních částí a 20 katastrálních území.

Obrázek 4: Mapa městských obvodů Pardubic [27, vlastní úprava]

U zastavěných ploch u města Pardubice nastává rozdíl oproti městům předchozím. Ačkoliv celková zastavěná plocha roste, procentuální podíl zástavby na celkové rozloze v roce 2006 klesl, což je způsobeno velkým nárůstem celkové výměry města v témže roce.

Graf 2: Zástavba města Pardubice [zdroj – vlastní]

Zástavba města Pardubice se během pěti let zvýšila o 80 ha, avšak procentuálně se snížila 1,15 %, jak vidíme na grafu 2. Pokles nastal pouze v přelomu roků 2005 a 2006, kdy podíl zastavěných ploch na celkové rozloze města klesl o 1,41 %. Celková zástavba se pohybuje mezi 34 % - 35 %. Poměr zastavěného území k ostatním plochám je v tomto případě roven přibližně 3,4:1 pro ostatní plochy.

Tabulka 6: Zastavěná plocha v Pardubicích [28]

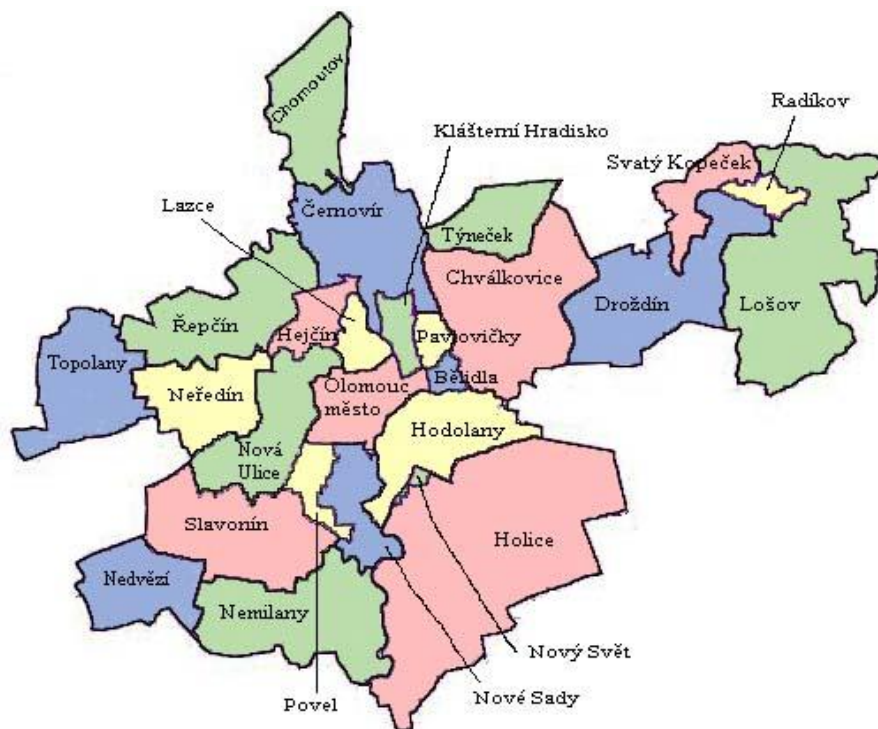
k 31.12. (v ha)	2003	2004	2005	2006	2007
celková výměra	7 770,72	7 770,72	7 770,73	8 265,51	8 266
celková zástavba	2 740,68	2 745,18	2 753,98	2 808,02	2 820
nezastavěné plochy	5 030,05	5 025,53	5 016,75	5 457,49	5 444
počet obyvatel	88 741	88 181	88 260	88 316	89 245

Celková rozloha města zůstává konstantní s výjimkou jednoho roku (2006), kdy se zvýšila téměř o 500 ha. Největší podíl na tomto zvýšení rozlohy má navýšení zemědělské půdy. Mírně, v rámci jednotek hektarů přispěl nárůst lesní půdy i vodních ploch.

Počet obyvatel v Pardubicích se od roku 2005 do roku 2007 zvyšuje. Pokles byl zaznamenán pouze v roce 2004. Jako jediné město ze třech sledovaných vykazují trvalejší nárůst obyvatelstva.

7.3. Olomouc

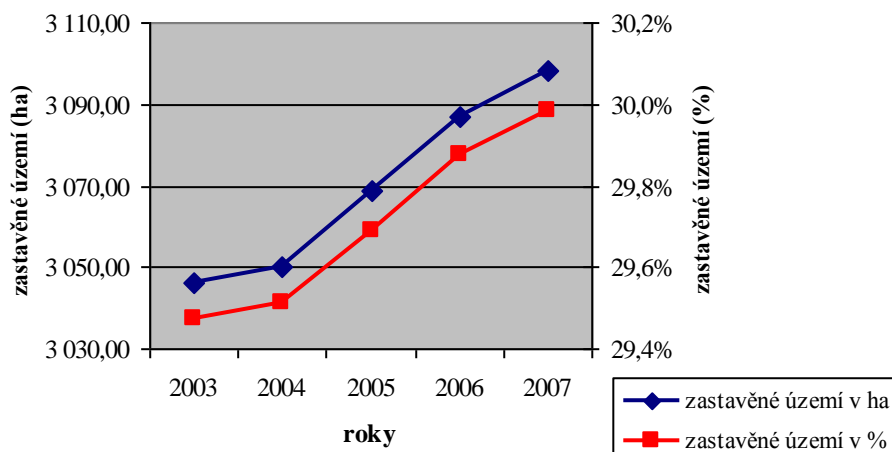
Správní území města Olomouc má rozlohu 103,33 km² a je rozděleno na 26 místních částí (zároveň katastrální území), které v podstatě odpovídají původním historickým obcím, i když katastrální hranice se již poněkud liší.

Obrázek 5: Mapa místních částí Olomouce [1, vlastní úprava]

Celková výměra města Olomouce se za posledních 5 let (tj. v období roků 2003 – 2007) téměř nezměnila. Pouze v roce 2006 nastalo snížení o 2,6 ha. Z roku 2007 celková rozloha činí 10 333 ha.

Celková zástavba obce, která je hlavním tématem této diplomové práce každým rokem narůstá. Zvyšuje se jak procentuální poměr zastavěného území z celkové rozlohy města Olomouce, tak i absolutní číslo zastavěných ploch města.

Graf 3: Zástavba města Olomouce [zdroj – vlastní]

Na grafu 1 lze vidět, že během pětiletého období se zvýšila zástavba města o něco více než 0,5 %, což představuje nárůst zastavěného území o 52 ha. Celková rozloha města Olomouce je zastavěna asi z 30 %, přičemž toto procento neustále roste. Do zástavby města počítáme území zastavěných ploch a ostatních ploch, jejichž poměr je přibližně 3,3:1 ve prospěch ostatních ploch ve všech pěti rocích.

Tabulka 7: Zastavěná plocha ve městě Olomouc [28]

údaje k 31.12. (v ha)	2003	2004	2005	2006	2007
celková výměra	10 336,08	10 336,08	10 336,08	10 333,48	10 333
celková zástavba	3 046,4	3 050,23	3 068,76	3 087,12	3 098
nezastavěné plochy	7 289,67	7 285,85	7 267,32	7 246,36	7 235,00
počet obyvatel	101 268	100 752	100 381	100 168	100 373

Olomouc se do roku 2007 potýkala s úbytkem obyvatel. V roce 2007 se počet obyvatel zvýšil cca o 200 lidí. Město Olomouc má mezi srovnávanými městy nejvyšší počet obyvatel.

8. Analýza provozních nákladů v letech 2003 - 2007

Provozní náklady tvoří větší část všech výdajů města. Pro mou práci jsem si z celkových provozních nákladů vybrala několik oblastí, které budu porovnávat s rozrůstající zástavbou měst. Rozdělila jsem je do 9 hlavních oblastí a několika podskupin, které mohu porovnávat mezi jednotlivými roky i obcemi. Mezi hlavní oblasti jsem zařadila:

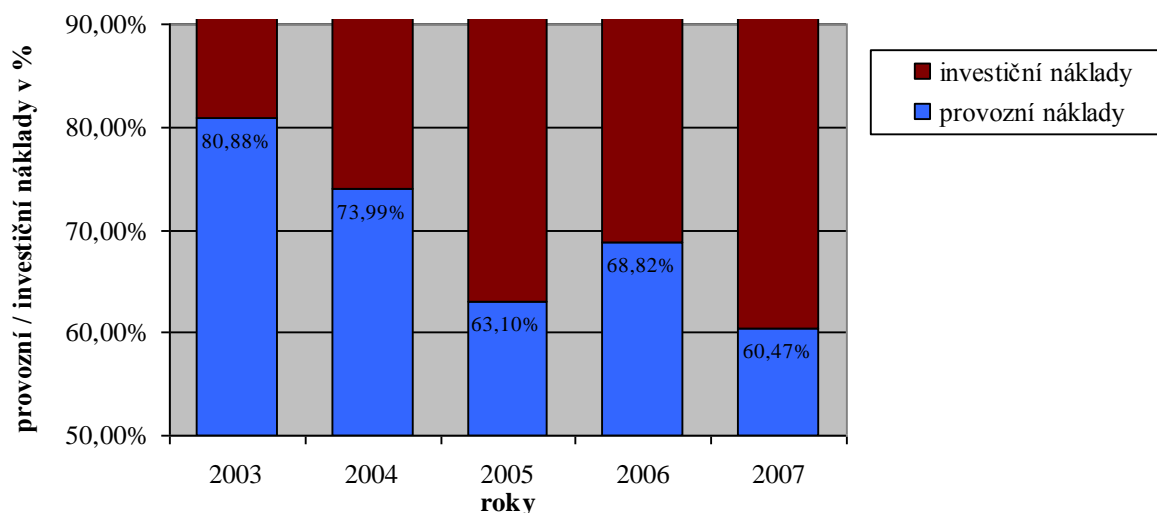
- péče o město,
- provoz městské hromadné dopravy (MHD),
- provoz úřadu,
- školství,

- sociální oblast,
- kulturní a sportovní aktivity,
- bezpečnost města,
- ochrana životního prostředí,
- příspěvky za členství města ve sdruženích.

Do nákladů v oblasti péče o město zahrnují veřejnou zeleň a vzhled města, náklady použité na údržbu komunikací a chodníků a provoz veřejného osvětlení. Výdaje na provoz úřadu se skládají z provozních výdajů oddělení vnitřní správy, informatiky, kanceláře primátora a tajemníka. Do oblasti školství patří veškeré náklady na provoz škol na území obce, přičemž školy základní a mateřské jsem zvlášť rozdělila. Oblast sociální se skládá nejvíce z běžných výdajů na pohřebnictví, jesle a kluby důchodců. Mezi kulturní a sportovní aktivity jsem zařadila náklady na údržbu a péči o památky, kulturní a sportovní akce, divadla, knihovny, sportovní zařízení a provoz kulturních zařízení jako jsou např. kulturní domy nebo galerie. Součástí oblasti bezpečnosti města jsou policie, hasiči a provozní část na opravy a údržbu krytů civilní ochrany. Ochrana ŽP zahrnuje především jako hlavní položku nakládání s odpady, která tvoří většinu nákladů. Jedná se o sběr a svoz komunálního a tříděného odpadu, likvidaci nebezpečného odpadu nebo černých skládek.

8.1. Hradec Králové

V Hradci Králové tvoří provozní náklady převážnou část všech nákladů města. Poslední 3 roky sledovaného období, tj. 2005 - 2007 se běžným výdajům vyrovnávají výdaje investiční. V grafu 4 můžeme vidět podíl provozních a investičních nákladů na celkových nákladech.

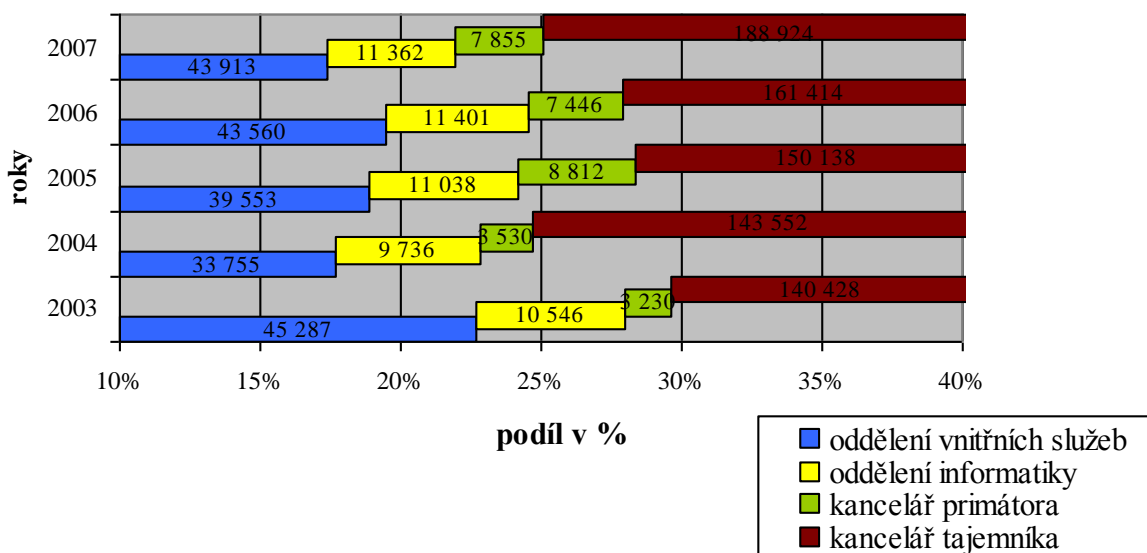
Graf 4: Podíl provozních nákladů na celkových nákladech v HK [zdroj – vlastní]

Největší částku z celkových provozních nákladů tvoří v Hradci Králové náklady na provoz úřadu, které jsou následovány výdaji na kulturní a sportovní aktivity a péči o město. V letech 2004 a 2005 výdaje na péči o město převýšily náklady na kulturní a sportovní aktivity. Jen v roce 2003 se největším provozním výdajem stala položka školství, resp. základní školy, kterým byl v tomto roce přidělen příspěvek na provoz ve výši necelých 300 tis. Kč.

Tabulka 8: Provozní náklady v Hradci Králové [9]

v tis. Kč	2003	2004	2005	2006	2007
provoz úřadu	199 490,7	190 573,2	209 541,0	223 820,5	252 054,9
kultur. a sport. aktivity	136 344,0	109 829,0	154 045,3	204 344,1	178 147,4
péče o město	132 273,7	144 159,0	155 082,4	175 311,1	176 536,5
provoz MHD	126 000,0	124 000,0	124 300,0	129 000,0	129 000,0
ochrana ŽP	48 855,3	55 192,2	61 515,3	83 758,2	90 849,8
školství	378 331,9	137 726,5	83 651,0	97 344,1	87 697,0
bezpečnost města	37 590,6	40 690,1	42 456,4	48 566,8	63 155,8
sociální oblast	35 087,0	37 996,0	19 425,0	27 147,0	22 497,0
přísp. za členství	940,0	991,0	962,0	856,0	919,0

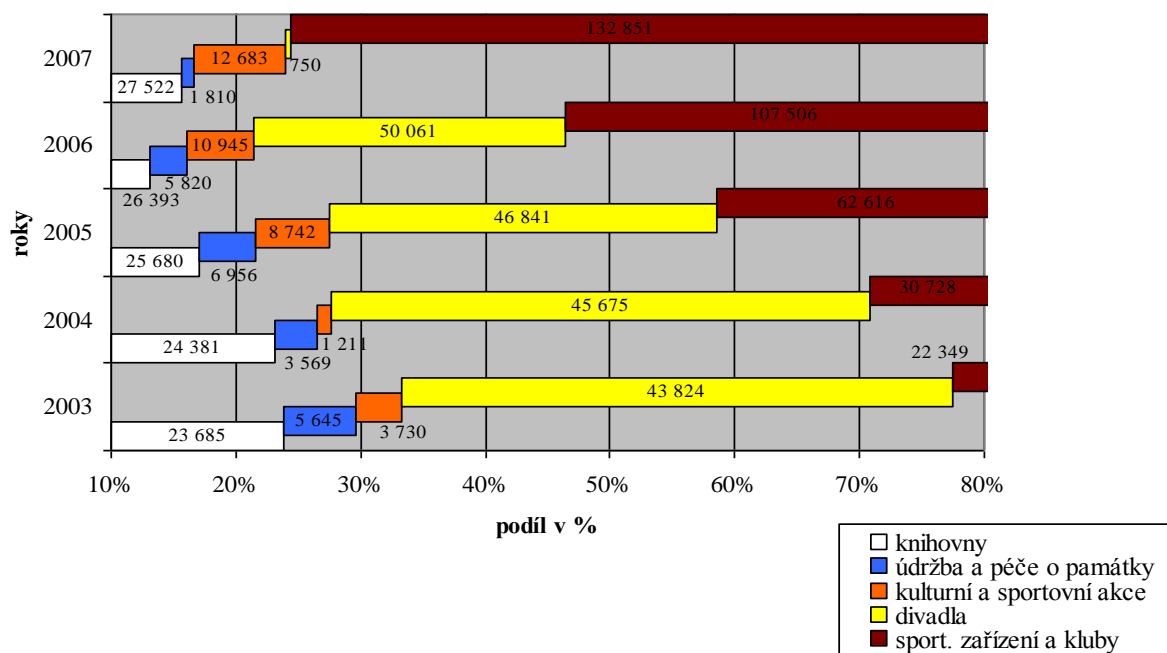
Položka provoz úřadu v sobě zahrnuje náklady odboru vnitřních služeb, a to jak oddělení vnitřní správy, tak i oddělení informatiky. Jsou zde započítané výdaje na provoz kanceláře primátora a tajemníka. Provoz úřadu se tak skládá z nákupu materiálů a softwaru, nákladů na energie a vodu, služeb, provozu informačního systému, servisních smluv, výdajů na zaměstnance a zastupitele, činnosti místních samospráv atd.

Graf 5: Provozní náklady na provoz úřadu HK (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

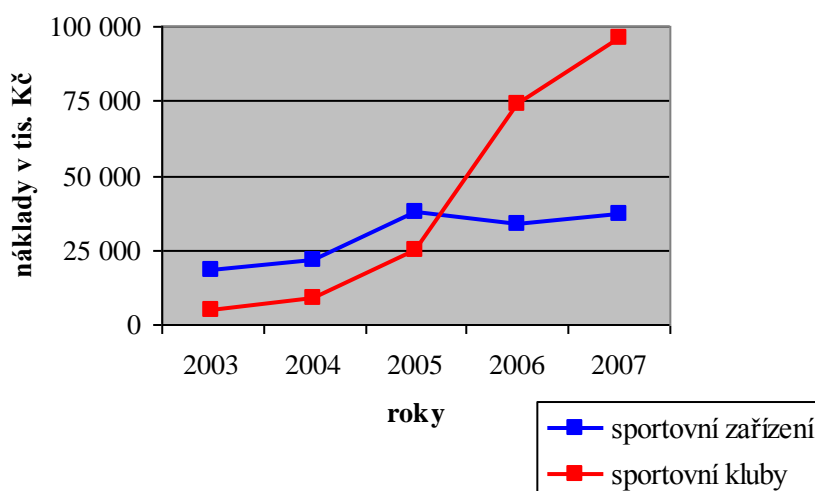
Z grafu 5 lze vyčíst, že největší podíl veškerých výdajů tvoří kancelář tajemníka, konkrétně výdaje na platy zaměstnanců.

Mezi druhou největší nákladovou položku běžného rozpočtu Hradce Králové patří výdaje na kulturní a sportovní aktivity. Město přispívá na pořádání kulturních a sportovních akcí, na provoz divadel, knihoven a údržbu památek na svém území. Nepatrná částka také připadá na provoz kulturních zařízení, jako jsou kulturní domy, galerie, muzea nebo domy dětí a mládeže. Jednotlivý podíl těchto nákladů můžeme vidět na následujícím grafu 6.

Graf 6: Provozní náklady na kulturní a sportovní aktivity v HK (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

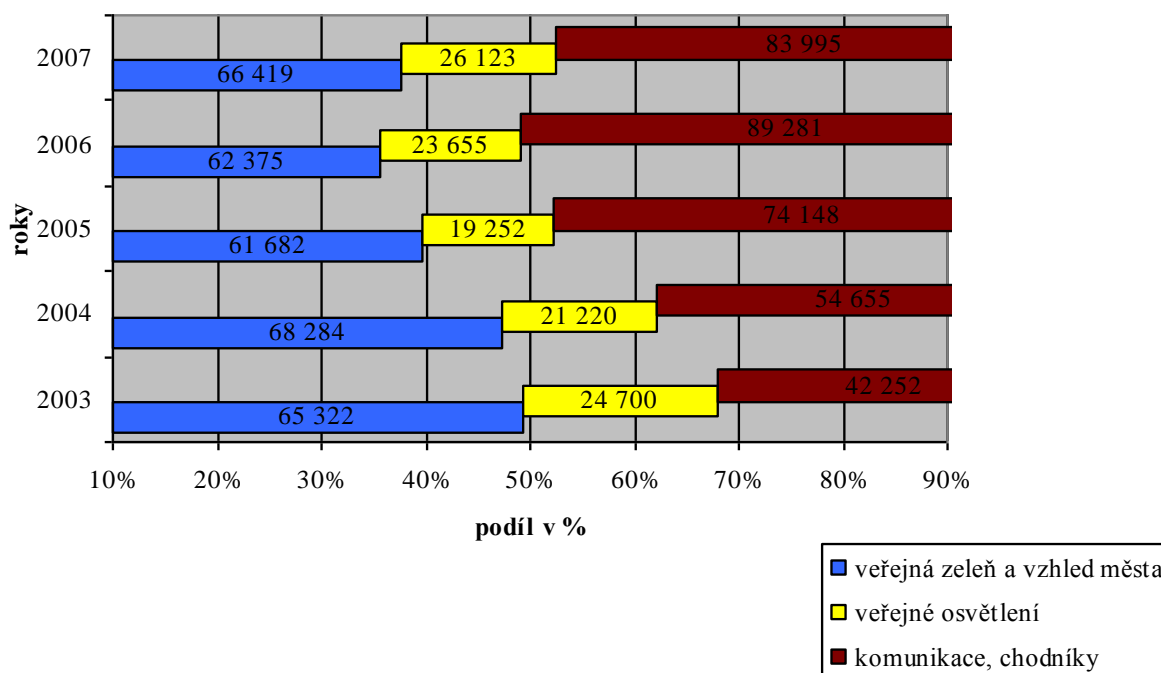
Do roku 2004 připadlo nejvíce výdajů na divadla. V Hradci Králové to jsou konkrétně 2, Klicperovo divadlo a Divadlo DRAK. Výdaje zahrnují dotace, příspěvky na činnost a provozní náklady na opravy. Poslední 3 roky, tj. 2005 – 2007 zabírají největší podíl v této skupině náklady na sport. Jedná se o výdaje sportovním klubům a náklady na sportovní zařízení, jejichž podrobnější složení si můžeme prohlédnout na grafu 7.

Graf 7: Provozní náklady sportovním klubům a zařízením v HK [zdroj – vlastní]

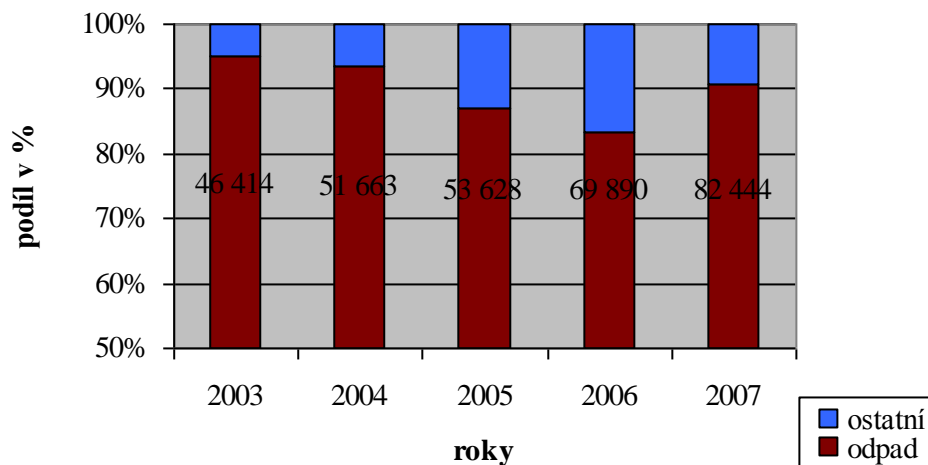
Od roku 2006 včetně se tak výdaje určené sportovním klubům v Hradci Králové staly největší položkou ve skupině kulturní a sportovní aktivity. Většina těchto výdajů putuje na podporu vrcholového a výkonnostního sportu.

Třetí skupinou, která má největší zastoupení v běžných výdajích rozpočtu Hradce Králové, je péče o město. Zařadila jsem zde náklady na péči o veřejnou zeleň a vzhled města, o komunikace a chodníky a veřejné osvětlení. Jak je vidět z grafu 8, nejvýznamnější položkou je zde péče o veřejnou zeleň a vzhled města spolu se starostmi o komunikace a chodníky. Tyto dva oddíly tvoří bezmála 85% veškerých nákladů v této skupině.

Graf 8: Provozní náklady na péči o město v HK (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Poslední částí, kterou se budu zabývat, jsou náklady na životní prostředí, jejíž podstatnou část tvoří výdaje na zabezpečování odpadů ve městě. Druhou, zanedbatelnou částí z hlediska poměru výdajů, jsou náklady na lesní a vodní hospodářství a činnosti k ochraně životního prostředí. Výdaje na nakládání s odpadem tvoří většinou část pohybující se okolo 90%, což je znázorněno v grafu 9.

Graf 9: Provozní náklady na životní prostředí v HK (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

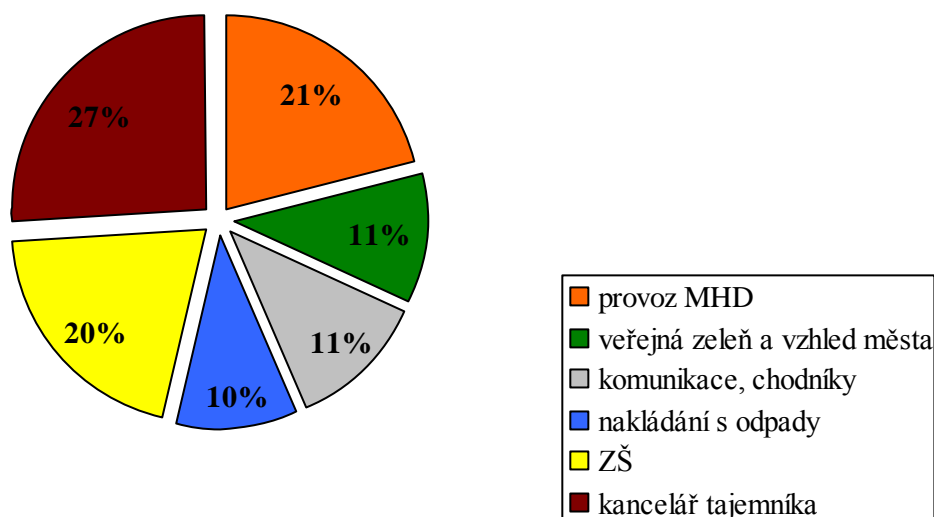
Pod souhrnnou položkou odpad si můžeme představit sběr a svoz komunálního odpadu (KO), odvádění a čištění odpadních vod, likvidace skládek KO, komunitní kompostování, likvidace nebezpečného odpadu a jeho skládek, likvidace černých skládek a zajišťování služeb v oblasti nakládání s odpady ve městě.

Pokud bychom sečetli jednotlivé části provozních výdajů za sledované období 2003 - 2007, tak největší množství peněz bylo uvolněno pro těchto šest položek:

- kancelář tajemníka,
- provoz MHD,
- základní školy,
- veřejná zeleň a vzhled města,
- komunikace a chodníky,
- nakládání s odpady.

Jejich vzájemný poměr je zobrazen na grafu 10.

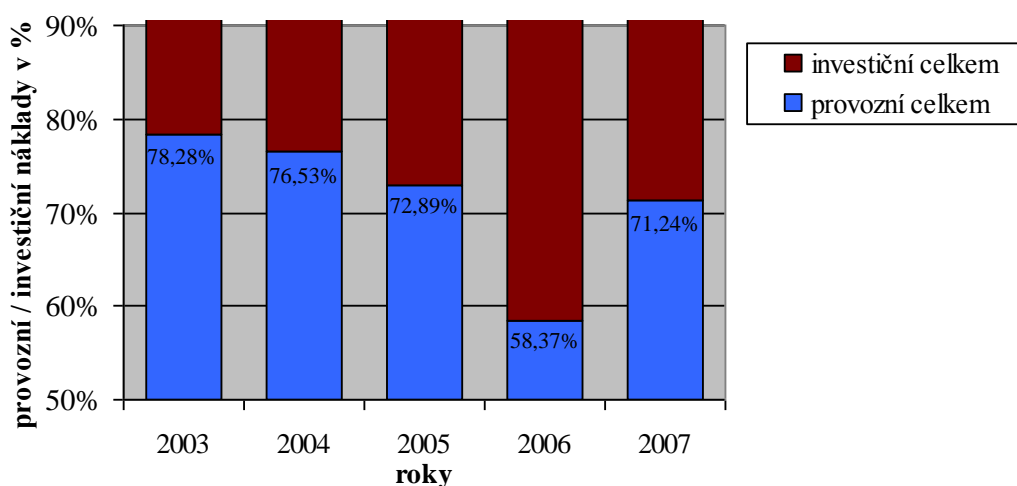
Na těchto 6 položek bylo za 5 let vyčleněno 38,85% všech provozních nákladů, tj. 26,64 % celkových nákladů. Jsou to tudíž oblasti, kam putuje nejvíce peněz z rozpočtu města.

Graf 10: Poměr nejvýznamnějších běžných výdajů v HK za léta 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

8.2. Pardubice

Provozní náklady v Pardubicích stejně jako v Hradci Králové tvoří většinou část nákladů v rozpočtu města. Poměr provozních nákladů k investičním je celkem vyrovnaný, jen v roce 2006 investiční výdaje dosáhly téměř k 45% celkových nákladů města. V grafu 11 je vidět procentuální vyjádření provozních nákladů na celkových.

Graf 11: Podíl provozních nákladů na celkových nákladech v Pardubicích [zdroj – vlastní]

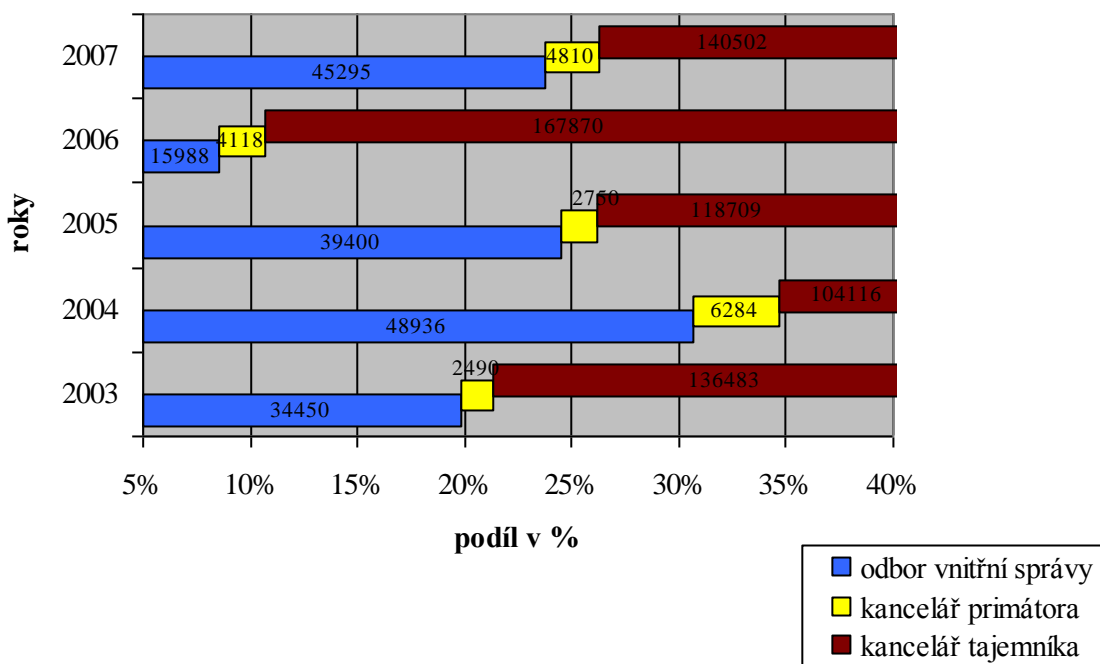
V následující tabulce 9 jsou seřazené jednotlivé složky výdajového rozpočtu, podle toho kolik peněz na ně připadá. Největší nákladovou oblastí je provoz úřadu a MHD. Ostatní položky se nevyšplhají přes 100 mil. Kč za rok. Výjimku tvoří náklady na školství,

pro které bylo v letech 2003 – 2005 vyčleněno celkem přes 1mld. Kč. Všechny položky se každý rok zvyšují jen zase s výjimkou oblasti školství.

Tabulka 9: Provozní náklady v Pardubicích [9]

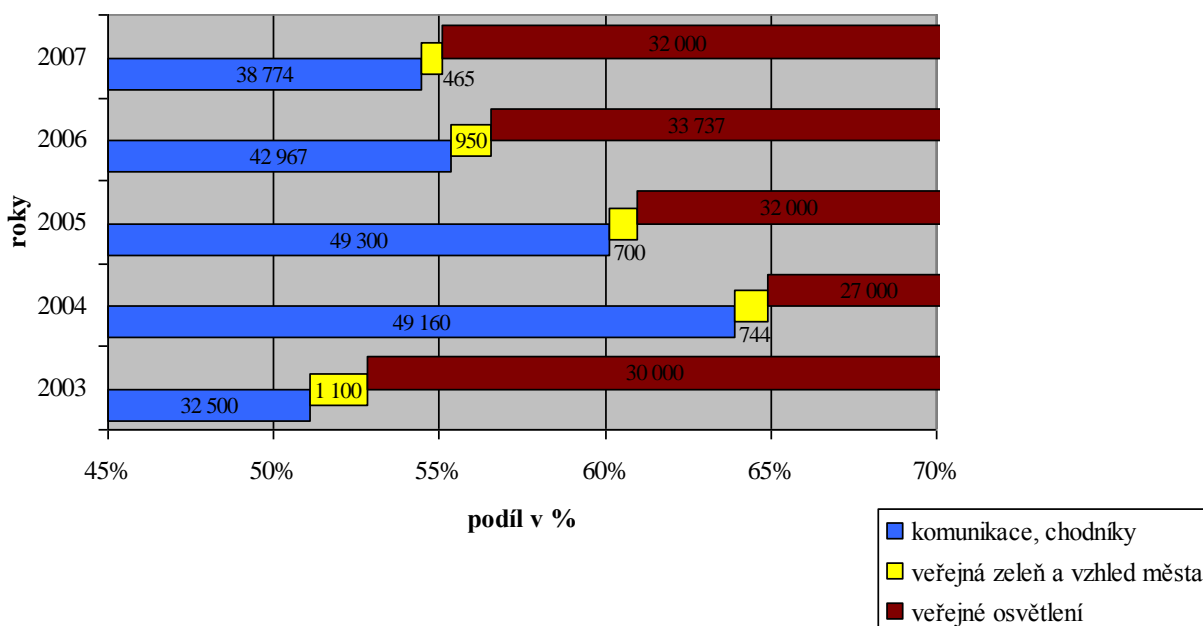
v tis. Kč	2003	2004	2005	2006	2007
provoz úřadu	173 423	159 336	120 810	187 976	190 607
provoz MHD	126 000	116 000	105 000	122 000	115 000
péče o město	63 600	76 904	82 000	77 654	71 239
kultur. a sport. aktivity	49 506	60 399	56 508	93 335	85 715
školství	439 896	365 918	360 143	64 211	64 524
ochrana ŽP	33 363	37 921	44 510	49 271	53 121
bezpečnost města	42 255	42 586	38 320	45 069	45 962
sociální oblast	2 918	18 815	18 525	21 413	20 502
příspěvky za členství	1 050	927	763	983	898

Náklady na provoz úřadu se skládají z nákladů na provoz magistrátu, kanceláře tajemníka a primátora. Největší sumu peněz pohltí kancelář tajemníka, kam spadají náklady na mzdy zaměstnanců, sociální a zdravotní pojištění a odměny zastupitelů. Druhou položkou s největšími náklady je oddělení vnitřních služeb, kde najdeme kolonku provozu magistrátu a provozní náklady na výpočetní techniku. Poslední náklady kanceláře primátora jsou v porovnání s předchozími dvěma zanedbatelné a zahrnují služby spojené s prezentací města a zahraniční služební cesty. Na grafu 12 jsou zobrazené jednotlivé části úřadu a jejich vzájemný podíl vyjádřený v procentech i absolutní peněžní částky jednotlivých odborů ve sledovaném období.

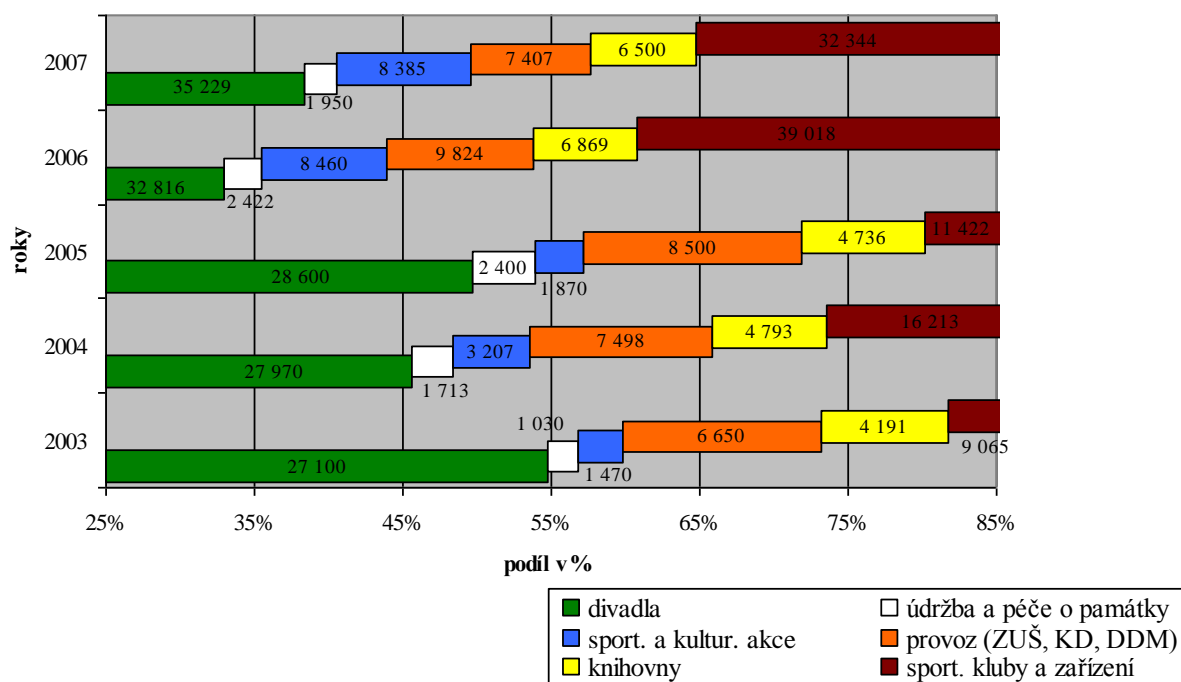
Graf 12: Provozní náklady na provoz úřadu v Pardubicích (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Druhý nejnákladnější výdaj Pardubice vyčleňují na péči o město. Patří sem náklady na údržbu a opravu komunikací a chodníků, provoz a údržbu veřejného osvětlení a péče o městskou zeleň a vzhled města. Poslední jmenovaná položka tvoří asi 1 % nákladů z celkových výdajů na péči o město. Rozložení nákladů na ostatní dvě složky této oblasti jsou vidět na následujícím grafu 13.

Graf 13: Provozní náklady na péči o město v Pardubicích (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Poslední oblastí, kterou budu důkladněji analyzovat, jsou kulturní a sportovní aktivity. Do kulturních aktivit patří divadla, která tvoří nejnákladnější část, knihovny, péče o památky a jejich údržba, pořádání kulturních akcí a provoz kulturních zařízení jako jsou muzea, kulturní domy a galerie. Druhou, sportovní část, tvoří náklady na provoz a údržbu sportovních zařízení, příspěvky sportovním klubům a pořádání sportovních akcí městem. Podíl jednotlivých položek v každém sledovaném roce je vyjádřen v následujícím grafu 14.

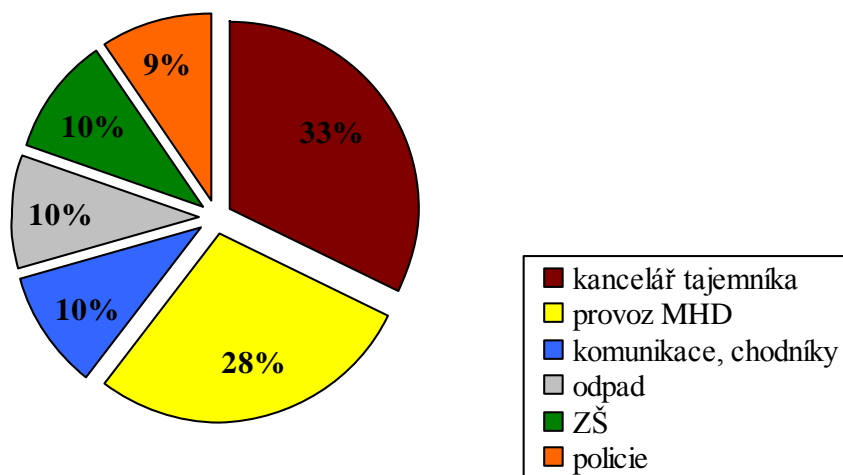
Graf 14: Provozní náklady kulturních a sportovních aktivit o město v Pardubicích (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Pokud si vezmeme každou položku jednotlivě, tak nejvíce nákladů v součtu za pětileté období bylo vynaloženo na:

- kancelář tajemníka,
- provoz MHD,
- základní školy,
- komunikace a chodníky,
- nakládání s odpady a
- městskou policii.

Seznam je uspořádán sestupně, tj. od položky s nejvyššími náklady po nejnižší. Vzájemný procentuální poměr mezi nimi ukazuje graf 15. Na těchto 6 položek bylo celkem za roky

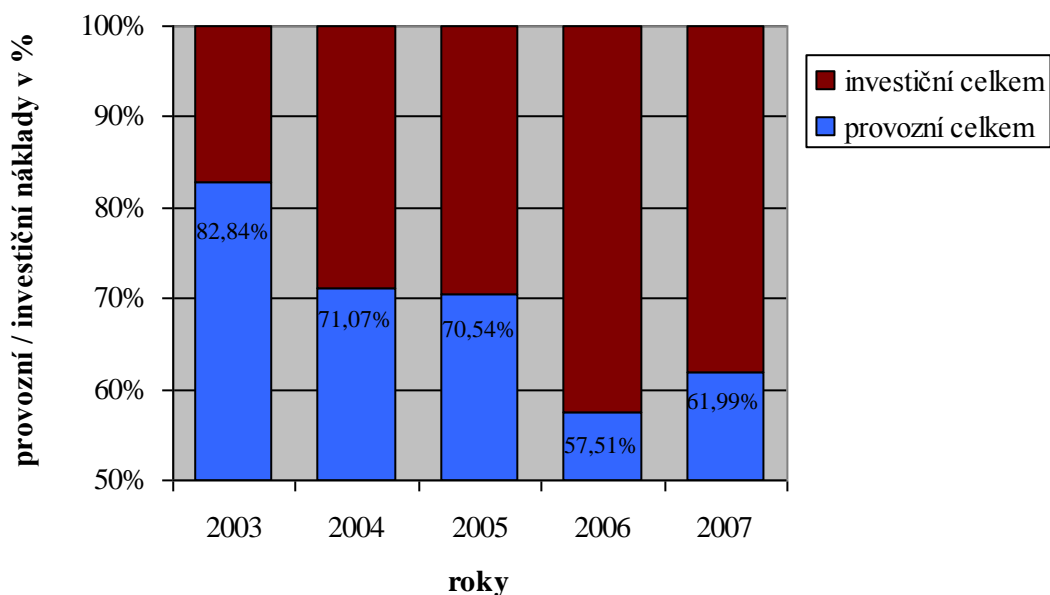
2003 – 2007 vyčleněno pře 2 mld. Kč, což představuje 42,44% všech provozních nákladů města Pardubice a 30,35% celkových nákladů města.

Graf 15: Poměr nejvýznamnějších běžných výdajů v Pardubicích za léta 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

8.3. Olomouc

Poměr provozních nákladů vůči investicím v Olomouci je vidět na grafu 16. Provozní náklady převažují nad investicemi v každém roce, ale v letech 2006 a 2007 rozdíl už není tak výrazný.

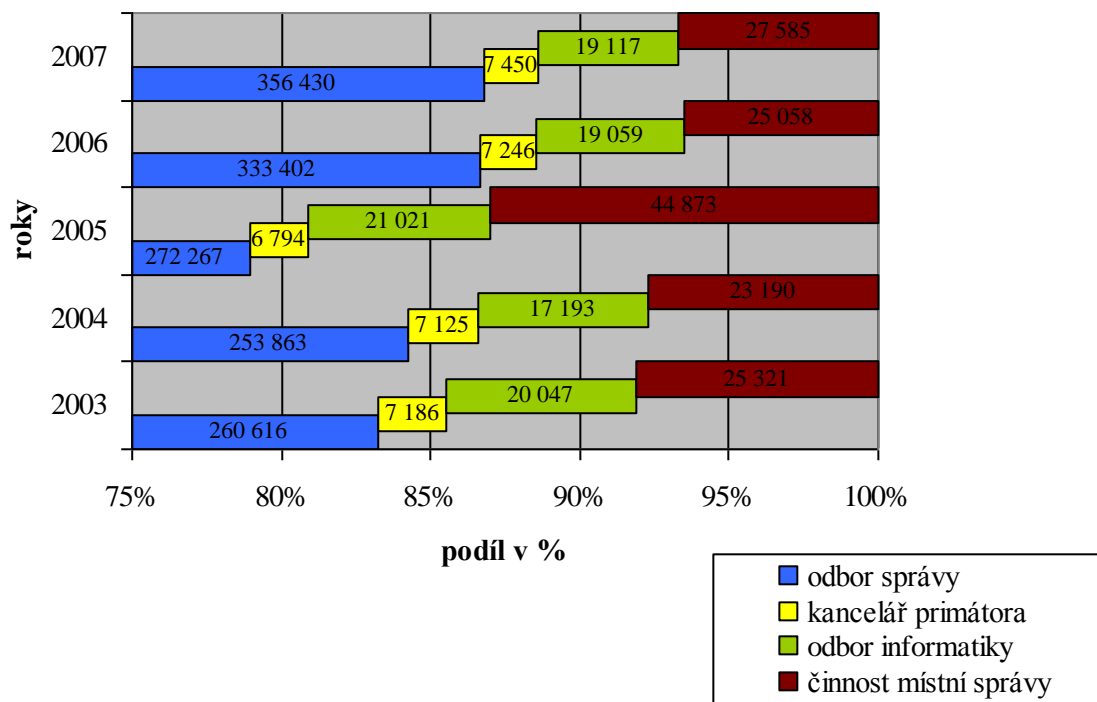
Graf 16: Podíl provozních nákladů na celkových nákladech v Olomouci [zdroj – vlastní]

V celkovém součtu za pětileté období připadá nejvíce provozních nákladů na provoz úřadu. V tabulce 10 jsou seřazeny sledované oblasti, a to sestupně podle součtu nákladů za pět let. Jsou zde uvedeny i provozní náklady v jednotlivých letech pro každou oblast.

Tabulka 10: Provozní náklady v Olomouci [9]

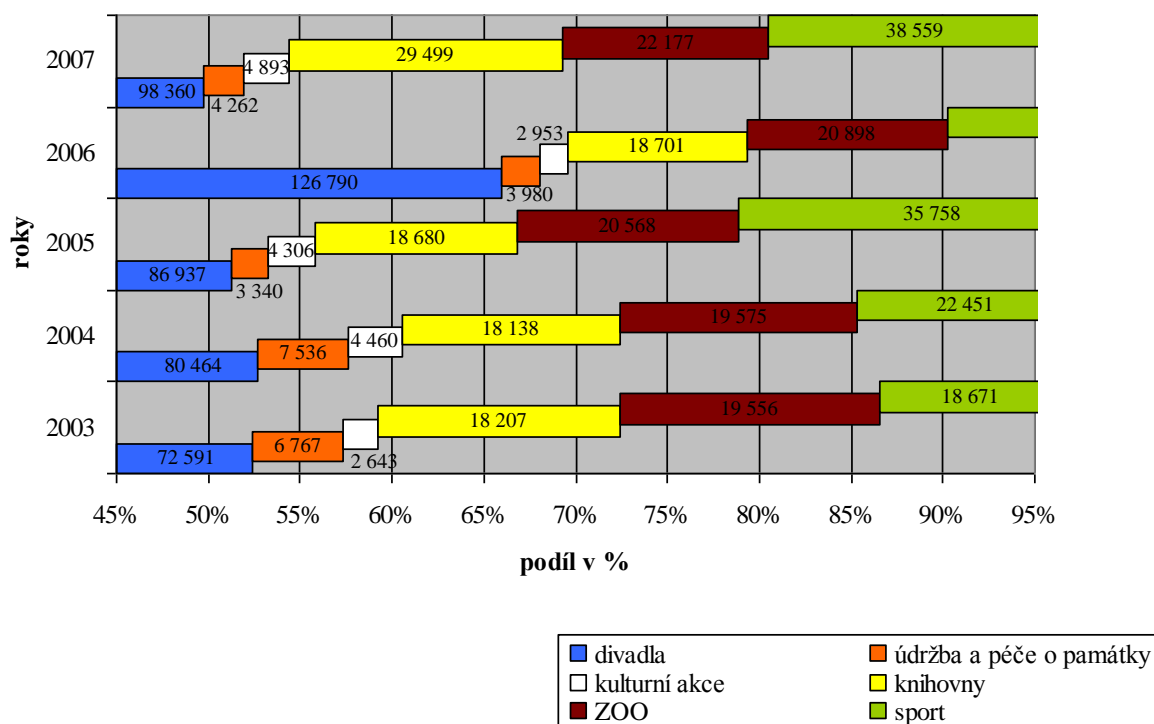
v tis. Kč	2003	2004	2005	2006	2007
provoz úřadu	313 169,3	301 370,9	344 955,0	384 765,0	410 581,4
školství	446 602,4	451 109,6	134 046,7	143 837,1	134 954,4
kult. a sport. aktivity	138 521,1	152 624,2	169 640,4	192 800,8	198 289,7
provoz MHD	159 035,0	158 715,0	158 047,2	164 001,0	159 648,8
bezpečnost města	41 721,8	42 751,8	44 283,6	50 160,1	50 311,1
péče o město	93 117,9	11 334,8	29 314,9	43 584,2	36 351,3
ochrana ŽP	83 392,2	66 270,3	80 338,5	92 757,0	92 340,2
sociální oblast	11 279,2	10 810,4	23 354,0	15 125,1	14 061,8
příspěvky za členství	504,0	484,0	484,0	768,0	896,7

Detailnější rozbor nákladů na provoz úřadu odpovídá grafu 17, z kterého je patrné, že největší obnos připadá na odbor správy, následuje položka činností místní správy. Odbor informatiky a kancelář primátora tvoří dohromady asi 10% provozních nákladů v každém roce. Odbor správy v sobě zahrnuje výdaje na zastupitelstvo obce a zaměstnance úřadu, tj. mzdy, odměny, sociální a zdravotní pojištění, náklady na energie, nákup dlouhodobého hmotného majetku, cestovné atd. Činností místní správy je rozuměn provoz každého jednotlivého odboru jako náklady na energii, nákup pomůcek a drobného hmotného majetku, cestovné a náklady na opravy a udržování.

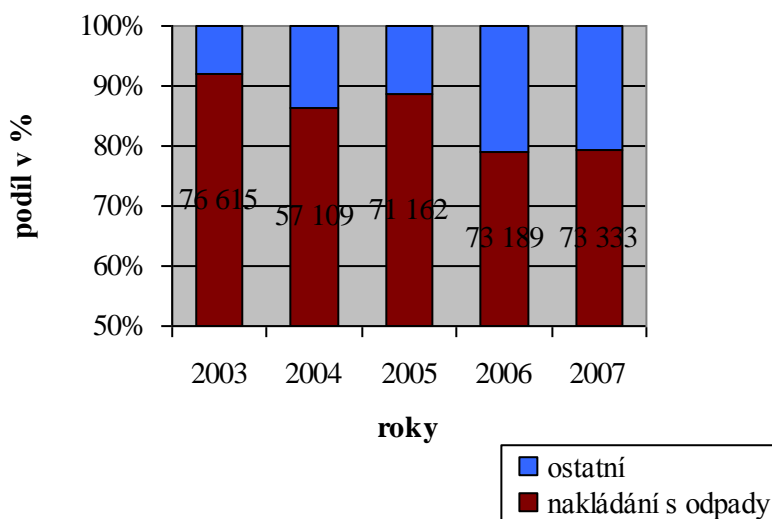
Graf 17: Náklady na provoz úřadu v Olomouci (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Kulturní a sportovní činnost v Olomouci je tvořena každý rok minimálně z 50 % provozními náklady přidělenými na divadelní činnost a tudíž tvoří nejnákladnější položku v této oblasti. Jako nová položka, která nebyla u předchozích měst, se zde objevují provozní náklady připadající zoologické zahradě v Olomouci. Tyto náklady v sobě zahrnují různé příspěvky na propagační materiály, mzdové prostředky pro zaměstnance aj. Poměr a velikost ostatních položek je znázorněn na grafu 18.

Graf 18: Provozní náklady na kulturní a sportovní činnost v Olomouci (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Poslední oblast, kterou důkladněji analyzují, jsou provozní náklady na životní prostředí. Většinu těchto nákladů vydá město na likvidaci odpadů, jak ukazuje následující graf 19. Jedná se především o svoz tuhého komunálního odpadu (TKO) od občanů, který zabezpečují Technické služby města Olomouce, a. s. (TSMO, a. s.). Svoz TKO představuje přibližně 70% podíl na nákladech na ŽP města, jen v roce 2003 je toto číslo nižší a činí 58%.

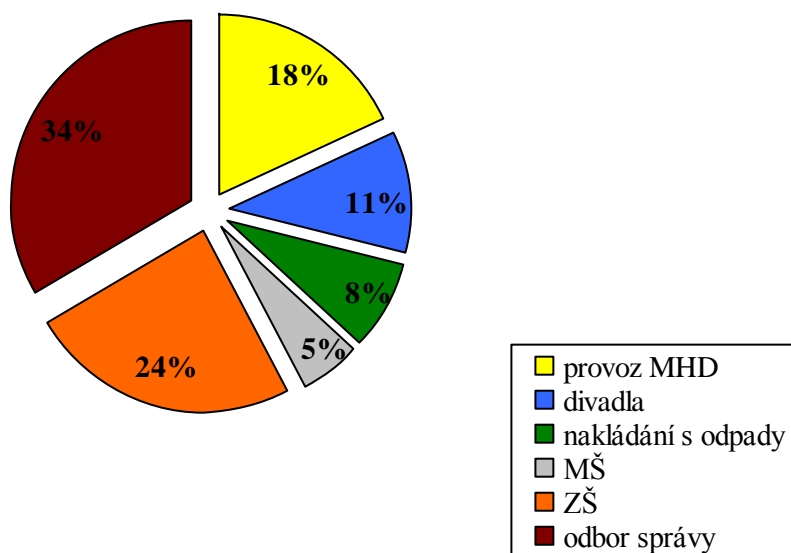

Graf 19: Provozní náklady na životní prostředí v Olomouci (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Pokud bychom sečetli provozní náklady u každé jednotlivé položky za pětileté sledované období, pak mezi nejnákladnější se dostane těchto šest:

- odbor správy,
- základní školy,
- provoz MHD,
- divadla,
- nakládání s odpady a
- mateřské školy.

Položky jsou řazeny sestupně, od nejnákladnější po nejméně nákladnou. Jejich vzájemný poměr ukazuje graf 20.

Graf 20: Poměr nejvýznamnějších běžných výdajů v Olomouci za léta 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

9. Analýza investičních nákladů v letech 2003 – 2007

V části zabývající se investičními náklady obce budu analyzovat investice, které byly ve sledovaném období ve vybraných městech, vynaložené na tyto následující oblasti:

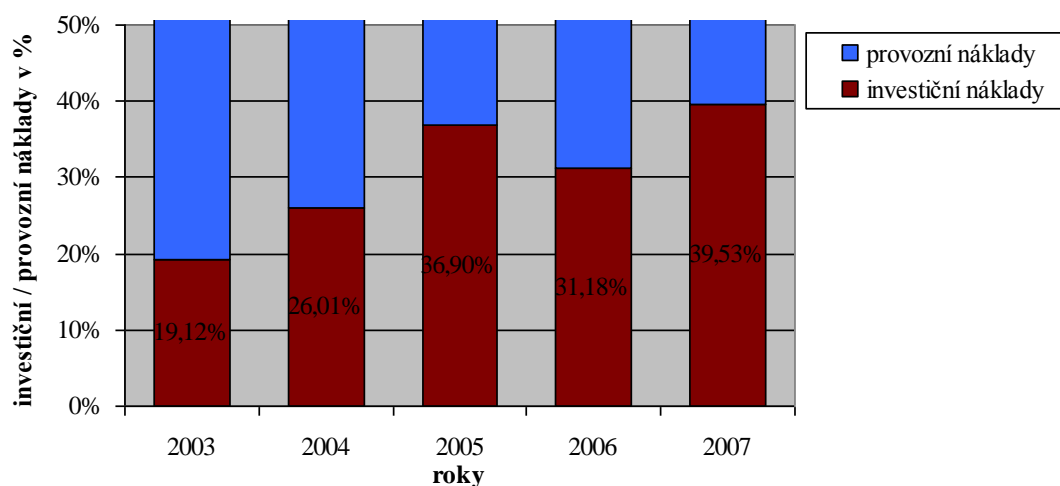
- péče o město,
- inženýrské sítě,
- doprava (nákup dopravních prostředků),
- školství,
- ochrana obyvatel,
- životní prostředí,
- investice úřadu,

- zábava a
- soukromá bytová výstavba.

Mezi investice jejichž souhrn vytváří kolonku péče o město patří opravy silnic, chodníků a cyklostezek, péče o veřejnou zeleň a vzhled obce a správa veřejného osvětlení. Součástí inženýrských sítí rozumíme zásobování pitnou a užitkovou vodou, tepelnou a elektrickou energií, plynem a spojová zařízení. Oblast školství je stejně jako v části běžných výdajů rozdělena na mateřské školy, základní školy a ostatní, kam spadají např. střední školy a učiliště. Položka ochrana obyvatel se skládá z investičních nákladů městské policie a hasičů. Část životního prostředí pokrývá především sféru lesního a vodního hospodářství. Investice úřadu rozdělují na nákup zařízení a ostatní položky. A oblast zábavy v sobě zahrnuje investice do kultury a na podporu zařízení pro sportovní vyžití.

9.1. Hradec Králové

Jak už bylo řečeno v předchozí kapitole 7, v Hradci Králové představují investiční náklady menší část celkových nákladů města. V následujícím grafu 21 si můžeme prohlédnout poměr investic a provozních výdajů v každém sledovaném roce.

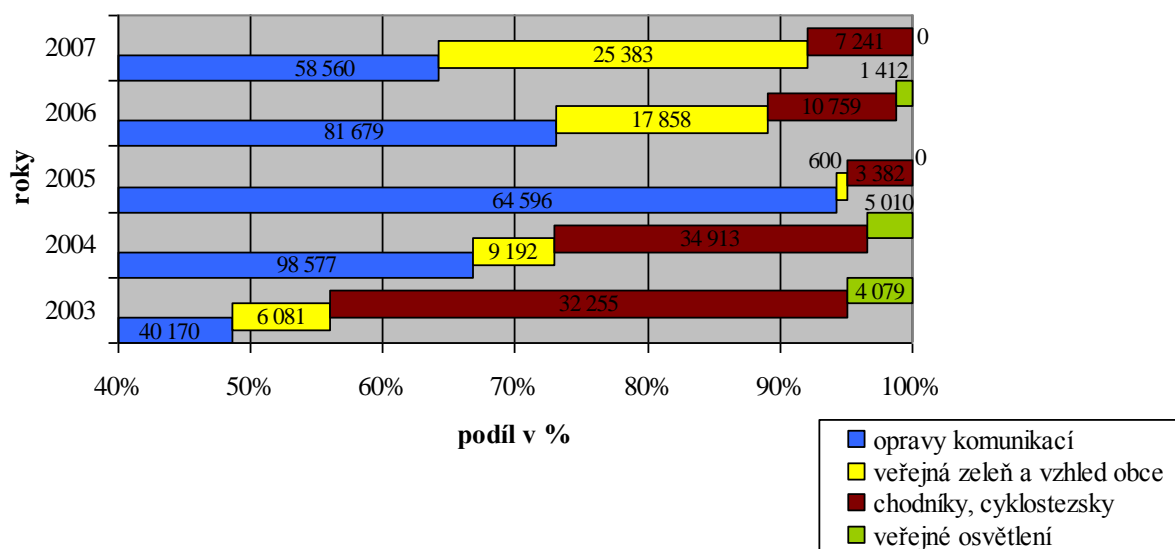
Graf 21: Podíl investičních nákladů na celkových nákladech v HK [zdroj – vlastní]

Nejvýznamnější část všech investičních výdajů se skládá z 5 oblastí, které jsou uvedeny níže v tabulce 11. Těchto pět složek tvoří 35,38% celkových investic za období 5 let.

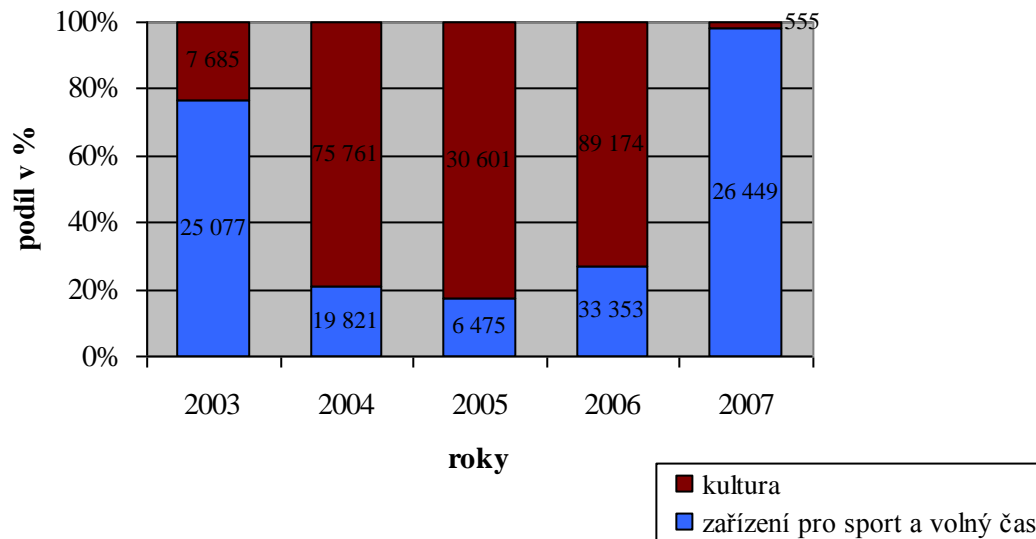
Tabulka 11: Investiční náklady v HK [9]

v tis. Kč	2003	2004	2005	2006	2007
péče o město	82 585,0	147 692,0	68 578,0	111 708,4	91 183,4
zábava	32 762,0	95 582,0	37 076,0	122 526,5	27 003,9
soukr. bytová výstavba	0,0	22 000,0	12 573,0	16 550,0	105 000,0
inženýrské sítě	30 595,0	35 326,0	16 851,0	62 680,6	7 427,0
školství	16 678,0	33 761,0	1 250,0	65 313,1	8 780,0

Nejvýznamnější položkou, co se objemu vydaných financí týče, je oblast péče o město. Patří sem náklady na opravy komunikací a chodníků, budování nových cyklostezek, péče o městskou zeleň a vzhled města a starost o veřejné osvětlení. Jak lze vidět z grafu 22, nejnákladnější jsou opravy komunikací, které tvoří víc jak 50% veškerých nákladů v této skupině. Druhou nejvýznamnější položkou jsou opravy chodníků a budování cyklostezek. Nejmenší výdaje jdou na veřejné osvětlení.

Graf 22: Investice na péči o město v HK (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Další nejobjemnější finanční položkou jsou výdaje na investice v oblasti sportu a kultury. V grafu 23 můžeme vyčíst, že investice v letech 2003 a 2007 směřovaly ve většině do oblastí sportu a ve zbývajících 3 letech (2004 – 2006) spíše do oblastí kulturní. Sportovní investice řeší obvykle opravy hřišť, stadiónů, šaten, sociálních zařízení, nákupy sportovního náčiní nebo vybudování nových sportovišť. Investice v kultuře se týkají hlavně rekonstrukcí a přestaveb kulturních zařízení, jako jsou kina, divadla, filharmonie. Dále pak nákupy vybavení, hudebních nástrojů a rekvizit, opravy šaten, vzduchotechniky nebo vybudování bezbariérových vstupů.

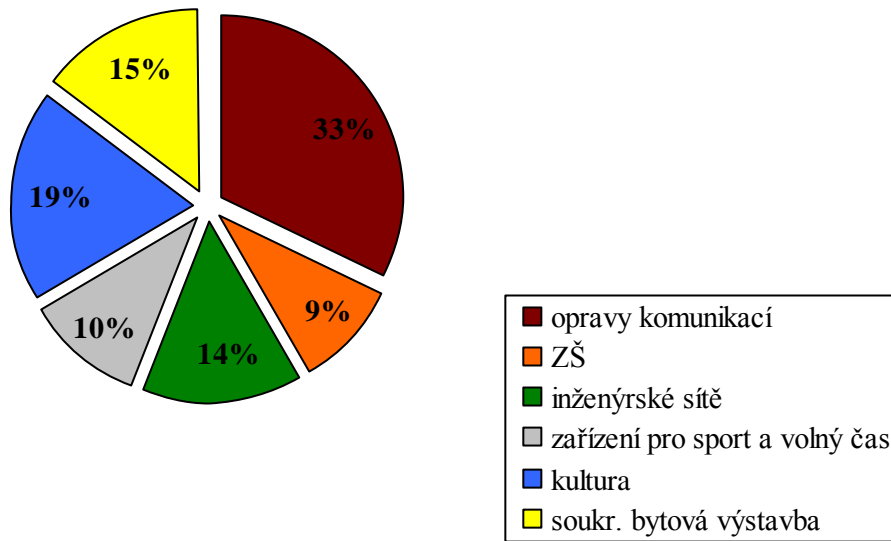

Graf 23: Investice na kulturu a sport v HK (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Stejně jako u provozních výdajů nyní rozeberu investice z hlediska celkového objemu peněz, které byly na jednotlivé investiční záměry vynaloženy za celých 5 let. Do skupiny nad 100 mil. Kč, tj. že za období 5 let bylo na danou položku vydáno více než 100 mil. Kč, se dostalo 6 oblastí, a to:

- opravy komunikací,
- kultura,
- soukromá bytová výstavba,
- inženýrské sítě,
- sportovní zařízení a
- základní školy.

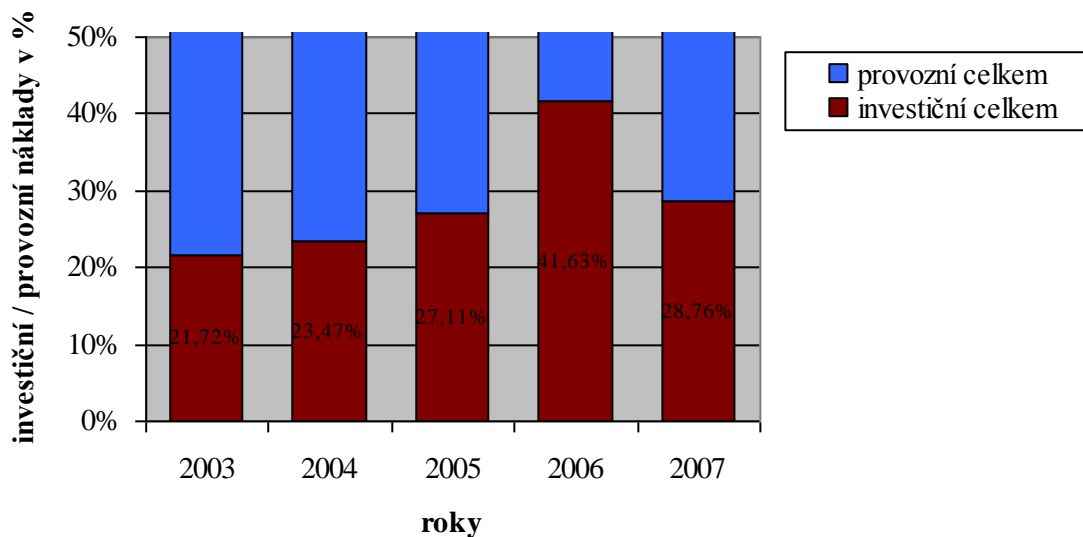
Uvedené oblasti jsou seřazeny sestupně, tj. od nejvyšších výdajů po nejnižších. Jejich vzájemný poměr je vidět na grafu 24 umístěného níže.

Graf 24: Poměr nejvýznamnějších kapitálových výdajů v HK za léta 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

9.2. Pardubice

V letech 2003 – 2007 tvoří investiční výdaje ve městě Pardubice v průměru čtvrtinu celkových nákladů. Pouze v roce 2006 dosáhly investice až na téměř 42 % celkových nákladů. Vývoj v jednotlivých letech je vidět na grafu 25.

Graf 25: Podíl investičních nákladů na celkových nákladech v Pardubicích [zdroj – vlastní]

Dále se budu zabývat a analyzovat jen ty z finančního hlediska nejnáročnější investice.

Nejvíce město investovalo do těchto pěti oblastí:

- péče o město,
- zábava,

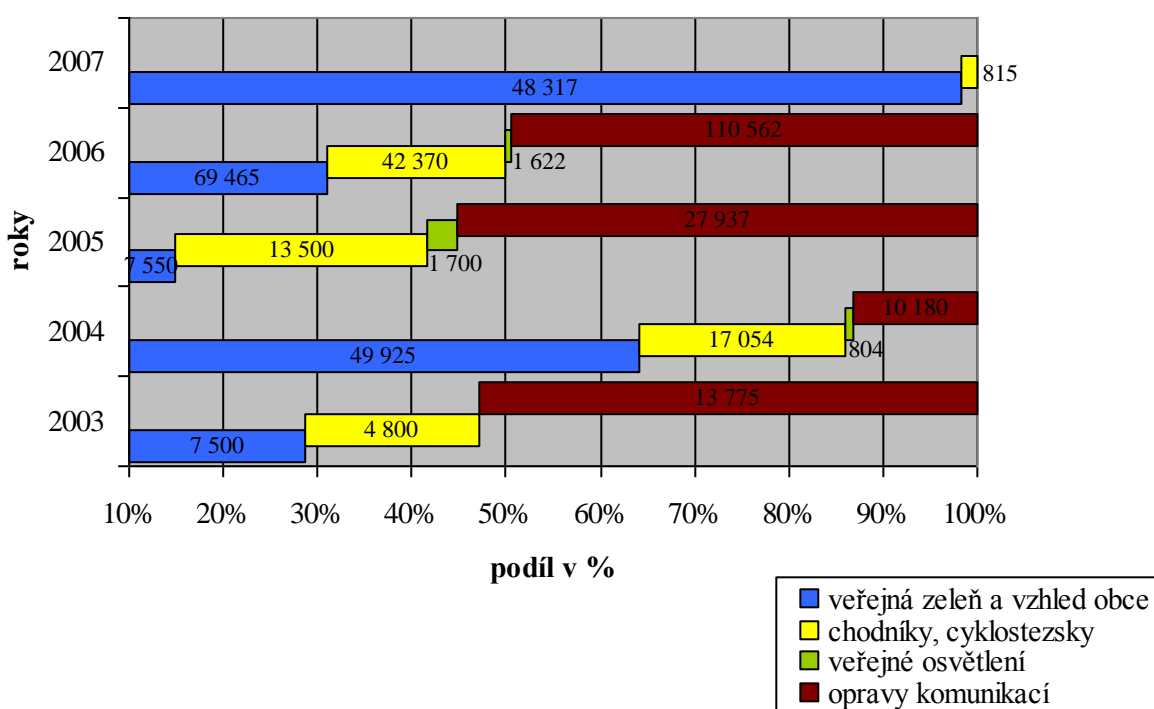
- školství,
- bydlení a
- investice úřadu.

V následující tabulce 12 jsou uvedeny jednotlivé částky, které putovaly na investiční záměry do jednotlivých oblastí. Za pětileté období součet těchto investičních výdajů tvoří 50,48% celkových investičních výdajů města Pardubice.

Tabulka 12: Investiční náklady v Pardubicích [9]

v tis. Kč	2003	2004	2005	2006	2007
péče o město	26 075	77 963	50 687	224 019	49 132
zábava	48 250	87 291	60 642	46 362	2 617
školství	7 550	52 644	43 215	34 462	4 220
bydlení (výstavba)	26 500	11 899	23 800	8 109	30 500
investice úřadu	7 700	20 950	13 229	9 135	17 507

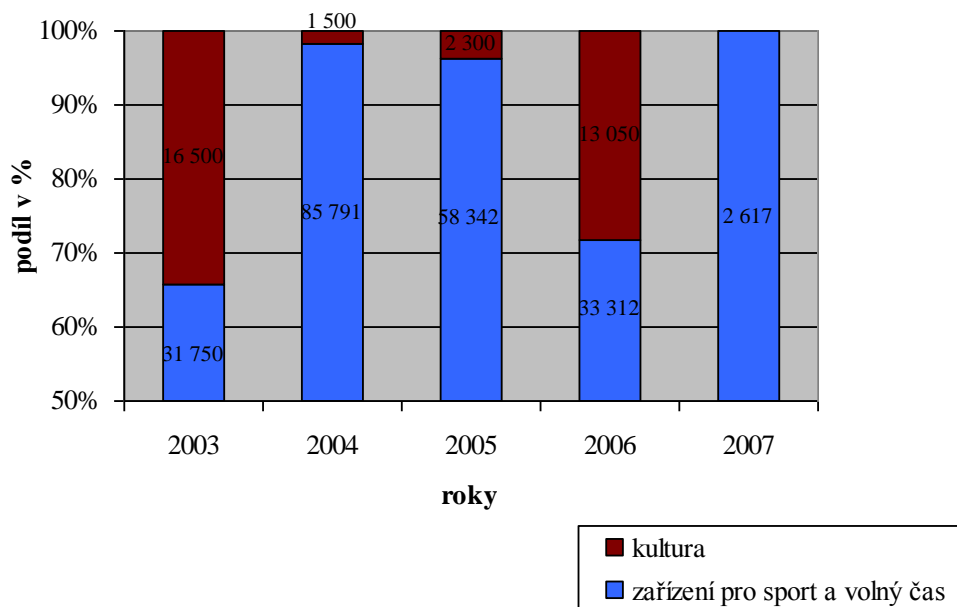
V Pardubicích se během pěti let 2003 – 2007 nejvíce peněz investovalo do oblasti péče o město, která zahrnuje investice do komunikací, chodníků a cyklostezek, veřejného osvětlení, městské zeleně a vzhledu města. Rozmístění jednotlivých výdajů v jednotlivých letech je vyjádřeno následujícím grafem 26.

Graf 26: Investice na péči o město v Pardubicích (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

V grafu 27 je vidět, že největší obnos město vynaložilo na veřejnou zeleň a vzhled obce, do které jsem započítala i investice do regenerací panelových sídlišť. S nepatrným

odskokem jsou následovány výdaji na opravy komunikací, i když v roce 2007 jsou nulové. Nepatrné jsou výdaje na opravy stávajících a budování nových chodníků a cyklostezek. Investice do veřejného osvětlení jsou s porovnání s ostatními zanedbatelné, dokonce v letech 2003 a 2007 jsou nulové.

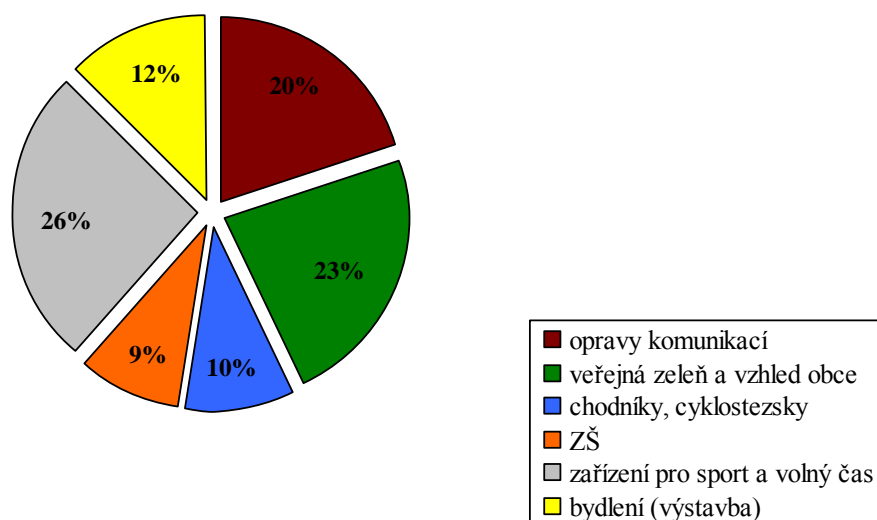
Graf 27: Investice na kulturu a sport v Pardubicích (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Investice do sportu jsou za pětileté období 2003 – 2007 největší položkou, na které město Pardubice uvolnilo finanční prostředky. Většinou se jedná o úpravy a rekonstrukce sportovních areálů.

Celkový objem investic za období pěti let je nejvyšší u následujících 6 položek, tj. město Pardubice na ně vynaložilo největší obnos peněz:

- zařízení pro sport a volný čas,
- veřejná zeleň a vzhled obce,
- oprava komunikací,
- výstavba objektů pro bydlení,
- investice do cyklostezek a chodníků a
- základní školy.

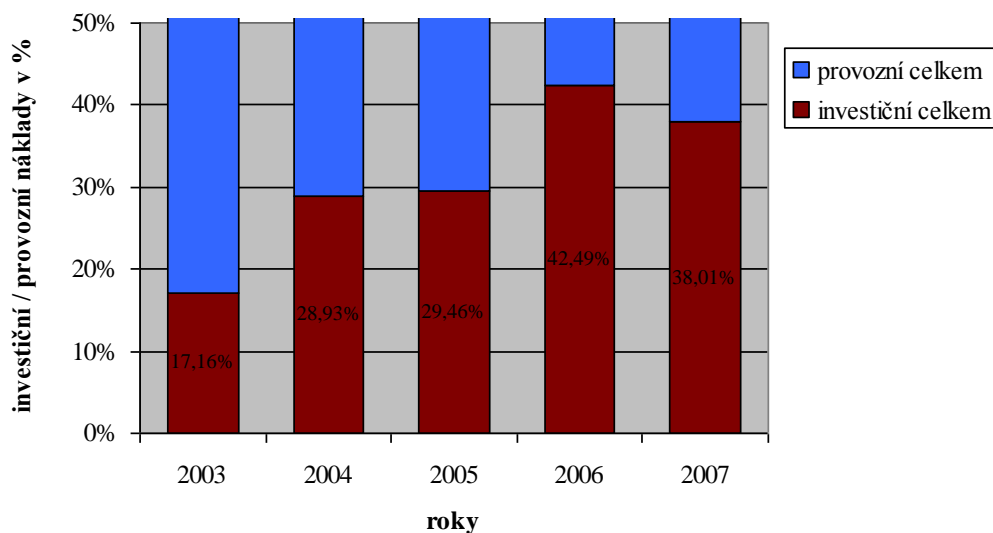
Položky jsou seřazeny sestupně, od nejnákladnějších po nejméně nákladné. Na grafu 28 je zobrazen jejich vzájemný poměr.

Graf 28: Poměr nejvýznamnějších kapitálových výdajů v Pardubicích za léta 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

9.3. Olomouc

Rozpočtové výdaje statutárního města Olomouce jsou z větší části tvořeny provozními náklady. v posledních dvou letech, tj. 2006 a 2007, představují investiční výdaje přibližně 40 % celkových nákladů města. Je to o 10 % více než v letech předcházejících. Poměr investic ku provozním nákladům v jednotlivých letech je zobrazen na grafu 29.

Graf 29: Podíl investičních nákladů na celkových nákladech v Olomouci [zdroj – vlastní]

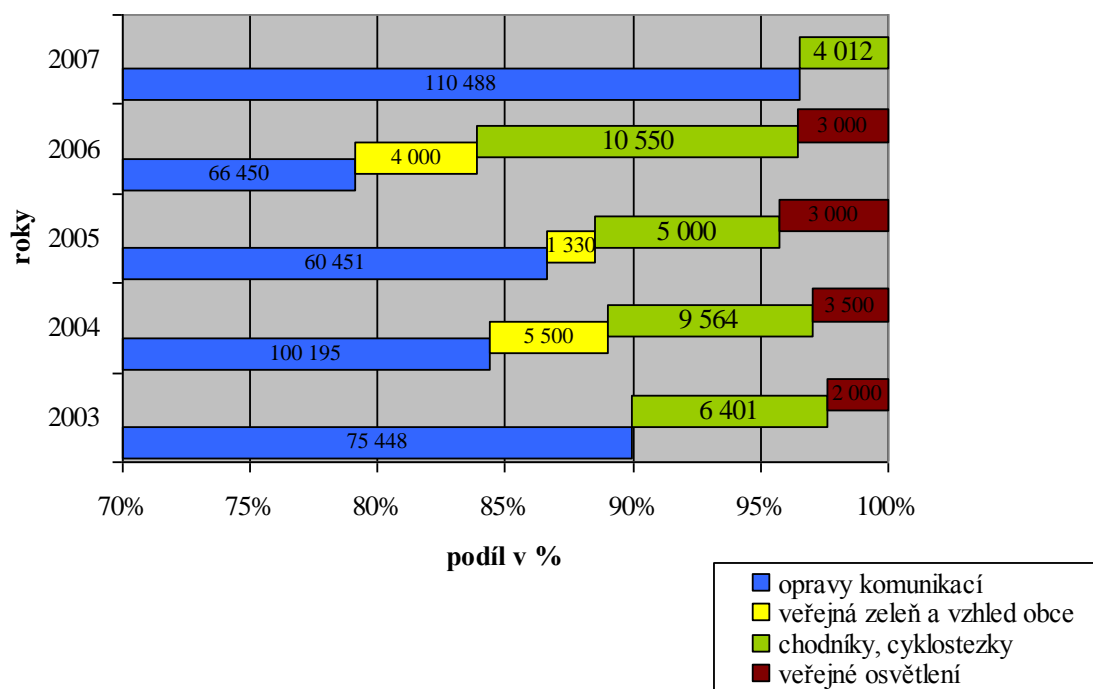
Nejvíce město investovalo do oblasti inženýrských sítí, na kterou město uvolnilo téměř 30% finančních prostředků určených pro investice během let 2003 – 2007. Dalšími

sekcemi velkých investic byly: péče o město, oblast zábavy, životní prostředí a školství. Na tyto oblasti bylo vyčleněno 57,62 % celkových investičních výdajů. Jejich konkrétní částky jsou uvedeny v následující tabulce 13.

Tabulka 13: Investiční náklady v Olomouci [9]

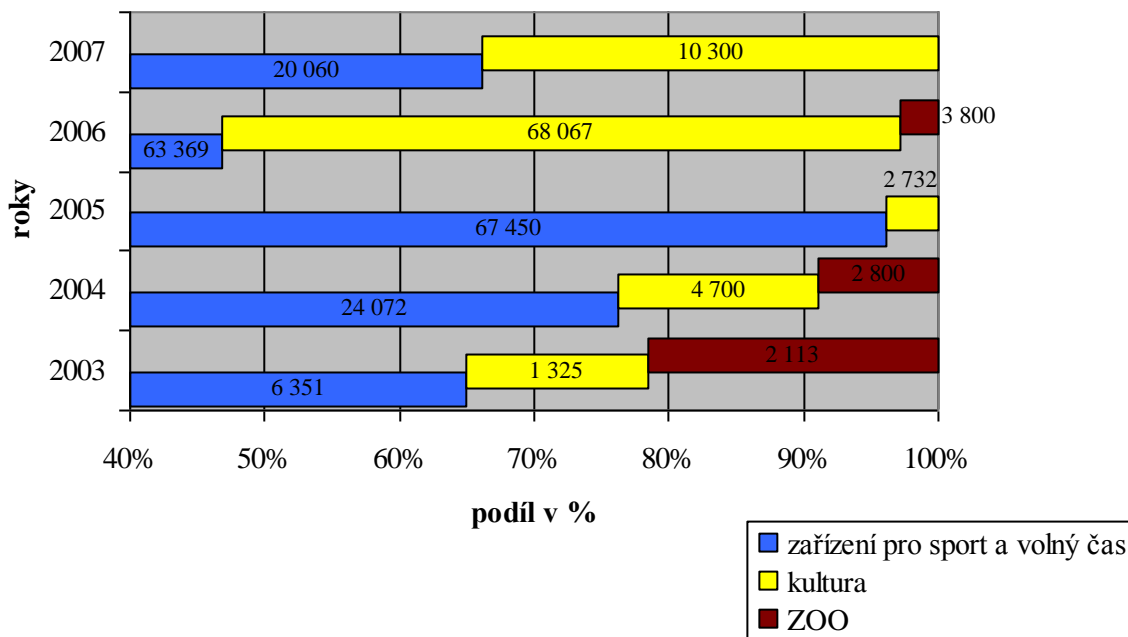
v tis. Kč	2003	2004	2005	2006	2007
inženýrské sítě	68 471	65 527	112 861	291 316	406 786
péče o město	83 849	118 759	69 781	84 000	114 500
zábava	9 789	31 572	70 182	135 236	30 360
ŽP	19 551	12 500	35 075	35 725	16 400
školství	2 475	21 260	40 593	20 981	5 732

V oblasti péče o město je největší suma peněz věnována na opravy komunikací, následována opravami a budováním chodníků a cyklostezek. Spadá sem i péče o veřejné osvětlení a veřejnou zeleň a vzhled města. Investice do komunikací, chodníků a cyklostezek tvoří přes 90 % výdajů na péči o město, jak je vidět z grafu 30.

Graf 30: Investice na péči o město v Olomouci (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Třetí nejnákladnější oblastí, co se investičních výdajů týče, je v Olomouci oblast zábavy. Vedle sportovních zařízení a kultury se zde objevují i výdaje na zoologickou zahradu, která se v Olomouci nachází. Z grafu 31 je patrné, že nejvíce peněz je ale poskytnuto na sport a kulturu.

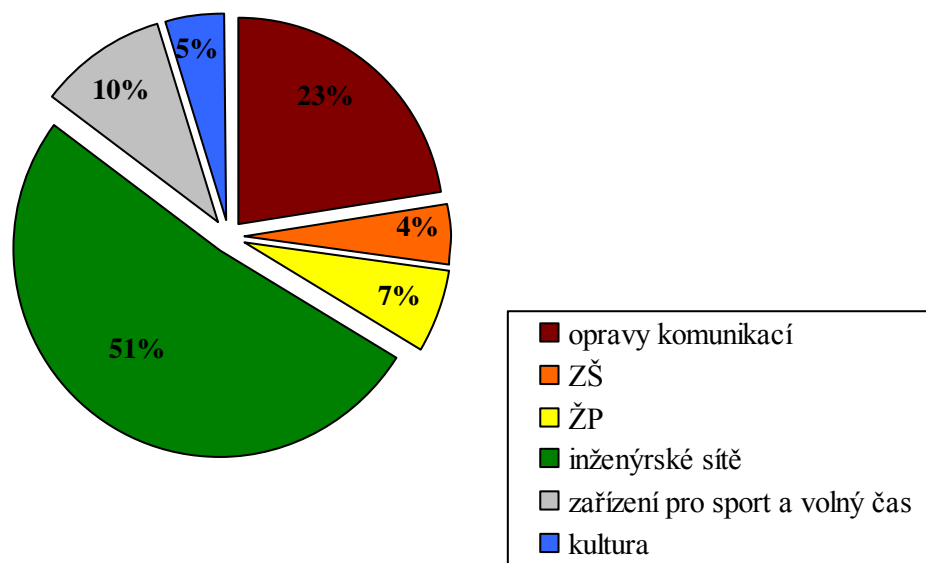

Graf 31: Investice v oblasti zábavy v Olomouci (v tis. Kč) [zdroj – vlastní]

Mezi nejvýznamnější kapitálové výdaje města Olomouc patří následující oblasti:

- inženýrské sítě,
- opravy komunikací,
- zařízení pro sport a volný čas,
- životní prostředí,
- kultura a
- základní školy.

Jejich vzájemný poměr vyjadřuje následující graf 32. Výše investic je srovnávána jako součet za období sledovaných pěti let 2003 – 2007.

Graf 32: Poměr nejvýznamnějších kapitálových výdajů v Olomouci za léta 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

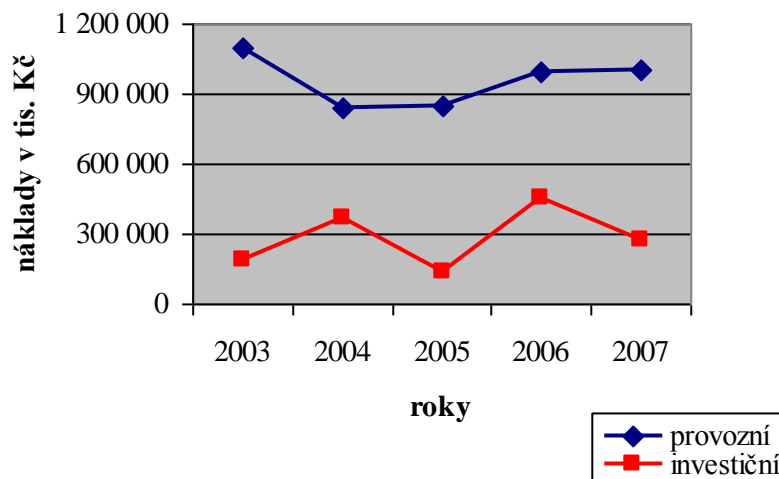
10. Ekonomická náročnost v jednotlivých městech

V této kapitole se budu zabývat vývojem provozních i investičních nákladů v pětiletém sledovaném období 2003 – 2007 a jejich vzájemným srovnáním mezi vybranými městy. Dále zvolené nákladové položky přepočítám na 1 obyvatele a na 1 km² zastavěné plochy města a tyto údaje následně použiji pro posouzení vlivu charakteru hustoty zastavěného území na místní ekonomiku.

10.1. Vývoj ekonomické náročnosti

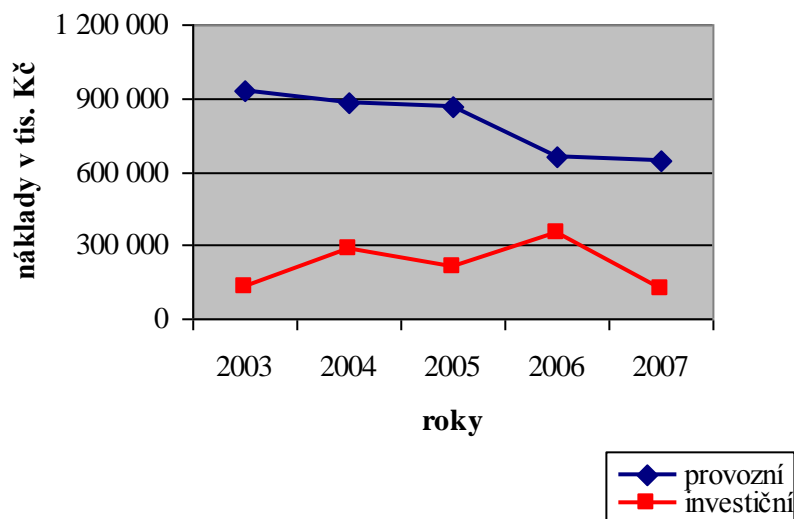
Ekonomická náročnost je daná jako součet nákladů jak provozních, tak investičních v jednotlivých městech. Vývoj zachycuje nárůst nebo pokles těchto nákladů v období mezi lety 2003 – 2007. Na následujících grafech je znázorněn vývoj ekonomické náročnosti v jednotlivých městech za sledované období. Provozní i investiční náklady vycházejí z předem definovaných oblastí, které jsou specifikovány v předchozích kapitolách a tudíž nevyjadřují celkové výdaje měst.

V Hradci Králové sledované náklady na provoz města každý rok narůstají. Výjimkou je pokles v roce 2004, který je způsoben sníženým výdajů plynoucím základním školám, a to cca o 250 mil. Kč. Investiční výdaje se každý rok mění, výše investic střídavě roste a klesá většinou o částku kolem 200 mil. Kč. V následujícím grafu je tento vývoj graficky znázorněn.

Graf 33: Vývoj ekonomické náročnosti v Hradci Králové [zdroj – vlastní]

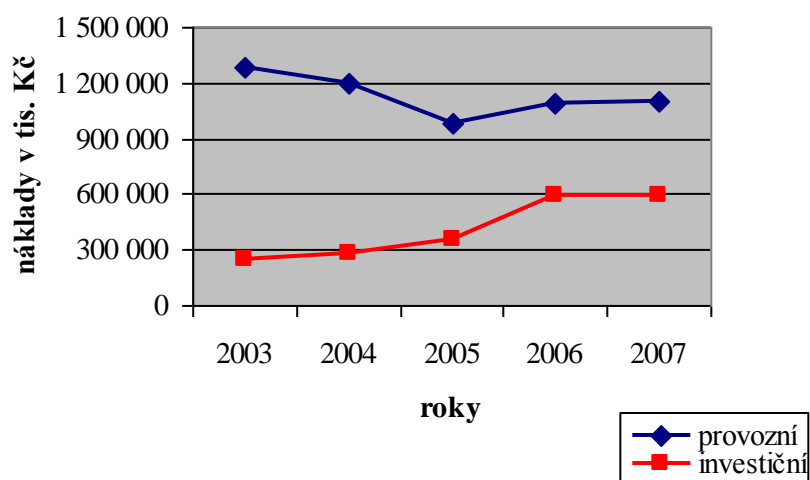
Provozní náklady sledovaných oblastí města Pardubic trvale klesají. Skok ve snížení provozních výdajů města v roce 2006, který činil cca 200 mil. Kč je zapříčiněn snížením nákladů na provoz školských zařízení, obdobně jako tomu bylo v roce 2004 v Hradci Králové. Jak je patrné z grafu 34, investice v daném období střídavě kolísají, a to v rozmezí 200 mil. Kč.

Graf 34: Vývoj ekonomické náročnosti v Pardubicích [zdroj – vlastní]

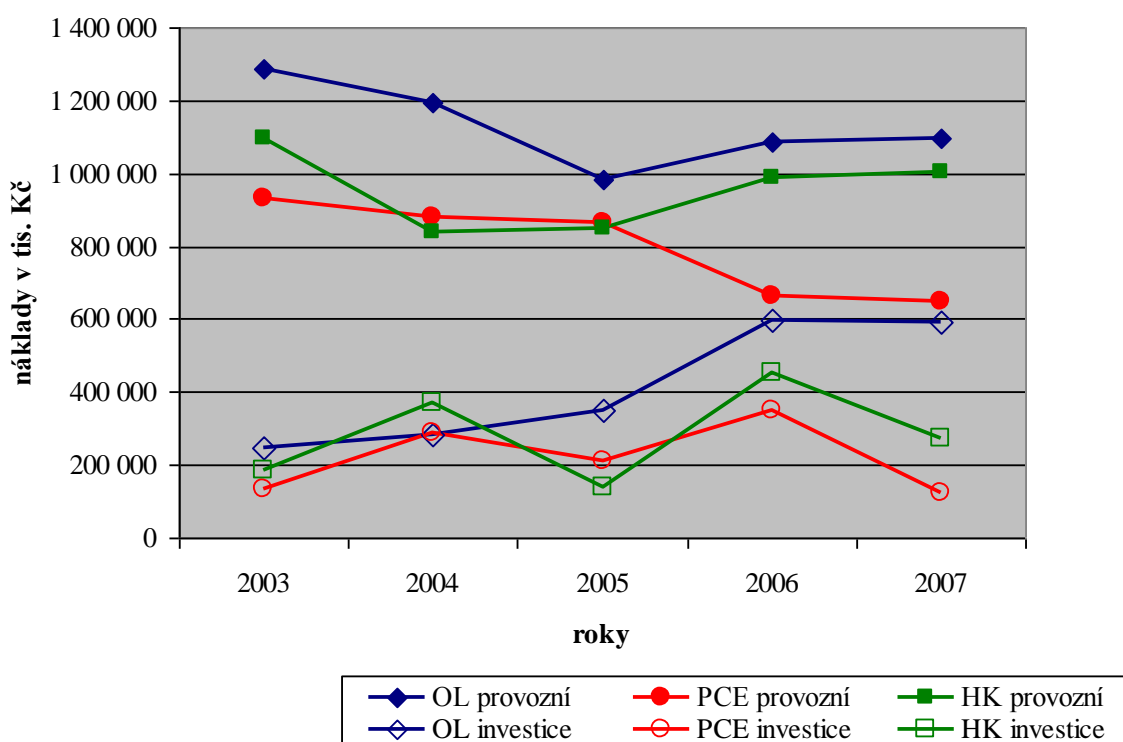
Výdaje na provoz města Olomouce klesají do roku 2005, což je způsobeno snížením nákladů ve výši kolem 110 mil. Kč především v oblasti péče o město v roce 2004, a v roce 2005 opět snížením výdajů do oblasti základních škol asi o 300 mil. Kč. Většina ostatních položek trvale narůstá. Od roku 2006 provozní náklady města mírně stoupají, což je vidět na grafu 35. Investiční náklady v Olomouci, jako jediné ve 3 zvolených městech, rostou

po celé sledované období. Největší nárůst byl zaznamenán v roce 2006, a byl způsoben zvýšením výdajů na inženýrské sítě a kulturu celkem asi o 240 mil. Kč.

Graf 35: Vývoj ekonomické náročnosti v Olomouci [zdroj – vlastní]

Na dalším grafu jsou zobrazené vývoje ekonomické náročnosti pro jednotlivá města, a to jak nákladů provozních, tak i investičních.

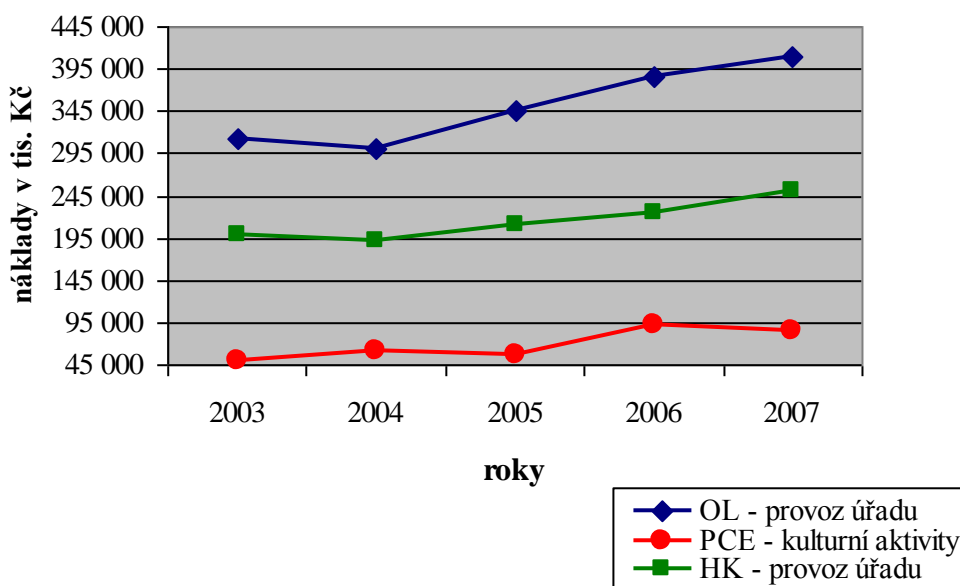

Graf 36: Srovnání vývoje ekonomické náročnosti v jednotlivých městech [zdroj – vlastní]

Z grafu je patrné, že nejnáročnější je provoz města v Olomouci, který je následovaný Hradcem Králové. Obě města mají i podobný vývoj ekonomické náročnosti a opisují

obdobnou křivku. Oproti tomu provozní náklady v Pardubicích jsou v posledních dvou letech výrazně nižší ve srovnání s předchozími dvěma městy a ve sledovaném pětiletém období se neustále snižují. Nejvíce peněžních prostředků je na vybrané investice vynaloženo také v Olomouci, kde od roku 2003 neustále narůstají. Jen v posledním roce 2007 mírně klesly. V oblasti investic mají města Pardubice a Hradec Králové podobné vývojové křivky a každý rok se střídá nárůst a pokles investičních nákladů. V absolutních číslech vyšší náklady na investice vynaložil Hradec Králové ve všech letech v období 2003 – 2007, s jedinou výjimkou - roku 2005.

Největší nárůst provozních nákladů během pěti let, tj. od roku 2003 do 2007 nezaznamenala v každém městě stejná oblast. Zatímco v Hradci Králové a v Olomouci jsou to náklady na provoz úřadu, tak v Pardubicích největší nárůst připadá na zajištění kulturních a sportovních aktivit ve městě. Na následujícím grafu je znázorněn vývoj zmíněných provozních nákladů pro každé město.

Graf 37: Vývoj provozních nákladů s nejvyšším růstem [zdroj – vlastní]

Nejvíce rostly náklady na provoz úřadu v Olomouci, a to o necelých 100 mil. Kč. V Hradci Králové je růst těchto nákladů méně výrazný a činí cca 50 mil. Kč. Nejmenší nárůst je zaznamenán u provozních nákladů na sport a kulturu v Pardubicích, což je způsobeno poklesem těchto nákladů v letech 2005 a 2007.

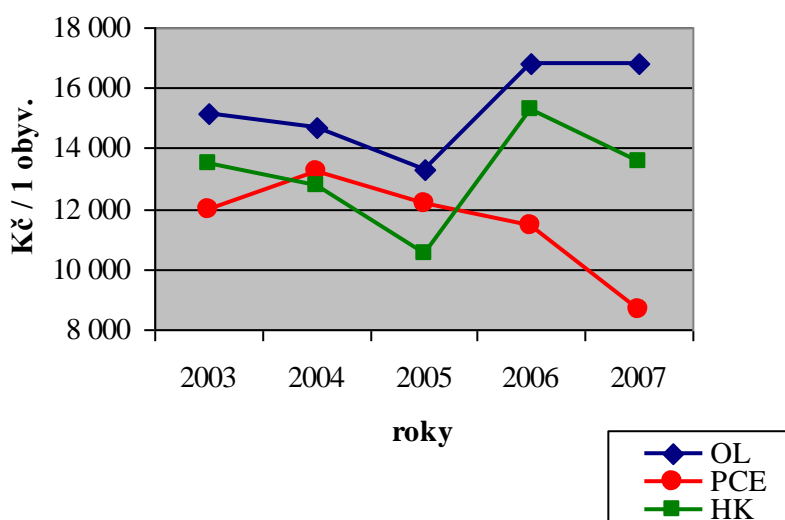
10.2. Ekonomická náročnost na 1 obyvatele

Ekonomická náročnost na jednoho obyvatele je vyjádřena podílem provozních, resp. investičních nákladů a počtu obyvatel v daných městech a jednotlivých letech. Z výsledků je patrné, že ekonomická náročnost na 1 obyvatele má stejný vývoj v čase jako celková ekonomická náročnost, kterou jsem popisovala v předchozím oddílu. Pro připomenutí přikládám tabulku 14, kde jsou vidět hodnoty provozních a investičních nákladů přepočtené na 1 obyvatele.

Tabulka 14: Ekonomická náročnost na 1 obyvatele [zdroj – vlastní]

v Kč		2003	2004	2005	2006	2007
OL	provozní n.	12 712,2	11 865,5	9 807,3	10 859,7	10 933,6
	investiční n.	2 445,4	2 803,1	3 512,3	5 947,1	5 880,3
	součet	15 157,6	14 190,2	12 741,7	16 168,0	16 176,2
PCE	provozní n.	10 502,6	9 965,9	9 819,0	7 494,8	7 256,1
	investiční n.	1 485,8	3 263,6	2 372,0	3 956,7	1 392,2
	součet	11 988,4	13 229,5	12 191,0	11 451,5	8 648,3
HK	provozní n.	11 512,6	8 882,9	9 020,2	10 505,0	10 635,3
	investiční n.	1 973,2	3 887,2	1 490,9	4 784,6	2 906,0
	součet	13 485,8	12 770,1	10 511,1	15 289,6	13 541,4

Na následujícím grafu jsou znázorněny celkové náklady, tj. provozní a investiční z vybraných oblastí, na jednoho občana. Z grafu je patrné, že nejnižší náklady na jednoho občana jsou v Pardubicích a navíc se od roku 2004 neustále snižují. Oproti tomu největší náklady připadají na hlavu obyvatele města Olomouce a od roku 2005 rostou. V Hradci Králové byly tyto jednotkové náklady nejnižší v letech 2004 a 2005 v porovnání se zbylými dvěma městy.

Graf 38: Ekonomická náročnost celkových nákladů na 1 obyvatele [zdroj – vlastní]

Vývoj ekonomické náročnosti celkových nákladů, tj. součtu provozních a investičních na 1 obyvatele, má obdobný průběh jako vývoj celkových nákladů v absolutních hodnotách, a to u všech tří sledovaných měst. Stejný případ nastává i u vývoje ekonomické náročnosti samotných provozních nákladů a samotných investičních nákladů, proto už znovu tuto skutečnost neuvádím a nedoprovázím grafických vyjádřením.

11. Vliv charakteru zástavby na místní ekonomiku

V následující části diplomové práce se zabývám výsledky analýzy vlivu hustoty zastavěného území na vybrané části místní ekonomiky.

Z hlediska charakteru zástavby a jeho vlivu na místní ekonomiku budu analyzovat 6 oblastí, kterými jsou v části investičních nákladů:

- inženýrské sítě a
- péče o město.

Investice v oblasti péče o město jsou použity zejména na opravy komunikací, chodníků a cyklostezek, údržbu veřejné zeleně, péči o vzhled obce a v neposlední řadě i o veřejné osvětlení.

v provozní části pak další 4 oblasti, a to:

- provoz MHD,
- bezpečnost města,
- péče o město a
- ochrana ŽP.

Bezpečnost města zahrnuje provozní náklady na platy, nákup vybavení, údržbu a opravy vozidel a kamerového systému městské policie a hasičů a náklady na protipovodňovou činnost. Provozní výdaje na péči o město jsou použity např. na péči o městskou zeleň, sadové úpravy, údržbu a opravy veřejného osvětlení a údržbu spojenou s rekonstrukcemi a opravami. Ochrana ŽP je tvořena převážně náklady na manipulaci s odpady, které zabírají přes 80% veškerých výdajů.

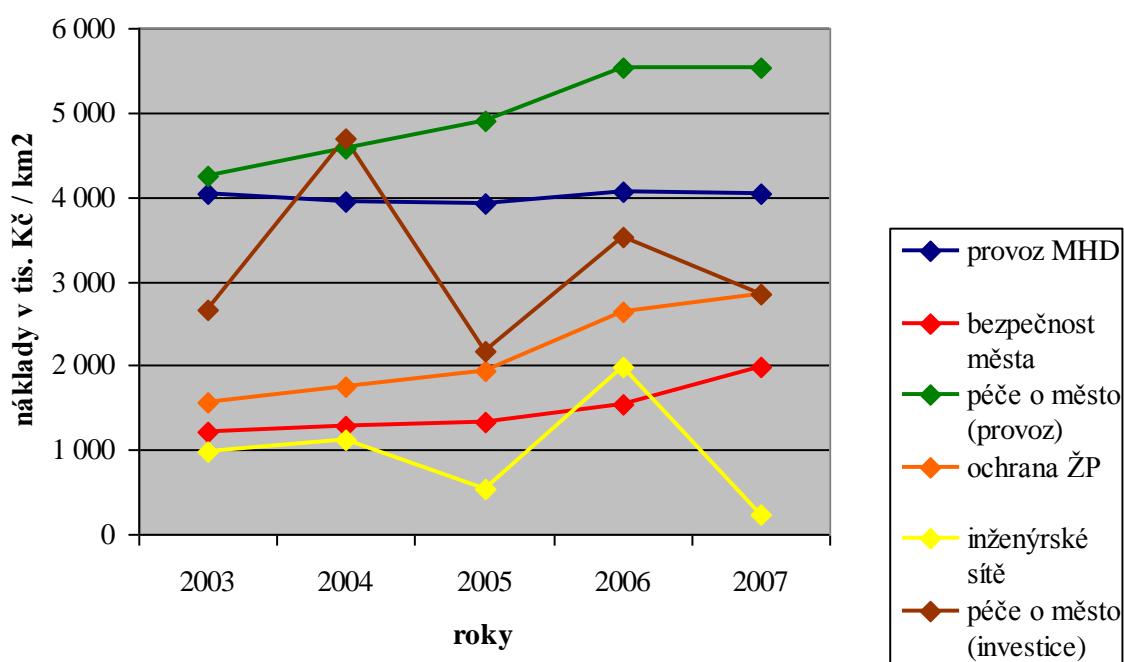
Pro tuto analýzu jsem použila výsledky z předcházejících kapitol mé diplomové práce, a to hustotu obyvatel v zastavěných částech obcí, provozní náklady na jeden km² a na jednoho obyvatele. Hustota obyvatel zastavěného území obce určuje charakter městské zástavby, tj. její rozvolněnost či naopak zhuštěnost. Výše provozních nákladů udává ekonomickou

náročnost zkoumaných složek. Rozborem těchto dvou faktorů zjistím, zda charakter zástavby ovlivňuje místní ekonomiku a popřípadě jakým způsobem.

11.1. Ekonomická náročnost na zastavěné území

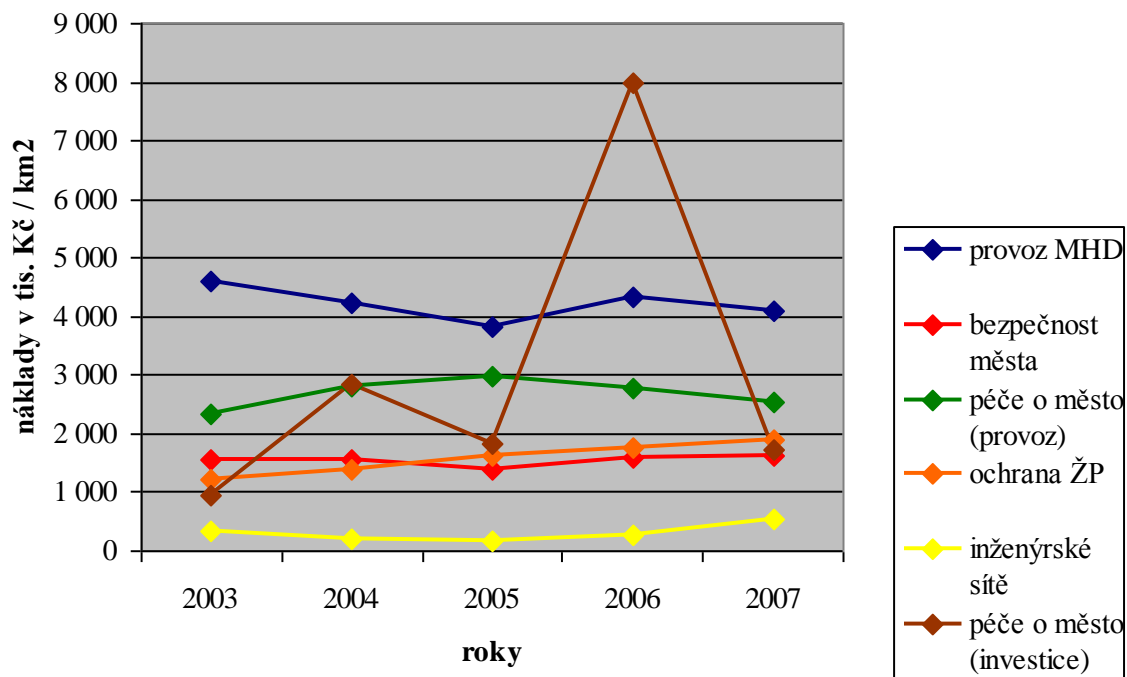
Zástavbu města jsem již dříve charakterizovala v kapitole 3 – „Zastavěné území obce“. Spolu s definicí zastavěného území je tu i uveden zdroj dat zastavěných ploch, které jsem použila v mých výpočtech pro jednotlivá města.

v následujících grafech je vyjádřena ekonomická náročnost jednotlivých oborů na rozlohu zastavěné části.

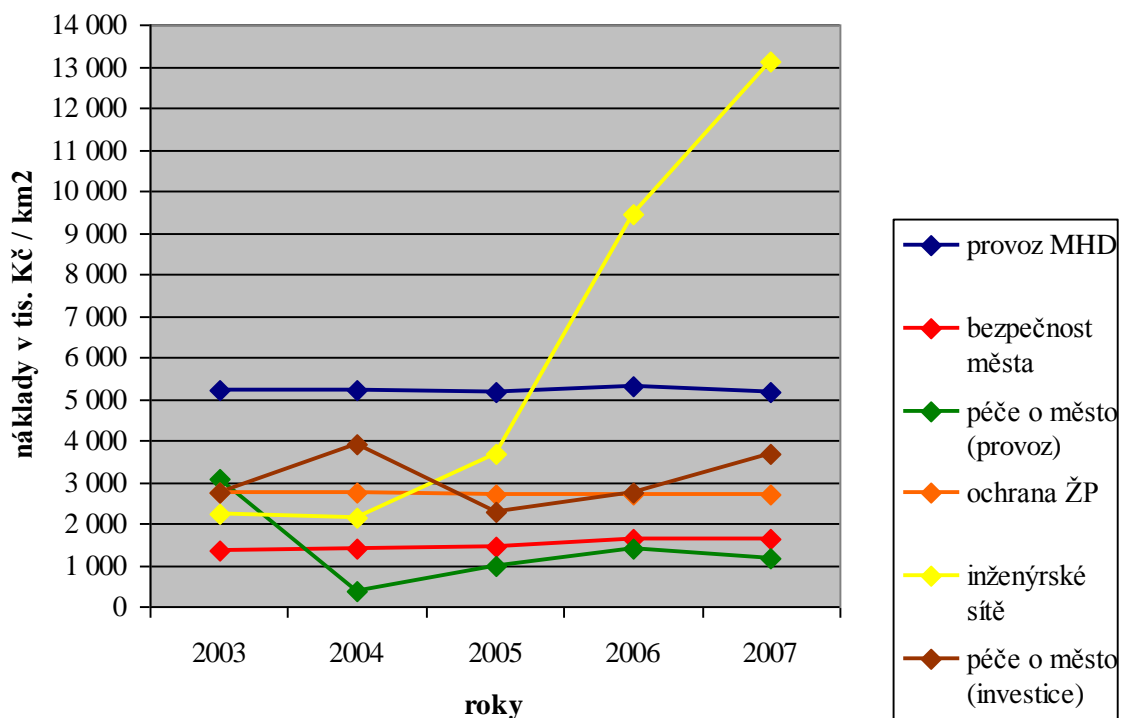
Graf 39: Ekonomická náročnost na zastavěné území v Hradci Králové [zdroj – vlastní]

Z grafu 39 je patrné, že v Hradci Králové během sledovaného pětiletého období je na zastavěné území města nejvíce ekonomicky náročná provozní část péče o město a provoz MHD. Naopak mezi nejméně náročné oblasti patří investice do inženýrských sítí a provozní výdaje na zajištění bezpečnosti ve městě. Nejstabilnější výše nákladů, za sledované období, z rozpočtu města Hradce Králové plyne na provoz městské hromadné dopravy. V rámci pětiletého období většina provozních výdajů na plochu stoupá, oproti tomu výdaje na jednotku rozlohy pro realizování investic jsou proměnlivé, tj. každý rok se střídá nárůst a pokles těchto výdajů.

Graf 40: Ekonomická náročnost na zastavěné území v Pardubicích [zdroj – vlastní]

Graf ekonomické náročnosti na rozlohu zastavěné části v Pardubicích ukazuje podobné uspořádání nákladů na 1 km² zastavěné plochy. Nejnákladnějšími položkami na plochu je provoz MHD a provozní náklady na péči o město. V roce 2006 je v grafu znázorněn velký nárůst investic v oblasti péči o město, které připadly na opravy komunikací. Nejméně ekonomicky náročné na rozlohu zástavby jsou investice do inženýrských sítí.

Graf 41: Ekonomická náročnost na zastavěné území v Olomouci [zdroj – vlastní]

Ekonomická náročnost na zastavěné území Olomouce představuje odlišný vývoj ve sledovaném období oproti předchozím dvěma městům. Nejvíce výdajů na zastavěnou plochu připadá na provoz MHD a od roku 2005 i na investice poskytnuté na inženýrské sítě, které od roku 2004 zvyšují každý rokem přibližně dvojnásobně. Mezi nejméně ekonomicky náročné oblasti patří provozní náklady na péči o město a provozní náklady na bezpečnost města, která v sobě zahrnuje především výdaje na městskou policii.

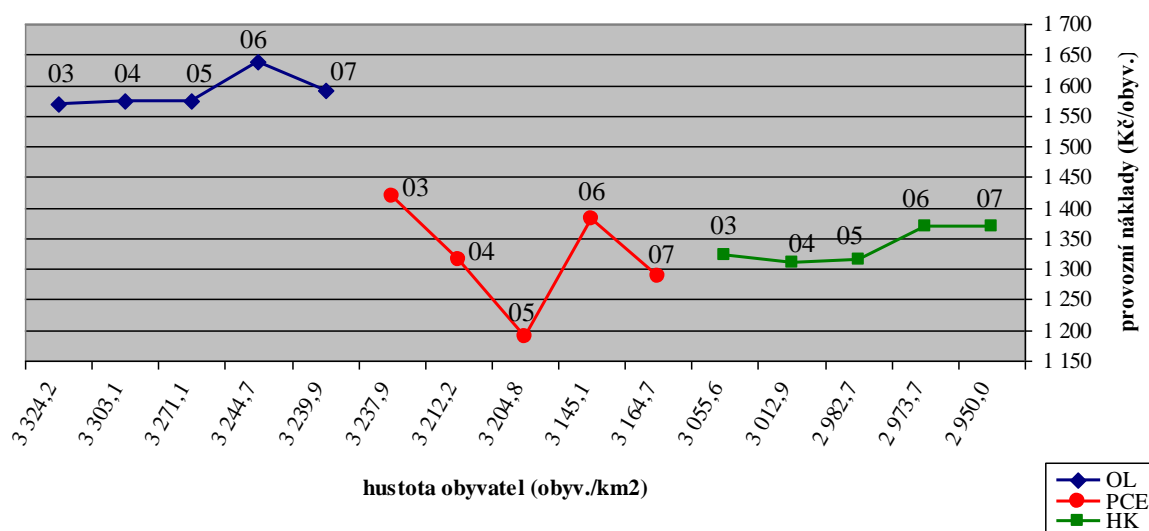
11.2. Vztah hustoty obyvatelstva a nákladů na obyvatele

Srovnání měst v jednotlivých oblastech je provedeno na základě grafů, které zobrazují vztah mezi náklady na jednoho obyvatele a hustotou obyvatelstva na 1 km² v zastavěné části města.

Pro tento rozbor jsem určila běžné náklady na provoz MHD, péči o město a nakládání s odpady a v části kapitálových výdajů investice do inženýrských sítí a péče o město. Tyto položky jsem zvolila záměrně, protože na zastavěné území patří mezi nejvíce ekonomicky náročné, což je vidět na grafech v předcházející kapitole.

11.2.1. Vliv zástavby na provozní náklady

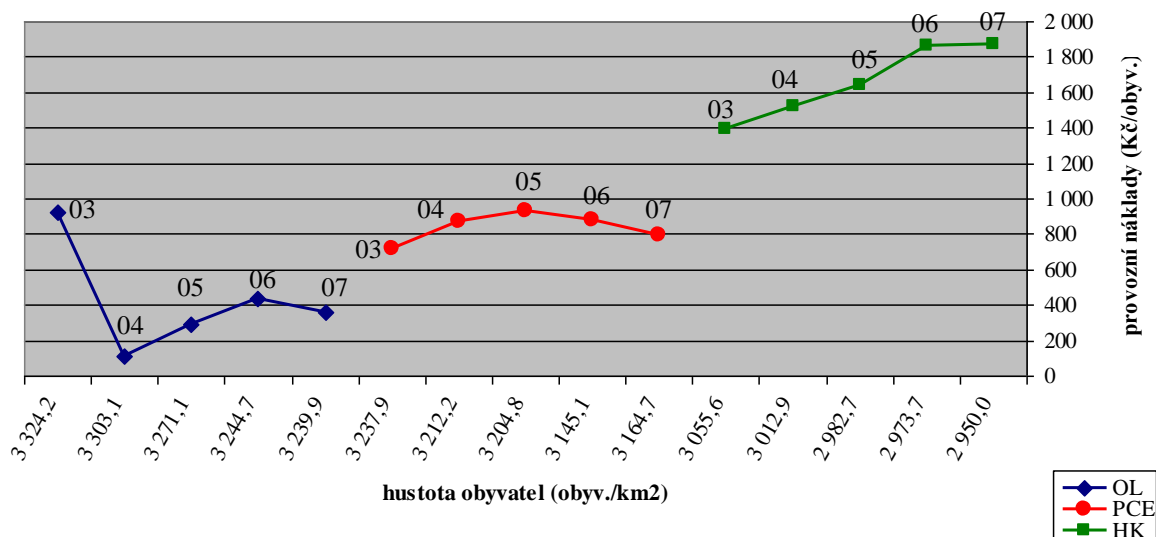
Prvním hodnoceným oddílem je provoz MHD. Jak je vidět v grafu níže, tak ve většině letech se snižující se hustotou obyvatel zástavby města rostou náklady v Hradci Králové a v Olomouci. V Pardubicích jsou výdaje na provoz MHD značně nestálé, tudíž se nedá říci, že by je zástavba města vzhledem ke svému charakteru nějak ovlivňovala.

Graf 42: Vliv hustoty obyvatel na provoz MHD v letech 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

Nejvyšší hustotu zastavěné části obce má město Olomouc, ale i přesto má ze všech 3 sledovaných měst nejvyšší náklady, přepočtené na jednoho obyvatele, na provoz městské hromadné dopravy. V průměru i součtu mají Pardubice a Hradec Králové za sledované pětileté období přibližně stejně vysoké výdaje na 1 obyvatele vynaložené na provoz MHD, přičemž Hradec Králové je má mírně vyšší.

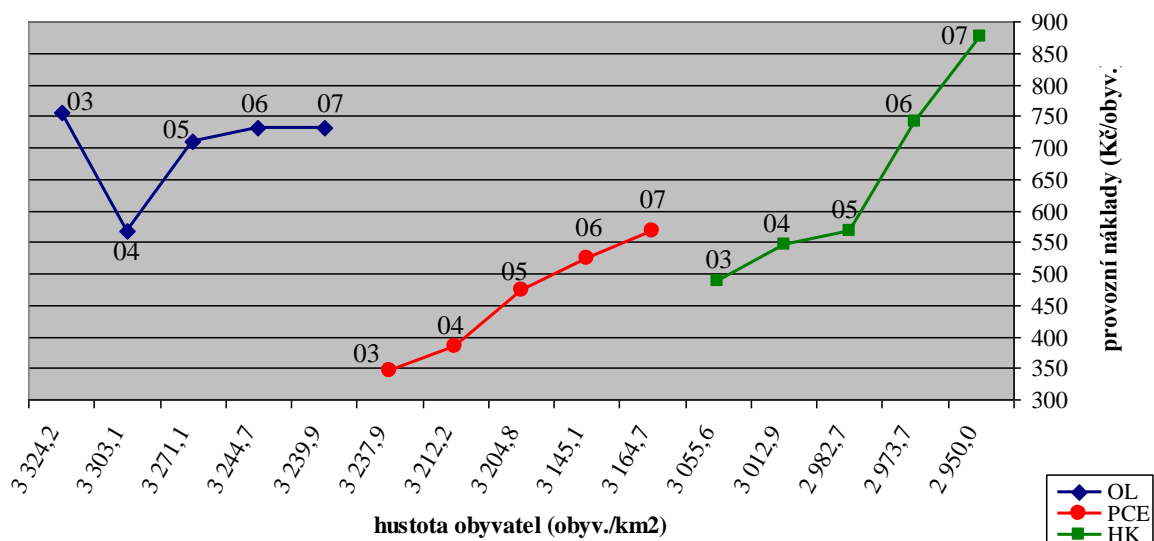
Na dalším grafu je znázorněn vliv zástavby jednotlivých měst na provozní náklady na péči o město. V této oblasti rostou náklady přímoúměrně se snižující se hustotou obyvatel zastavěného území v celém období pouze v Hradci Králové. V Olomouci a v Pardubicích se nárůst mění s poklesem při klesající hustotě obyvatel.

Graf 43: Vliv hustoty obyvatel na provozní náklady péče o město v letech 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

V oblasti provozních výdajů na péči o město platí, že čím je nižší hustota obydlené části města, tím jsou vyšší náklady na tuto oblast, které musí zaplatit jeden obyvatel. Nejvyšší náklady na péči o město v rámci běžných výdajů má tedy Hradec Králové s nejnižší hustotou obydlí, následují Pardubice a Olomouc, která má naopak nejvyšší hustotu obyvatel v zastavěné části města.

Posledním analyzovaným úsekem na poli provozních nákladů je nakládání s odpady. Z grafu zobrazeného níže je patrný vliv charakteru zástavby na náklady, a to jejich růstem při klesání hustoty obyvatel v zastavěné části měst Pardubice a Hradec Králové ve všech letech. V Olomouci tato přímá úměra platí pouze v letech 2004 – 2006.

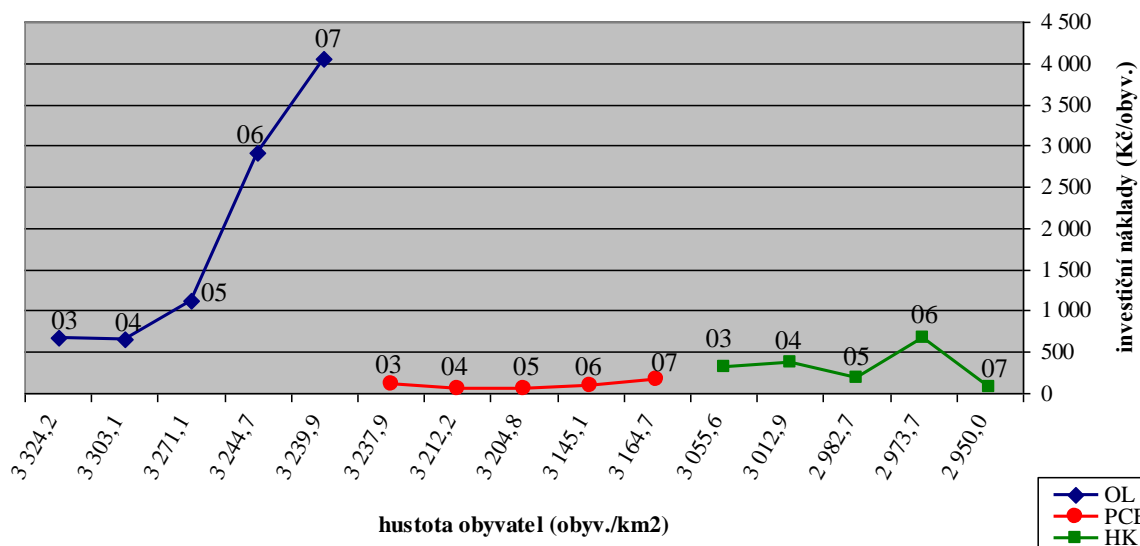

Graf 44: Vliv hustoty obyvatel na provozní náklady nakládání s odpady v letech 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

Nejvyšší celkové náklady na nakládání s odpady má Olomouc, ačkoliv je to město s nejvyšší hustotou obyvatel na zastavěném území. Pomyslné druhé místo zaujímá Hradec Králové a nejméně finančních prostředků na zabezpečení nakládání s odpadem vynaloží obyvatelé města Pardubice.

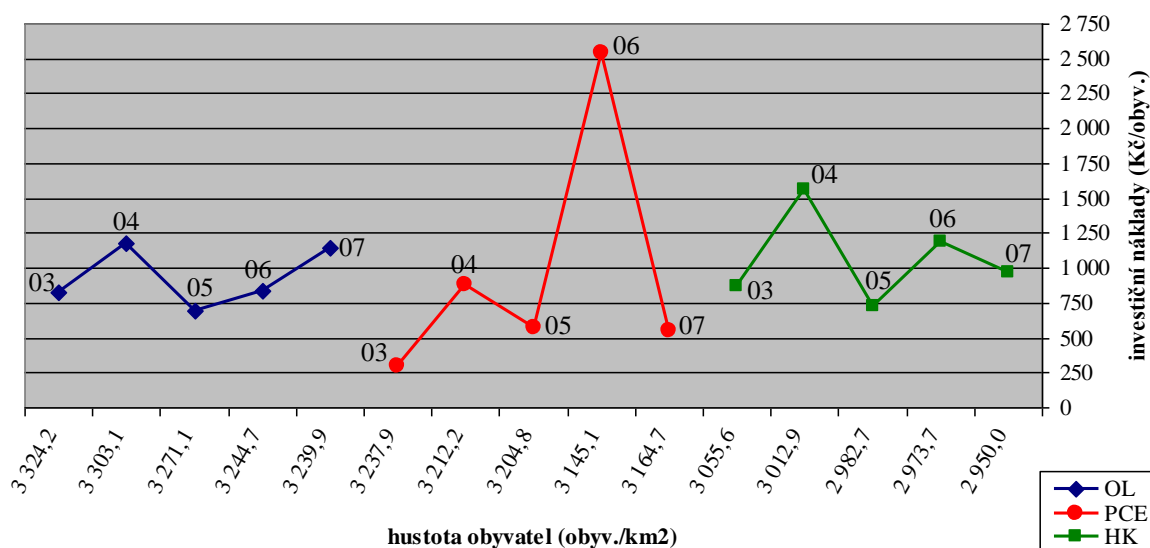
11.2.2. Vliv zástavby na investiční náklady

Výdaje na investice do inženýrských sítí mají v každém městě zcela jiný průběh, jak je vidět z následného grafu. Největší sumu peněz investovalo do inženýrských sítí město Olomouc, a to jak v součtu za celé pětileté období, tak i v jednotlivých letech. V přepočtu na jednoho obyvatele má tyto náklady také nejvyšší Olomouc a se snižující se hustotou obyvatel v zastavěné části obce investiční náklady na 1 obyvatele prudce narůstají. V Pardubicích výlohy na jednoho občana nijak výrazně neovlivňuje hustota zástavby města a ve sledované etapě jsou téměř konstantní. Oproti tomu investice vyjádřené v nákladech na obyvatele v Hradci Králové vykazují kolísání, z čehož vyplývá nulový dopad poklesu hustoty obydlí v zastavěné části města na investiční náklady. Z grafu je patrné, že nejvyšší náklady na inženýrské sítě připadají v Olomouci a jsou výrazně vyšší než ve zbývajících dvou městech, které mají nižší hustotu obyvatel zastavěných částí.

Graf 45: Vliv hustoty obyvatel na investice do inženýrských sítí v letech 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

Druhým rozebíraným okruhem v investiční části je údržba města, kam spadají především opravy silnic a chodníků a péče o městskou zeleň. Jak je patrné z grafu 46, náklady na jednoho obyvatele každé obce se každý rok výrazně mění, a to pravidelným střídáním poklesu a růstu nákladů. Změna hustoty obyvatel tak nemá žádný vliv na investice do oblasti péče o město. Součet nákladů za období 2003 – 2007 se pohybuje ve všech třech městech přibližně na stejné úrovni, tudíž ani jejich odlišný charakter zástavby nemá účinek na celkovou výši nákladů v každé obci.

Graf 46: Vliv hustoty obyvatel na investice do péče o město v letech 2003 – 2007 [zdroj – vlastní]

12. Závěr

Provedené analýzy v této diplomové práci měly posloužit k rozhodnutí o platnosti či vyvrácení počátečního předpokladu, který byl nastíněn v úvodu práce. Ten spočíval v závislosti místní ekonomiky na změně charakteru zástavby, popř. její hustoty obyvatel. Práce se zaměřuje na vybraná tři města, která jsou si profilově blízká (Hradec Králové, Pardubice a Olomouc), na nichž je v pětiletém období (2003 – 2007) zkoumán vliv zastavěné plochy obce na její provozní a investiční náklady.

Ve všech třech srovnávaných městech se za daný časový úsek zastavěné území rozrostlo, což při nezměněné celkové výměře v Hradci Králové a Olomouci znamená zvýšení hustoty zástavby. Protože v Pardubicích se celková rozloha města zvýšila, pak i při zvětšení zastavěné plochy hustota zástavby poklesla. Hustota obyvatel v zastavěné části se během sledovaného období snížila ve všech srovnávaných městech, a to i přesto, že se v Pardubicích zvýšil počet obyvatel. V Hradci Králové a Olomouci se počet obyvatel zmenšil.

Ekonomická náročnost na obyvatele určuje kolik peněz z celkových výdajů města připadá na jednoho člověka žijícího v dané obci. Předpokladem bylo, že čím vyšší je hustota obyvatel v zastavěné části města, tím nižší by měly být tyto náklady. Zjistila jsem, že hustota obyvatelstva v zástavbě srovnávaných měst se každým rokem snižuje s jedinou výjimkou, a to rokem 2006 v Pardubicích. Z toho vyplývá, že celkové náklady (tj. součet provozních a investičních) přepočtené na jednoho obyvatele by se měly v jednotlivých letech zvyšovat. Ale ve většině případů náklady na 1 obyvatele klesají, výrazný nárůst je zaznamenán pouze v roce 2006, a to u dvou měst – Olomouce a Hradce Králové. V tomto případě by k potvrzení počátečního předpokladu nedošlo, tzn., že hustota obyvatel nemá vliv na výši celkových nákladů připadajících na 1 obyvatele.

Pokud budu výsledky analýzy interpretovat jiným způsobem, tj. chápat sledované pětileté období jako jeden časový úsek, potom v roce 2007 ekonomická náročnost na 1 obyvatele vzrostla z počátečního roku 2003 v Olomouci a mírně i v Hradci Králové. V Pardubicích výdaje na jednoho obyvatele klesly. Z tohoto jiného pohledu pak dochází k potvrzení původní domněnky ve dvou ze srovnávaných měst – Hradce Králové a Olomouce.

Jak už bylo řečeno výše, hustota zastavěného území obce se během pětiletého období zvýšila v Hradci Králové a v Olomouci. To znamená, že ekonomická náročnost na 1 km² zástavby těchto dvou měst by se díky větší hustotě měla snížit. Podle rozborů provedených v diplomové práci tomuto předpokladu odpovídají v Hradci Králové pouze náklady na provoz MHD a investice jdoucí na výstavbu či opravy inženýrských sítí. Zbylé čtyři pozorované výdajové položky ve sledovaných letech vzrostly. V Olomouci se původní předpoklad potvrdil u tří analyzovaných položek, a to u: provozní části výdajů na péči o město, provozu MHD a ochraně ŽP, jejíž největší podíl zabírá nakládání s odpadem obce. Zbylé investiční oblasti v případě Olomouce se zvýšily. Hustota zastavěné plochy v Pardubicích se jako jediná v tomto období snížila, z čehož plyne, že náklady na 1 km² by podle výchozí hypotézy měly růst. To se ve většině případů potvrdilo, pouze ekonomická náročnost provozu městské hromadné dopravy se na 1 km² zastavěného území snížila.

Poslední analýza se týkala vlivu hustoty obyvatel v zastavěné části měst na náklady na jednu osobu. Zde je dokazováno, jestli platí že, se snižující se hustotou obyvatelstva rostou náklady přepočítané na 1 obyvatele. Protože se tato hustota ve všech třech srovnávaných městech snížila, náklady na 1 obyvatele by se měly zvýšit. Pouze v roce 2007 v Pardubicích se hustota zvýšila oproti minulému roku, což by mělo mít za následek pokles jednotkových nákladů. Pokud budeme opět zvažovat celé sledované období jako jeden časový úsek, potom se původní předpoklad výhradně potvrdil pouze v oblasti investic vynaložených na péči o město. U dalších oblastí je toto tvrzení nejednoznačné.

Z výše uvedeného vyplývá, že nelze potvrdit tvrzení, které bylo definováno v úvodu práce, tj. že hustota zástavby ovlivňuje výši nákladů na jednotku zastavěné plochy a nákladů na jednoho obyvatele. Nelze ani vybrat jednotlivé oblasti místní ekonomiky, o kterých by se dalo říci, že jsou závislé na změně hustoty zástavby města, čímž by se jednoznačně potvrdil či vyvrátil daný předpoklad. Pro přesnější potvrzení hypotézy bych musela provést dlouhodobější porovnání dané oblasti. S čímž bych ale narazila na problémy s vykazováním jednotlivých položek rozpočtu a taková práce by byla nad rozsah mé diplomové práce.

13. Použité zdroje

- [1] Cenová mapa stavebních pozemků na území statutárního města Olomouce (2009/2010) [online]. [cit. 25-2-2009]. Dostupné z: <<http://www.olomouc.eu:85/>>.
- [2] České dálnice [online]. [cit. 27-1-2009]. Dostupné z: <<http://www.ceskedalnice.cz>>.
- [3] České dráhy, a.s. [online]. [cit. 27-1-2009]. Dostupné z: <<http://www.cd.cz>>.
- [4] Český statistický úřad [online]. [cit. 12-12-2008]. Dostupné z: <www.czso.cz>.
- [5] Hradec Králové [online]. [cit. 12-12-2008]. Dostupné z: <www.hradeckralove.org>.
- [6] Hradec Králové – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. [cit. 12-12-2008]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hradec_Kr%C3%A1lov%C3%A9>.
- [7] Informační server statutárního města Olomouce [online]. [cit. 12-12-2008]. Dostupné z: <<http://www.olomouc.eu>>.
- [8] Index – Město Pardubice [online]. [cit. 12-12-2008]. Dostupné z: <www.mesto-pardubice.cz>.
- [9] Interní materiály magistrátů měst: Hradec Králové, Olomouc a Pardubice.
- [10] MAIER, G.; TÓDTLING, F.: Regionálna a urbanistická ekonomika: Teória lokalizácie a priestorová štruktúra. Bratislava: Elita, 1997. ISBN 80-8044-044-1.
- [11] MAIER, K.: Hospodaření a rozvoj českých měst: 1850 – 1938. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1245-1.
- [12] MAIER, K.; ČTYROKÝ, J.: Ekonomika územního rozvoje. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-644-7.
- [13] Mapy.cz [online]. [cit. 27-1-2009]. Dostupné z: <<http://www.mapy.cz>>.
- [14] Profil města 2008.pdf [online]. [cit. 13-12-2008]. Dostupné z: <<http://www.hradeckralove.org/dld/rm/Profil%20mesta%202008.pdf>>.
- [15] Profil-mesta.pdf [online]. [cit. 14-12-2008]. Dostupné z: <<http://pardubice.eu/urad/radnice/dulezite-informace/strategicky-plan/stahnete-si-dokument/profil-mesta.pdf>>.
- [16] RISKY.cz: Druhy nezemědělské půdy – Královehradecký kraj [online]. [cit. 24-2-2009]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/druhy_nezemedelske_pudy_orp_kralovehradecky_kraj_#o5>.
- [17] RISKY.cz: Druhy zemědělské půdy – Královehradecký kraj [online]. [cit. 24-2-2009]. Dostupné z: <http://www.risky.cz/orp_druhy_zemedelske_pudy_kralovehradecky_kraj>.

- [18] Soustava veřejných rozpočtů [online]. [cit. 13-12-2008]. Dostupné z: <<http://eko.fsv.cvut.cz/~frkova/EMM/Soustava%20ve%F8ejn%FDch%20rozpo%E8t%F9.doc>>.
- [19] SÝKORA, L.: Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Praha: Ústav pro ekopolitiku, 2002. ISBN 80-901914-9-5.
- [20] ŠILHÁNKOVÁ, V.: (ed): Indikátory udržitelného rozvoje, Teoretické přístupy a zkušenosti v České republice – Případová studie Hradec Králové. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2008. ISBN 978-80-903813-6-0.
- [21] ŠILHÁNKOVÁ, V. a kol.: Suburbanizace – hrozba fungování (malých) měst. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2007. ISBN 978-80-903813-3-9.
- [22] ŠILHÁNKOVÁ, V.: Urbanismus a územní plánování. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2002. ISBN 80-7194-415-7.
- [23] TIMUR – Timur – Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj [online]. [cit. 18-1-2009]. Dostupné z: <<http://www.timur.cz>>.
- [24] TOTH, P.: Ekonomika měst a obcí. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1998. ISBN 80-7079-693-6.
- [25] Urbanizace: 2.2. Definice města [online]. [cit. 7-1-2009]. Dostupné z: <<http://urbanizace.wz.cz/bakule/22-definice-mesta>>.
- [26] Ústav územního rozvoje [online]. [cit. 7-1-2009]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/pap/KapitolaB/B3311_MestaSidla_20070509.pdf>.
- [27] Územně analytické podklady – Město Pardubice [online]. [cit. 25-2-2009]. Dostupné z: <<http://gis.mmp.cz/cgi-bin/gsa10.cgi>>.
- [28] Veřejná databáze ČSÚ [online]. [cit. 24-2-2009]. Dostupné z: <<http://vdb.czso.cz>>.
- [29] Vnitřní struktura města [online]. [cit. 13-12-2008]. Dostupné z: <<http://gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch06s02.html>>.
- [30] Vztah státního rozpočtu a municipálních rozpočtů [online]. [cit. 7-1-2009]. Dostupné z: <<http://sweb.cz/xmartasx/rozpoc.doc>>.
- [31] Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. [cit. 12-12-2008]. Dostupné z: <www.cs.wikipedia.org>.
- [32] Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) [online]. [cit. 7-1-2009]. Dostupné z: <http://old.mmr.cz/upload/files/uzemni%20planovani%20a%20stav.rad/SZ_232.pdf>.

14. Seznam tabulek

TABULKA 1: SCHÉMA ROZPOČTU OBCE	20
TABULKA 2: ODHADY VÝDAJŮ KAPITÁLOVÉHO ROZPOČTU.....	22
TABULKA 3: ODHADY JEDNOTLIVÝCH ZDROJŮ FINANCOVÁNÍ.....	22
TABULKA 4: ROZDĚLENÍ PŮDY.....	23
TABULKA 5: ZASTAVĚNÁ PLOCHA V HRADCI KRÁLOVÉ	32
TABULKA 6: ZASTAVĚNÁ PLOCHA V PARDUBICÍCH	34
TABULKA 7: ZASTAVĚNÁ PLOCHA VE MĚSTĚ OLMOUC.....	36
TABULKA 8: PROVOZNÍ NÁKLADY V HRADCI KRÁLOVÉ	38
TABULKA 9: PROVOZNÍ NÁKLADY V PARDUBICÍCH	44
TABULKA 10: PROVOZNÍ NÁKLADY V OLMOUCI.....	48
TABULKA 11: INVESTIČNÍ NÁKLADY V HK	53
TABULKA 12: INVESTIČNÍ NÁKLADY V PARDUBICÍCH.....	56
TABULKA 13: INVESTIČNÍ NÁKLADY V OLMOUCI	59
TABULKA 14: EKONOMICKÁ NÁROČNOST NA 1 OBYVATELE.....	65

15. Seznam grafů

GRAF 1: ZÁSTAVBA MĚSTA HRADEC KRÁLOVÉ	32
GRAF 2: ZÁSTAVBA MĚSTA PARDUBICE.....	33
GRAF 3: ZÁSTAVBA MĚSTA OLMOUCE.....	36
GRAF 4: PODÍL PROVOZNÍCH NÁKLADŮ NA CELKOVÝCH NÁKLADECH V HK	38
GRAF 5: PROVOZNÍ NÁKLADY NA PROVOZ ÚŘADU HK (V TIS. KČ)	39
GRAF 6: PROVOZNÍ NÁKLADY NA KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKTIVITY V HK (V TIS. KČ).....	40
GRAF 7: PROVOZNÍ NÁKLADY SPORTOVNÍM KLUBŮM A ZAŘÍZENÍM V HK.....	40
GRAF 8: PROVOZNÍ NÁKLADY NA PĚČI O MĚSTO V HK (V TIS. KČ)	41
GRAF 9: PROVOZNÍ NÁKLADY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V HK (V TIS. KČ).....	42
GRAF 10: POMĚR NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH BĚŽNÝCH VÝDAJŮ V HK ZA LÉTA 2003 – 2007	43
GRAF 11: PODÍL PROVOZNÍCH NÁKLADŮ NA CELKOVÝCH NÁKLADECH V PARDUBICÍCH	43
GRAF 12: PROVOZNÍ NÁKLADY NA PROVOZ ÚŘADU V PARDUBICÍCH (V TIS. KČ).....	45
GRAF 13: PROVOZNÍ NÁKLADY NA PĚČI O MĚSTO V PARDUBICÍCH (V TIS. KČ).....	45
GRAF 14: PROVOZNÍ NÁKLADY KULTURNÍCH A SPORTOVNÍCH AKTIVIT O MĚSTO V PARDUBICÍCH (V TIS. KČ)	46
GRAF 15: POMĚR NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH BĚŽNÝCH VÝDAJŮ V PARDUBICÍCH ZA LÉTA 2003 – 2007	47
GRAF 16: PODÍL PROVOZNÍCH NÁKLADŮ NA CELKOVÝCH NÁKLADECH V OLMOUCI	47
GRAF 17: NÁKLADY NA PROVOZ ÚŘADU V OLMOUCI (V TIS. KČ).....	49
GRAF 18: PROVOZNÍ NÁKLADY NA KULTURNÍ A SPORTOVNÍ ČINNOST V OLMOUCI (V TIS. KČ)	50
GRAF 19: PROVOZNÍ NÁKLADY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V OLMOUCI (V TIS. KČ).....	50
GRAF 20: POMĚR NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH BĚŽNÝCH VÝDAJŮ V OLMOUCI ZA LÉTA 2003 – 2007	51
GRAF 21: PODÍL INVESTIČNÍCH NÁKLADŮ NA CELKOVÝCH NÁKLADECH V HK	52

GRAF 22: INVESTICE NA PÉČI O MĚSTO V HK (V TIS. KČ)	53
GRAF 23: INVESTICE NA KULTURU A SPORT V HK (V TIS. KČ)	54
GRAF 24: POMĚR NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ V HK ZA LÉTA 2003 – 2007	55
GRAF 25: PODÍL INVESTIČNÍCH NÁKLADŮ NA CELKOVÝCH NÁKLADECH V PARDUBICÍCH	55
GRAF 26: INVESTICE NA PÉČI O MĚSTO V PARDUBICÍCH (V TIS. KČ)	56
GRAF 27: INVESTICE NA KULTURU A SPORT V PARDUBICÍCH (V TIS. KČ)	57
GRAF 28: POMĚR NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ V PARDUBICÍCH ZA LÉTA 2003 – 2007	58
GRAF 29: PODÍL INVESTIČNÍCH NÁKLADŮ NA CELKOVÝCH NÁKLADECH V OLOMOUCI.....	58
GRAF 30: INVESTICE NA PÉČI O MĚSTO V OLOMOUCI (V TIS. KČ)	59
GRAF 31: INVESTICE V OBLASTI ZÁBAVY V OLOMOUCI (V TIS. KČ)	60
GRAF 32: POMĚR NEJVÝZNAMNĚJŠÍCH KAPITÁLOVÝCH VÝDAJŮ V OLOMOUCI ZA LÉTA 2003 – 2007	61
GRAF 33: VÝVOJ EKONOMICKÉ NÁROČNOSTI V HRADCI KRÁLOVÉ	62
GRAF 34: VÝVOJ EKONOMICKÉ NÁROČNOSTI V PARDUBICÍCH.....	62
GRAF 35: VÝVOJ EKONOMICKÉ NÁROČNOSTI V OLOMOUCI	63
GRAF 36: SROVNÁNÍ VÝVOJE EKONOMICKÉ NÁROČNOSTI V JEDNOTLIVÝCH MĚSTECH	63
GRAF 37: VÝVOJ PROVOZNÍCH NÁKLADŮ S NEJVYŠŠÍM RŮSTEM.....	64
GRAF 38: EKONOMICKÁ NÁROČNOST CELKOVÝCH NÁKLADŮ NA 1 OBYVATELE.....	65
GRAF 39: EKONOMICKÁ NÁROČNOST NA ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ V HRADCI KRÁLOVÉ	67
GRAF 40: EKONOMICKÁ NÁROČNOST NA ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ V PARDUBICÍCH.....	68
GRAF 41: EKONOMICKÁ NÁROČNOST NA ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ V OLOMOUCI	69
GRAF 42: VLIV HUSTOTY OBYVATEL NA PROVOZ MHD V LETECH 2003 – 2007	70
GRAF 43: VLIV HUSTOTY OBYVATEL NA PROVOZNÍ NÁKLADY PÉČE O MĚSTO V LETECH 2003 – 2007	71
GRAF 44: VLIV HUSTOTY OBYVATEL NA PROVOZNÍ NÁKLADY NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V LETECH 2003 – 2007	72
GRAF 45: VLIV HUSTOTY OBYVATEL NA INVESTICE DO INŽENÝRSKÝCH SÍTÍ V LETECH 2003 – 2007.....	73
GRAF 46: VLIV HUSTOTY OBYVATEL NA INVESTICE DO PÉČE O MĚSTO V LETECH 2003 – 2007	73

16. Seznam obrázků

OBRÁZEK 1: FUNKČNÍ VYUŽITÍ PLOCHY VE MĚSTĚ.....	14
OBRÁZEK 2: ZÁKLADNÍ PROSTOROVÉ ČLENĚNÍ MĚSTA	15
OBRÁZEK 3: MAPA MÍSTNÍCH ČÁSTÍ HRADCE KRÁLOVÉ.....	31
OBRÁZEK 4: MAPA MĚSTSKÝCH OBLASTÍ PARDUBIC	33
OBRÁZEK 5: MAPA MÍSTNÍCH ČÁSTÍ OLOMOUCE	35

17. Seznam příloh

Příloha č. 1: Územní charakteristika obce Hradec Králové

Příloha č. 2: Územní charakteristika obce Olomouc

Příloha č. 3: Územní charakteristika obce Pardubice

Domů | [Napište nám](#) | [ČSÚ](#) | [English](#)

Veřejná databáze ČSÚ

TABULKY | GRAFY | MAPY | O veřejné databázi | Jak pracovat s VDB | Často kladené dotazy | Definice ukazatelů

Tabulka | Graf | Mapa | Export | Tisk | Přípomínky | Nápověda | Nastavení

Kapitola ▼ : [Souborné informace](#) / [Informace o regionech, městech a obcích](#)

MOS B01 Územní charakteristika obce v letech 2001 až 2006
stav k 31.12.

Území: obec Hradec Králové

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet obyvatel	96 408	95 755	95 195	94 694	94 431	94 255
Počet katastrálních území	21	21	21	21	21	21
Počet územně technických jednotek	21	21	21	21	21	21
Počet částí obce	21	21	21	21	21	21
Počet městských obvodů (městských částí)
Počet urbanistických obvodů	84	84	84	84	84	84
Celková výměra (ha)	10 560,23	10 560,04	10 560,97	10 561,34	10 567,98	10 568,62
z toho (v ha)						
zemědělská půda	5 008,32	4 970,18	4 960,19	4 929,21	4 904,65	4 900,14
z toho:						
orná půda	3 624,48	3 588,79	3 582,63	3 553,75	3 532,73	3 528,67
zahrady	625,38	624,28	622,85	620,46	618,43	618,22
sady	10,10	10,09	10,10	10,91	10,91	10,89
chmelnice
vínice
louky	748,37	747,03	744,61	744,09	742,58	742,36
lesní půda	2 172,36	2 172,21	2 174,71	2 181,53	2 184,99	2 186,37
vodní plochy	310,65	311,75	310,63	307,68	312,39	312,51
zastavěné plochy	702,75	713,61	708,11	713,79	714,03	716,12
ostatní plochy	2 365,22	2 392,29	2 407,34	2 429,12	2 451,93	2 453,49

VDB - výstupní objekty 1.1.5 © Český statistický úřad

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ [online].[cit. 12-08-2009]. Dostupné z:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvrz=Dokon%C4%8Dit+%C3%BApravy&pro_3980528=569810&cislo_tab=MOS+B01&str=tabdetail.jsp>.

Domů | Napište nám | ČSÚ | English | Hledej

Veřejná databáze ČSÚ

[TABULKY](#) | [GRAFY](#) | [MAPY](#) | [O veřejné databázi](#) | [Jak pracovat s VDB](#) | [Často kladené dotazy](#) | [Definice ukazatelů](#)

[Tabulka](#) | [Graf](#) | [Mapa](#) | [Export](#) | [Tisk](#) | [Připomínky](#) | [Nápověda](#) | [Nastavení](#)

Kapitola ▼ : [Souborné informace / Informace o regionech, městech a obcích](#)

MOS B01 Územní charakteristika obce v letech 2001 až 2006

stav k 31.12.

Území: obec Olomouc

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet obyvatel	102 246	101 624	101 268	100 752	100 381	100 168
Počet katastrálních území	26	26	26	26	26	26
Počet územně technických jednotek	26	26	26	26	26	26
Počet částí obce	26	26	26	26	26	26
Počet městských obvodů (městských částí)	-	-	-	-	-	-
Počet urbanistických obvodů	82	82	82	82	82	82
Celková výměra (ha)	10 336,16	10 336,08	10 336,08	10 336,08	10 336,08	10 333,48
z toho (v ha)	5 962,93	5 929,75	5 897,83	5 890,83	5 871,72	5 854,10
zemědělská půda	5 053,49	5 019,46	4 988,77	4 985,63	4 962,96	4 948,44
z toho:						
orná půda	538,80	535,59	534,14	535,45	536,11	535,66
zahrady	16,33	16,33	16,90	16,88	16,64	15,39
sady	3,05	3,05	3,05	3,05	3,05	3,05
chmelnice	-	-	-	-	-	-
vínice	351,26	355,32	354,97	349,81	352,95	351,57
louky	1 146,97	1 147,03	1 147,03	1 152,04	1 152,13	1 151,97
lesní půda	245,40	245,14	244,81	242,98	243,47	240,29
vodní plochy	693,27	700,66	703,38	705,67	709,08	710,18
zastavěné plochy	2 287,58	2 313,50	2 343,02	2 344,57	2 359,68	2 376,94
ostatní plochy						

VDB výstupní objekty 1.1.5 © Český statistický úřad

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ [online]. [cit. 12-08-2009]. Dostupné z:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&potvr=1&Dokon%20C4%20Dit+%20C3%20BApravy&pro_3980528=500496&cislo_tab=MOS+B01&str=tabdetail.jsp>.

Domů | [Napište nám](#) | [ČSÚ](#) | [English](#) | [English](#)

Definice ukazatelů

TABULKY **GRAFY** **MAPY** **O Veřejné databázi** **Jak pracovat s VDB** **Často kladené dotazy**

Tabulka **Mapa** **Export** **Tisk** **Přípomínky** **Nápověda** **Nastavení**

Kapitola ▼ : [Souborné informace / Informace o regionech, městech a obcích](#)

MOS B01 Územní charakteristika obce v letech 2001 až 2006
stav k 31.12.

Území: obec Pardubice

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet obyvatel	90 171	89 725	88 741	88 181	88 260	88 316
Počet katastrálních území	19	19	19	19	19	19
Počet územně technických jednotek	25	25	25	25	26	27
Počet částí obce	31	31	31	31	31	32
Počet městských obvodů (městských částí)	7	7	7	7	7	8
Počet urbanistických obvodů	72	72	72	72	73	74
Celková výměra (ha)	7 770,75	7 770,76	7 770,72	7 770,72	7 770,73	8 265,51
z toho (v ha)	3 786,49	3 769,51	3 740,30	3 735,74	3 728,64	4 154,67
zemědělská půda	3 020,60	3 008,93	2 982,16	2 978,99	2 974,21	3 376,82
z toho:	430,19	431,74	431,56	431,75	430,06	436,26
orná půda	24,46	23,86	22,63	21,96	21,37	21,11
zahrady	-	-	-	-	-	-
sady	-	-	-	-	-	-
chmelnice	-	-	-	-	-	-
vinice	-	-	-	-	-	-
louky	311,23	304,98	303,96	303,05	302,99	320,47
lesní půda	1 037,78	1 037,05	1 031,91	1 032,37	1 030,40	1 038,48
vodní plochy	258,43	257,91	257,84	257,42	257,71	264,34
zastavěné plochy	607,90	617,49	613,66	619,95	619,99	629,12
ostatní plochy	2 080,16	2 088,81	2 127,02	2 125,23	2 133,99	2 178,90

VDB výstupní objekty 1.1.5 © Český statistický úřad